

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Informatīvais ziņojums par
Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas
finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices
sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 30.septembrim**

Satura rādītājs

1. KOPSAVILKUMS	6
2. ES FONDU FINANSĒJUMA IETEKME UZ LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBU	8
3. 2004.-2006.GADA PLĀNOŠANAS PERIODA KF PROJEKTU SLĒGŠANA	13
4. 2007. -2013.GADA PLĀNOŠANAS PERIODA ES FONDU IEVIEŠANA	14
4.1. Darbības programmu un darbības programmu papildinājumu grozījumi	14
4.2. ES fondu finanšu progress	17
4.2.1. ES fondu finanšu progress un mērķu sasniegšana	17
4.2.2. Informācija par valsts budžeta virsstaistībām	27
4.2.3. Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” finanšu progress un mērķu sasniegšana	33
4.2.4. Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” finanšu progress un mērķu sasniegšana	37
4.2.5. Darbības programmas „Infrastrukturā un pakalpojumi” finanšu progress un mērķu sasniegšana	41
4.3. Lielo projektu īstenošana	46
4.4. ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana	48
5. EEZ/NORVĒĢIJAS FINANŠU INSTRUMENTU IEVIEŠANA.....	49
6. ŠVEICES PROGRAMMAS IEVIEŠANA.....	52
7. NEATBILSTĪBAS UN NEATBILSTOŠI VEIKTI IZDEVUMI ES FONDU UN CITU ĀRVALSTU FINANŠU PALĪDZĪBAS LĪDZFINANSĒTU PROJEKTU IETVAROS	54
7.1. Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2013.gada 30.septembrim	55
7.2. Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ietvaros.....	59
8. ES FONDU IEVIEŠANAS, VADĪBAS, KONTROLES UN UZRAUDZĪBAS SISTĒMAS DARBĪBA UN PASĀKUMI TĀS PILNVEIDOŠANAI.....	59
8.1. VEIKTIE PASĀKUMI ES FONDU VADĪBAS UN KONTROLES SISTĒMAS PILNVEIDOŠANAI.....	59
8.2. NORMATĪVĀS BĀZES STIPRINĀŠANA EEZ/NORVĒĢIJAS FINANŠU INSTRUMENTU IEVIEŠANĀ.....	61

8.3. PLĀNOTIE PASĀKUMI VADĪBAS UN KONTROLES SISTĒMAS**PILNVEIDOŠANAI..... 61****9. RĪCĪBAS PLĀNS PĒC ATBILDĪGO IESTĀŽU PUSGADA ZIŅOJUMIEM****PAR ES FONDU LĪDZFINANSĒTO PASĀKUMU UN AKTIVITĀŠU IEVIEŠANU .... 65****10. JAUNAIS ES FONDU 2014. – 2020.GADA PLĀNOŠANAS PERIODS ..... 67****11. SECINĀJUMI UN TURPMĀKĀ RĪCĪBA 69****PIELIKUMI:**

1. pielikums informatīvajam ziņojumam „2007. – 2013.gada plānošanas perioda ES fondu finanšu investīcijas prioritāšu līmenī līdz 2013.gada 30.septembrim”;
2. pielikums informatīvajam ziņojumam „Ieviešējinstītūciju mērķis maksājumiem / investīcijām / garantijām 2007. – 2013.gada plānošanas perioda ES fondu finanšu instrumentu aktivitāšu ietvaros”.
3. pielikums informatīvajam ziņojumam „Mērķi maksājumiem finansējuma saņēmējiem 2014.- 2015.gadam”;
4. pielikums informatīvajam ziņojumam „Virssaistību līgumu plāni 2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu projektos dalījumā pa ceturkšņiem un gadiem (LVL).
5. pielikums informatīvajam ziņojumam „Informācija par 2004.-2006.gada plānošanas perioda KF projektu slēgšanu”.

Saīsinājumi

AI	-	ES fondu atbildīgā iestāde
CFLA	-	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DG EMPL	-	Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts
DP	-	Darbības programma
EEZ	-	Eiropas Ekonomikas zona
EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenti	-	2009. – 2014.gada perioda Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas finanšu instruments
EK	-	Eiropas Komisija
ERAF	-	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	-	Eiropas Savienība
ESF	-	Eiropas Sociālais fonds
ES fondi	-	2007. – 2013.g. plānošanas perioda 1.mērķa ¹ Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds
EM	-	Ekonomikas ministrija
FM	-	Finanšu ministrija
IKP	-	Iekšzemes kopprodukts
IUB	-	Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM	-	Izglītības un zinātnes ministrija
KDG	-	Koalīcijas partneru darba grupas par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem
KF	-	Kohēzijas fonds
KM	-	Kultūras ministrija
JASPERS	-	Joint Assistance to Support Projects in European Regions (Kopējā palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos)
LHZB	-	Valsts akciju sabiedrība „Latvijas Hipotēku un zemes banka”
LIAA	-	Valsts aģentūra „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra”
LGA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Garantiju aģentūra”
LM	-	Labklājības ministrija
MK	-	Ministru kabinets
NVA	-	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	-	Nevalstiskā organizācija
P&A	-	Pētniecība un attīstība
PPIV	-	Pārbaudes projektu īstenošanas vietās
RI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu revīzijas iestāde
SM	-	Satiksmes ministrija

---

¹ Ar EK regulu (EK) Nr. 1080/2006, kas stājās spēkā 2006.gada 1.augustā, tiek noteikti trīs mērķi fondu pasākumu īstenošanai. 1.mērķis ir konverģence, kas paredzēts vismazāk attīstīto dalībvalstu un reģionu konverģences paātrināšanai, uzlabojot pieauguma un nodarbinātības nosacījumus un tiek finansēs no ERAF, ESF un KF līdzekļiem. Latvija ir tiesīga saņemt finansējumu šī mērķa ietvaros.

SI	-	ES fondu sadarbības iestāde
SIA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIF	-	Sabiedrības integrācijas fonds
Šveices programma	-	Latvijas un Šveices sadarbības programma
TM	-	Tieslietu ministrija
TP	-	ES fondu tehniskā palīdzība
VARAM	-	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas vadošā iestāde
VID	-	Valsts ieņēmumu dienests
VIAA	-	Valsts Izglītības attīstības aģentūra
VIS	-	ES fondu vadības informācijas sistēmas
VKanc	-	Valsts kanceleja
VM	-	Veselības ministrija
VSS	-	Valsts sekretāru sanāksme

1. Kopsavilkums

Kopumā 2013.gada pirmajā pusē IKP salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn ir palielinājies par 4% un 2013.gada ceturksnī sasniedzis pieauguma tempu 4,4% apmērā. Saskaņā ar FM izstrādāto attīstības scenāriju ES fondu investīcijas palielina 2013.gada IKP izaugsmi par 3,4 procentpunktiem. Vislielākā ES fondu pozitīvā ietekme 2013.gadā ir prognozējama privāto pakalpojumu un būvniecības sektorā, palielinot sektoru izaugsmes tempu attiecīgi par 6,2 un 6,6 procentpunktiem. ES fondu aktivitāšu ieviešana pozitīvi ietekmēs arī situāciju darba tirgū, jo aktuālāko datu analīze liecina, ka ES fondu projektu ieviešana 2013.gadā palielinās nodarbināto skaita pieaugumu par aptuveni 1,2 procentpunktiem.

Līdz 2013.gada 30.septembrim noslēgti 6 tūkst. līgumu par projektu īstenošanu 3,4 mljrd. latu apmērā, t.i. par 96,2% no pieejamā publiskā finansējuma, t.sk. arī ES fondu finansējuma.

2013.gadā veiktie maksājumi ES fondu finansējuma saņēmējiem ir 62,5% no gadā plānotā², kas ir 95,9% no plānotā uz 2013.gada 30.septembri, prognozējot lielāko maksājumu īpatsvaru vairāk gada pēdējā ceturksnī.

Pārskata periodā VI sadarbībā ar AI izvērtēja DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitāšu ieviešanas gaitu un, ņemot vērā lauzto līgumu apjomu, kā arī finansējuma apguves riskus atsevišķās aktivitātēs, ierosināja veikt finansējuma pārdales uz darbības programmu „Infrastruktūra un pakalpojumi” 40,4 milj. euro (28,4 latu) ERAF finansējuma apmērā no darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas”, aizstājot daļu esošo virsstaistību finansējuma. Priekšlikums iesniegts EK izvērtēšanai un apstiprināšanai.

Ar šo ziņojumu paredzēts noteikt virsstaistību izlietojuma plāna izpildes uzraudzību un mehānismu korekcijām neizpildes gadījumā.

Attiecībā par protokollēmumā noteikto kritēriju virsstaistību samazināšanai - virsstaistību uzņemšanās rada papildus slogu valsts budžetam, kā arī veiktās aplēses norāda uz risku, ka virsstaistības plānošanas perioda beigās varētu palikt uz valsts budžeta rēķina vismaz 50% apjomā no noteiktā virsstaistību finansējuma apjoma (281 milj. LVL), tāpēc ir svarīgi, ka virsstaistību finansējuma projektu īstenošanai (t.sk. līgumu slēgšanai) strikti jānorit saskaņā ar ministriju iepriekš noteiktajiem apguves plāniem, pretējā gadījumā nekavējoties jāsamazina virsstaistību finansējuma apjoms.

Vienlaikus KF un DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros saistībā ar nobīdēm projektu ieviešanas plānos saglabājas augsts n+2, n+3 principa³ nodrošināšanas risks ES

---

² Detalizēta informācija pieejama ES fondu dokumentu vadības tīmekļvietnē <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>.

³ Padomes Regulas (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999, 93.punkts http://www.esfondi.lv/upload/05-saistosie_dokumenti/es_regulas/1083-2006.pdf; <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1121>

fondu finansējuma pilnīgai apguvei gan 2013. un 2014.gadā atsevišķi, gan kopā līdz perioda beigām, kas nozīmē risku daļas ES fondu piešķiruma zaudēšanai. Attiecīgi iestādēm ar īpašu atbildību jānodrošina īpaša uzraudzība un rīcība minēto risku iestāšanās nepieļaušanai.

Ar nolūku pilnveidot ES fondu vadības un kontroles sistēmu ir stiprināts metodoloģiskais atbalsts ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm. Detalizētāku informāciju skatīt sadaļā Nr.8 „ES fondu ieviešanas, vadības, kontroles un uzraudzības sistēmas darbība un pasākumi tās pilnveidošanai”.

2013.gada septembra beigās – oktobra sākumā notika ikgadējās tikšanās ar EK pārstāvjiem, kuru ietvaros tika izskatīti ES fondu ieviešanas un rezultātu sasniegšanas jautājumi, diskutēts par nepieciešamiem pilnveidojumiem rezultātu indikatoru definēšanā un uz rezultātiem balstītas ES fondu ieviešanas un uzraudzības sistēmas izstrādē un darbībā turpmāk, arvien stiprinot izvērtēšanas kapacitāti un lomu, īpaši ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Sešās no septiņām EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmām plānota 16 iepriekš noteikto projektu īstenošana. Piecās no septiņām programmām plānoti atklāto projektu konkursu izsludināšana. Gandrīz visās programmās konstatētas ievērojamas novirzes no 2013.gadā plānotā programmu ieviešanas plāna, attiecīgi iestādēm nepieciešams kritiski izvērtēt kavējumu ietekmes uz sekmīgu programmu ieviešanu riskus un attiecīgi uzlabot gan plānošanas kvalitāti, gan iestāžu kapacitāti.

Šveices programmā ir noslēgti visi 11 paredzētie projektu līgumi un pabeigti trīs projekti. Līdz pārskata perioda beigām Šveices programmas saņēmējiem ir veiktas atmaksas 20,3 milj. latu apmērā jeb 60% no programmas pieejamā finansējuma, ļaujot Latvijai joprojām saglabāt līdera lomu starp saņēmējvalstīm.

Gatavojoties ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda sekmīgai uzsākšanai, pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi plānošanas dokumentu izstrādē, kā arī norit aktīvs darbs pie plānošanas perioda ES fondu vadības un kontroles sistēmas jautājumiem, lai maksimāli uzlabotu tās efektivitāti, padarot to uz klientu orientētu un pēc iespējas samazinot administratīvo slogu.

Saņemti komentāri no Eiropas Komisijas par ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda Partnerības līgumu, norit intensīvs darbs pie plānošanas dokumentu izstrādes, perioda tiesiskā regulējuma un metodoloģiskā atbalsta.

Nemot vērā programmu ieviešanā konstatētos jautājumus, kam nepieciešams pievērst pastiprinātu uzmanību un veikt īpašus pasākumus finanšu disciplīnas stiprināšanā un projektu ieviešanas uzraudzībā, ziņojumā ir sniegti priekšlikumi saistībā ar:

- 1) Būvniecības nozares problēmjautājumu sakārtošanu;
- 2) Identificētajiem n+2/n+3 riskiem un pasākumiem, kas nepieciešami to mazināšanai;
- 3) Izmaiņām virssaistību līgumu plānos, t.sk. virssaistību līgumu plānu izpildes uzraudzību;
- 4) Konstatētajiem pārkāpumiem Smiltenes novada domes īstenotajā projektā;

FMzino_131113_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 30.septembrim

- 5) Atalgojuma attiecināšanu ES fondu vadībā iesaistītajās institūcijās no 2014.-2020.gada plānošanas perioda ES fondu TP līdzekļiem.
- 6) Grozījumu veikšanu DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas”

2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību

Ņemot vērā statistikas publicēšanas periodiskumu, šī ziņojuma ietvaros tiek sniegts makroekonomiskais apskats tikai līdz 30.06.2013. Informācija par 2013.gada 3.ceturksni tiks sniegta „Informatīvajā ziņojumā par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 31.decembrim”.

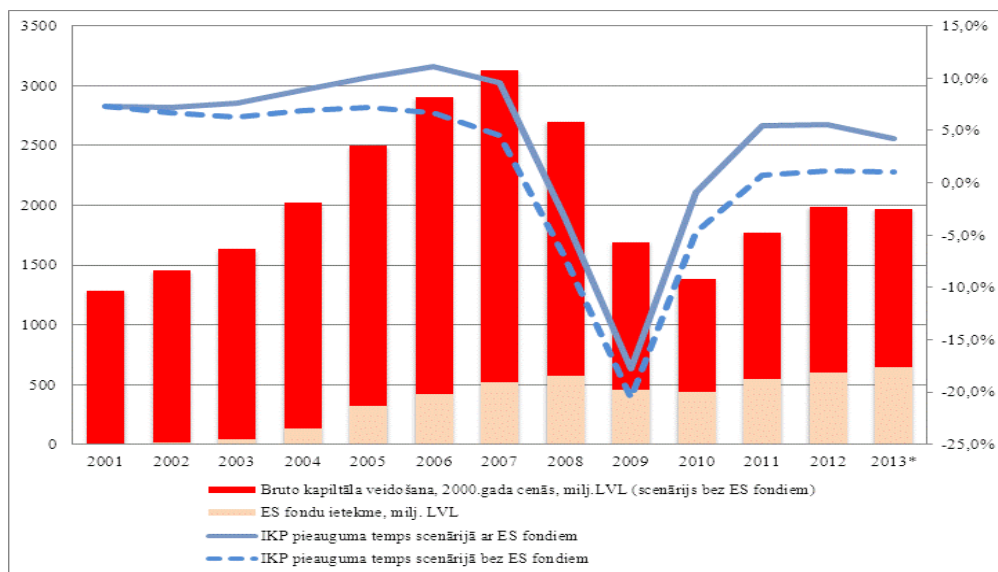
Šobrīd Latvijas ekonomika saglabā savu pozīciju kā viena no straujāk augošajām Eiropas Savienībā un kopumā ekonomikas attīstība vērtējama pozitīvi. IKP gada pieauguma temps 2013.gada otrajā ceturksnī ir sasniedzis 4,4%, savukārt ceturkšņu griezumā reģistrēta izaugsme 0,7% apmērā (sezonāli izlīdzināti dati). Salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, gada izaugsmes temps kļuvis straujāks. Kopumā 2013.gada pirmajā pusē IKP salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn, palielinājies par 4,0%. Nozīmīgu ieguldījumu IKP pieaugumā devušas arī ES fondu⁴ investīcijas, kas, saskaņā FM izstrādāto attīstības scenāriju, palielina 2013.gada IKP izaugsmi vidēji par 3,4 procentpunktiem.

---

⁴ Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds/ISPA, Eiropas Lauksaimniecības Fonds lauku attīstībai, Eiropas Zivsaimniecības fonds, ES pirmsiestāšanās finanšu instrumenti Phare un SAPARD, INTERREG, ES Kohēzijas politikas 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” programmas (ERAF), Eiropas ekonomiskās zonas finanšu instruments un Norvēģijas valdības divpusējo finanšu instruments, Latvijas un Šveices sadarbības programma.

Grafiks Nr.1 „ES fondu ietekme uz investīcijām un reālā IKP izmaiņu tempu”. *2013. gada dati ietver prognozi.

Jau 2013. gada 1. ceturksnī par galveno izaugsmes nodrošinātāju kļuva privātais patēriņš, bet 2. ceturksnī tā kāpums (par 6,6%) nodrošinājis 4,7 procentu punktu devumu IKP izaugsmē. Privātā patēriņa izaugsmi galvenokārt nodrošina rīcībā esošo ienākumu pieaugums, jo īpaši – pēdējos ceturkšņos straujāk augošais darba samaksas fonds, ko noteikuši gan vidējās algas palielinājums, gan nodarbinātības uzlabojums. Prognozēts, ka arī ES fondu investīcijas 2013.gadā palielinās privātā patēriņa pieauguma tempu par aptuveni 4 procentpunktiem.

Uzlabojumi Eiropas ekonomikā, kas novērojami pēdējo mēnešu laikā, ļauj cerēt, ka Latvijai arī turpmāk izdosies saglabāt straujos izaugsmes tempus. Tomēr jāatzīmē, ka nozīmīgs risks izaugsmē ir investīciju apjoma kritums. 2013.gada 2.ceturksnī investīcijas samazinājušās par 1,8%. Kopumā ES fondu aktivitātes palielina investīciju apjomu, taču jāatzīmē, ka investīciju izspiešanas efekta pieaugums ekonomikas atlabšanas periodā⁵ gada griezumā var turpmāk palēnināt investīciju apjoma pieauguma tempu.

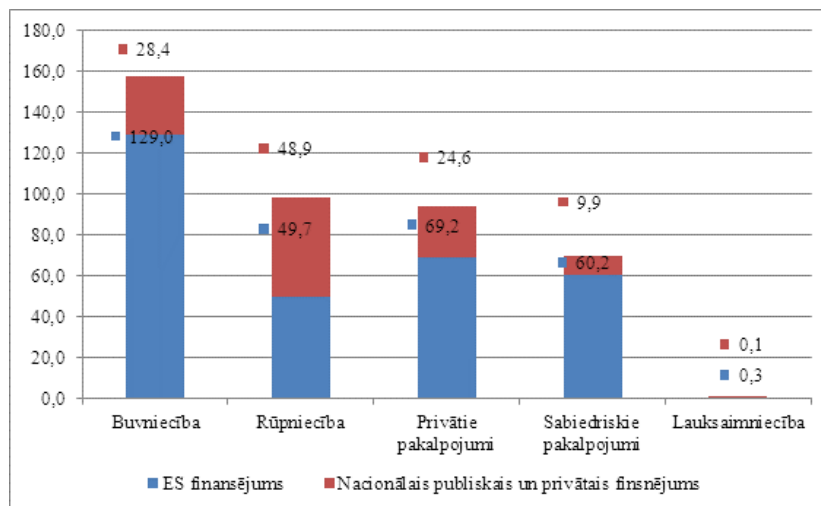
Problēmas metalurģijas nozarē un vājais ārējais pieprasījums ir bremsējis eksportējošo nozaru attīstību. Taču neskatoties uz vājo ārējo pieprasījumu un sarežģījumiem metāla nozarē, Latvijas eksports 2013. gadā turpina palielināties. Tomēr, pēdējos mēnešos bija vērojams pakāpenisks izaugsmes tempu samazinājums. Kopumā 2013. gada septiņos mēnešos salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu eksports palielinājās par 6,0%, sasniedzot 3919,6 milj. latu, bet imports līdz ar zemāku investīciju un eksporta aktivitāti bija par 0,1% mazāks nekā 2012. gada atbilstošajā periodā.

⁵ Saskaņā ar SIA „Projektu un kvalitātes vadība” pētījumu par izspiešanas efektu un publiskā kapitāla elastību Latvijā ES fondu ietekmes izvērtēšanas metodoloģijas attīstībai <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1104>

Datu analīze parāda, ka ES fondu ietekme uz eksporta pieauguma tempu šī gada ietvaros joprojām saglabāsies neliela – ap 0,7 procentpunktiem, kas skaidrojams ar Kohēzijas politikas finansējuma piesaisti, galvenokārt, infrastruktūras un sabiedrisko pakalpojumu uzlabošanas pasākumiem, savukārt, ES fondu ieguldījumi stimulēs importa pieaugumu 2013.gadā par aptuveni 2,6 procentpunktiem. Jāatzīmē, ka būtiska loma eksporta potenciāla palielināšanā ir ERAF līdzfinansētās aktivitāšu „Ārējo tirgu apgūšana” projektiem, kuru ietvaros tiek veicināta Latvijas atpazīstamība starptautiskajā vidē. 2013.gada pirmajos trīs ceturkšņos aktivitāšu ietvaros tika apgūti 3,94 milj. latu, no kā 53% ir ES fondu līdzekļi, 14% - nacionālais publiskais un 33% - privātais finansējums. Aktivitāšu ietvaros Latvijas uzņēmumi piedalījušies vairākās lielākajās starptautiskajās izstādēs, popularizējot Latvijas uzņēmumu tēlu.

Nozaru griezumā 2013. gada otrajā ceturksnī lielāko devumu izaugsmē sniegušas uz iekšējo patēriņu vērstās nozares: tirdzniecība un izmitināšana augusi par 6,2 %, nekustamo īpašumu nozare par 13,2% (privāto pakalpojumu sektors), kā arī būvniecības sektors - par 5,3%. Tāpat augsti izaugsmes tempi bija sabiedrisko pakalpojumu sektorā (valsts pārvalde, medicīna, izglītība), kas 2013.gada otrajā ceturksnī audzis par 9,1%. Arī ES fondu vislielākā pozitīvā ietekme 2013.gadā ir prognozējama privāto pakalpojumu sektorā, palielinot sektora izaugsmes tempu par aptuveni 6,2 procentpunktiem un būvniecībā, palielinot sektora izaugsmes tempu par aptuveni 6,6 procentpunktiem. Ievērojamā ES fondu ietekme uz būvniecību ir skaidrojama ar būvniecības nozarē realizētiem projektiem pēdējo gadu laikā, kurus pamatā ir nodrošinājuši ES fondu finansētie inženierbūvniecības un sabiedriskā sektora ēku būvniecības un renovācijas darbu pasūtījumi. Kopumā laika periodā no 01.01.2013. līdz 30.09.2013. Kohēzijas politikas līdzfinansētajos projektos ieguldīti 420,17 milj. latu, ES fondu investīcijām 308,37 milj. latu apmērā, piesaistot privāto finansējumu 82,16 milj. latu apmērā un nacionālo publisko līdzfinansējumu (valsts un budžets un pašvaldību līdzekļi) 29,64 milj. latu apmērā. Aptuveni 37% no kopējā finansējuma tika novirzīti būvniecības sektorā (t.sk. 42% no kopējā ES fondu apgūtā finansējuma jeb 128,95 milj. latu).

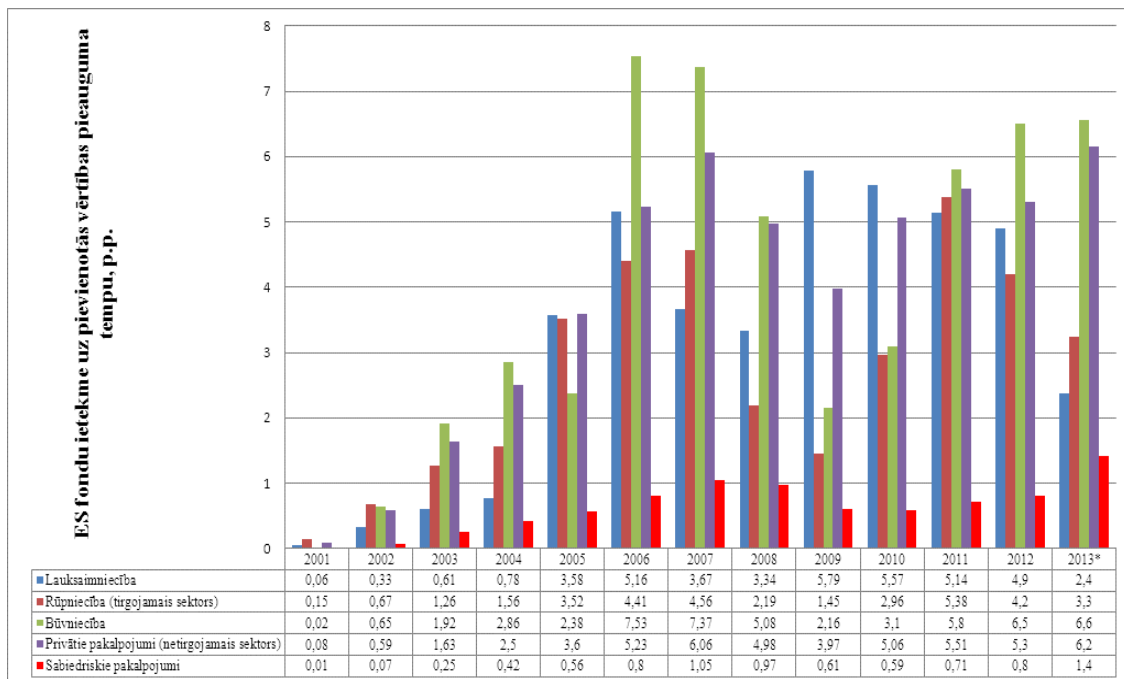
Grafiks Nr.2 „01.01.2013. līdz 30.09.2013. Kohēzijas politikas ietvaros apgūtā finansējuma sadalījums pa nozarēm (NACE 2.red.), milj. LVL. Avots: VIS 08.10.2013.”

2013.gada pirmajos trīs ceturkšņos lielākie ES fondu ieguldījumi būvniecības sektorā (59% no kopējā sektora ietvaros apgūtā ES finansējuma) tika veikti transporta infrastruktūras attīstībā (autoceļos) un integrētajos projektos pilsētu un lauku reģenerācijai (21% no kopējā sektora ietvaros apgūtā ES finansējuma), kam ir būtiska loma nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšanā un līdzsvarotās valsts attīstībā.

Privāto pakalpojumu sektorā tika novirzīti aptuveni 22% no kopējā finansējuma (t.sk. 22% no kopējā ES fondu šajā periodā apgūtā finansējuma jeb 69,20 milj. latu). Lielākie ES fondu ieguldījumu sektora ietvaros atskaites periodā tika veikti aktīvu un preventīvu pasākumu ieviešanā darba tirgū (26% no kopējā sektora ietvaros apgūtā ES finansējuma), P&A darbībā pētniecības centros (16% no kopējā sektora ietvaros apgūtā ES finansējuma), ostu infrastruktūras attīstība (Ventpils brīvdostas sauskraavu termināļa būvniecībā un infrastruktūras attīstībā Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra, attiecīgi, 3,43 milj. latu un 7,53 milj. latu no Kohēzijas fonda) un energoefektivitātes, koģenerācijas, enerģijas pārvaldībā (11% no kopējā sektora ietvaros apgūtā ES finansējuma).

Grafiks Nr.3 „ES fondu ietekme uz nozaru pievienotās vērtības dinamiku”. *2013.gada dati ietver prognozi.

Publisko pakalpojumu sektorā, kur atskaites periodā tika novirzīti aptuveni 17% no kopējā finansējuma (t.sk. 20% no kopējā ES fondu šajā periodā apgūtā finansējuma jeb 60,22 milj. latu), 2013.gadā prognozējama zemākā ES fondu investīciju pozitīvā ietekme –1,4 procentpunktu apmērā, kas skaidrojams ar sektora ietvaros realizēto projektu specifiku – lielākos ES fondu ieguldījumus sektora ietvaros paredzēts veikt izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma modernizācijai un uzlabošanai, atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšanai, veselības aprūpes centru un ģimenes ārstu tīkla attīstībai, neatliekamās medicīniskās palīdzības un stacionārās veselības aprūpes attīstībai, kā arī ES fondu administrācijas iestāžu darbības nodrošināšanai. Īstenotie projekti palielinājuši darbaspēka pieprasījumu, taču galvenais investīciju efekts sagaidāms ilgtermiņā, palielinoties produktivitātei visās tautsaimniecības nozarēs. Lielākais ES fondu finansējums sektora ietvaros atskaites periodā tika apgūts veselības un izglītības infrastruktūras projektos infrastruktūras attīstības (25% un 14% no kopējā sektora ietvaros apgūtā ES finansējuma attiecīgi).

Līdz ar ekonomikas straujo attīstību iepriekšējos ceturkšņos bezdarba līmenis 2013.gadā turpina samazināties un nodarbināto iedzīvotāju skaits pieaug. Pēc jaunākā darbaspēka apsekojuma datiem, 2013.g. 2.ceturksnī darba meklētāju īpatsvars samazinājies līdz 11,4% - par 4,9 procentpunktiem gada laikā. Reģistrētā bezdarba līmenis augusta beigās ir sarucis līdz 9,3%, kas ir zemākais līmenis kopš 2009.gada janvāra. Pēdējā gada laikā reģistrētā bezdarba līmenis ir samazinājies par 2,0 procentpunktiem, bet reģistrēto bezdarbnieku skaits krities par 20,3 tūkstošiem jeb 18,2%. Saglabājoties ekonomikas izaugsmei, nodarbinātības pieaugums un bezdarba līmeņa samazināšanās turpināsies visa

FMzino_131113_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 30.septembrim

2013.gada laikā. Saskaņā ar FM izstrādāto attīstības scenāriju, arī ES fondu aktivitāšu ieviešana 2013.gadā pozitīvi ietekmēs situāciju darba tirgū, radot jaunas darba vietas, stimulējot darbaspēka produktivitāti un cilvēkkapitāla attīstību (darbinieku kvalifikācijas celšanu, komercdarbības un darba tirgus attīstību, jaunu zināšanu, prasmju un iemaņu apguvi). Datu analīze liecina, ka ES fondu projektu ieviešana 2013.gadā palielinās nodarbināto skaita pieauguma tempu aptuveni par 1,2 procentpunktiem.

Gada inflācija 2013. gada augustā noslīdēja līdz -0,2%, un šis jau ir trešais mēnesis šogad, kad ir novērojama deflācija. Šoreiz deflācija nenorāda uz spēcīgu aktivitātes kritumu ekonomikā, ja to mēģina salīdzināt ar līdzīgiem cenu kritumiem 2009. gadā. Šoreiz gada inflāciju pārsvarā nosaka relatīvi zemāks naftas cenu līmenis nekā tas bija iepriekšējā gadā un no tā izriet salīdzinoši lētāka degviela, kā arī zemāki dabasgāzes un siltumenerģijas tarifi. Krītošā importētā inflācija var tieši otrādi – atstāt pozitīvu ietekmi uz ekonomikas izaugsmi. Prognozēts, ka 2013.gadā vieglu inflācijas palielinošo efektu par aptuveni 1,6 procentpunktiem radīs ES fondi.

3. 2004.-2006.gada plānošanas perioda KF projektu slēgšana

2004.-2006.gada plānošanas perioda ietvaros bija īstenoti 45 KF projekti par kopējo KF summu 475 milj.latu. Kopā 36 projekti jau ir noslēgti no EK puses, veicot Latvijai maksājumus 453 milj.latu apmērā, no tiem noslēguma maksājumos saņemti 46 milj.latu. 2013.gada laikā no 36 ir noslēgti 4 projekti⁶, par kuriem saņemti noslēguma maksājumi 12,6 milj.latu apmērā.

EK slēgšanas procesā joprojām ir 9 projekti (vides sektorā - 6, satiksmes sektorā – 2 un 1 FM projekts), par kuriem turpinās ar EK dienestu savstarpēja informācijas saskaņošana. EK pieprasīti noslēguma maksājumi 18,9 milj.latu apmērā. Par šiem projektiem EK, lielākoties, pieprasa papildu informāciju saistībā ar veiktajiem papildu darbiem, apšaubot to neparedzamību un attiecīgi atbilstošu iepirkuma procedūru veikšanu. Ņemot vērā pieejamo informāciju un līdzšinējo EK pieeju finanšu korekciju piemērošanā, potenciāli atlikušajiem KF projektiem slēgšanas procesā EK varētu piemērot finanšu korekciju apmēram līdz 611 tūkst.latu. Gadījumā, ja atbildīgās iestādes, izvērtējot administratīvo resursu patēriņu un iespēju saņemt noslēguma maksājumus ātrāk, rosinās piekrist EK piemērotajai finanšu korekcijai, vadošā iestāde sniegs atbildi EK par akceptu finanšu korekcijām administratīvo resursu taupīšanas nolūkā, lai gan pēc būtības Latvijas iestādes nevar pilnībā tām piekrist, bet kopā noslēguma maksājumos no EK plānots saņemt 18,3 milj.latu, atskaitot potenciālās finanšu korekcijas. Informāciju par projektiem skatīt pielikumā Nr.5.

---

⁶ Projekts „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu un Rietumu dzelzceļa koridora posmos Latvijā”, projekts „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1.projekts”, projekts „Ritošā sastāva sakarsušo bukšu atklāšanas sistēmas modernizācija (Latvijas Austrumu-Rietumu dzelzceļa koridors)”, projekts „Pievadceļu rekonstrukcija Ventspils ostas termināliem”

4. 2007. -2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana

EK ir saskaņojusi kā atbilstošu kvalitātes prasībām ziņojumus par ES fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda DP ieviešanu 2012.gadā, vienlaikus izteikti ieteikumi nākamo ziņojumu pilnveidei. 2013.gada septembra beigās – oktobra sākumā ikgadējās tikšanās ar EK pārstāvjiem ietvaros tika izskatīti ES fondu ieviešanas un rezultātu sasniegšanas jautājumi, diskutēts par nepieciešamajiem pilnveidojumiem rezultātu indikatoru definēšanā un uz rezultātiem balstītas ES fondu ieviešanas un uzraudzības sistēmas izstrādē un darbībā turpmāk, arvien stiprinot izvērtēšanas kapacitāti un lomu, īpaši ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā. Precizētie ziņojumi un EK komentāri ir pieejami ES fondu interneta vietnē⁷ un ikgadējās tikšanās ar EK materiāli ir pieejami UK interneta vietnē⁸. Tāpat UK interneta vietnē pieejami AI ziņojumi par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu⁹.

4.1. Darbības programmu un darbības programmu papildinājumu grozījumi

Lai nodrošinātu efektīvu un operatīvu ES fondu ieviešanu, kā arī lai reaģētu uz pārmaiņām sociāli ekonomiskajā situācijā valstī un nozaru politikās, pārskata periodā AI un VI ir veikušas vairākus nepieciešamos grozījumus plānošanas dokumentos – DP un to papildinājumos. Plānošanas dokumenti ir pieejami ES fondu interneta vietnē¹⁰.

Grozījumi DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 2013.gada 3.ceturksnī netika veikti.

DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā 2013.gada 3.ceturksnī tika veikti šādi grozījumi:

- 1) apstiprināti grozījumi DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā¹¹, kas paredz novirzīt apakšaktivitātes „Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” ietvaros izveidojošos finansējuma atlikumu 0,13 milj. latu apmērā (t.sk. ESF finansējumu 0,13 milj. latu apmērā) „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana”, lai atbalstītu papildu projektus, kas tika noraidīti nepietiekamā finansējuma dēļ un tādējādi nodrošinot VKancnoteiktā finansējuma pilnīgu apguvi.

⁷ ES fondu interneta vietnes sadaļā „Vadošās iestādes gadskārtējie ziņojumi par ES fondu apguvi”: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=913>

⁸ ES fondu UK e-portfelī pieejami ikgadējās tikšanās ar EK materiāli: <http://komitejas.esfondi.lv/Pazinojumi/DispForm.aspx?ID=224&Source=http%3A%2F%2Fkomitejas%2Eesfondi%2Elv%2Fdefault%2Easpx> un ikgadējās tikšanās ar EK par ESF ieviešanu materiāli: <http://komitejas.esfondi.lv/Pazinojumi/DispForm.aspx?ID=225&Source=http%3A%2F%2Fkomitejas%2Eesfondi%2Elv%2Fdefault%2Easpx>

⁹ ES fondu UK e-portfelī sadaļā „Uzraudzības ziņojumi”: <http://komitejas.esfondi.lv/AI%20uzraudzibas%20ziojumi/Forms/AllItems.aspx>

¹⁰ ES fondu interneta vietnē pieejami Latvijas plānošanas dokumenti: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=470>

¹¹ MK 2013.gada 10.jūlija rīkojums Nr. 316

- 2) apstiprināti grozījumi¹² DP papildinājumā, aktivitātes “Vietējo nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānu ieviešanas atbalsts” otrās kārtas ietvaros paredzot iespēju pagaidu sabiedriskos darbos iesaistīties arī tām personām, kuras bezdarbnieka statusā ir mazāk par sešiem mēnešiem, bet vismaz 12 mēnešus nestrādā, un aktivitātes „Kompleksi atbalsta pasākumi iedzīvotāju integrēšanai sabiedrībā un darba tirgū” ietvaros paredzot, ka attiecīgajos atbalsta pasākumos iesaistās bezdarbnieki no 18 gadu vecuma ar atkarības problēmām un šie bezdarbnieki atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem: pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas nav strādājuši vismaz sešus mēnešus vai Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki ir reģistrēti vismaz trīs mēnešus.
- 3) veikti grozījumi¹³, kas paredz no DP papildinājuma aktivitātes „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai” atbalstāmajām darbībām izslēgt apmācību izmaksas un pārdaļīt finansējumu 5,56 milj. latu apmērā (t.sk.ESF finansējumu 3,71 milj. latu apmērā, valsts budžeta finansējumu 0,65 milj. latu apmērā un privāto finansējumu 1,20 milj. latu apmērā), novirzot to apakšaktivitātes „Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts partnerībās organizētām apmācībām” projektu iesniegumu atlases otrās kārtas īstenošanai.

2013.gada 3.ceturksnī tika veikti grozījumi DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” un tās papildinājumā:

- 1) apstiprināti grozījumi DP papildinājumā¹⁴, kas izstrādāti atbilstoši 2013.gada 25.jūnijā veiktajiem grozījumiem DP, lai īstenotu aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” 3.projektu atlases kārtu par papildus 31,6 milj. latu finansējumu, tai skaitā - 24,1 milj. latu ERAF finansējumu, un aktualizētas uzraudzības rādītāju sasniedzamās vērtības atbilstoši finansējuma izmaiņām.
- 2) apstiprināti grozījumi¹⁵ kas paredz samazināt DP finansējumu 28,4 milj. latu apmērā, novirzot to darbības programmai „Infrastruktūra un pakalpojumi”, tādējādi mazinot finansējuma neapguves riskus.

Pārskata periodā DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā tika veikti šādi grozījumi:

- 1) veikti grozījumi, lai nodrošinātu racionālu ES fondu līdzekļu izlietojumu veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanai un tika veikta pārdale apakšaktivitātes „Veselības aprūpes centru attīstība” ietvaros pārpalikušo ES fondu finansējuma 185 tūkst. latu apmērā un privāto finansējumu 32,7 tūkst. latu apmērā

---

¹² MK 2013.gada 30.jūlija rīkojums Nr. 350

¹³ MK 2013.gada 19.augusta rīkojums Nr. 379

¹⁴ MK 2013.gada 30.jūlija rīkojums Nr.354

¹⁵ MK 2013.gada 30.septembra rīkojums Nr.447

apakšaktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes attīstība” projektu vajadzībām (apstiprināts ar MK 16.07.2013. rīkojumu Nr.327¹⁶).

- 2) veikti grozījumi, lai nodrošinātu 818 501 latu apjomā pārdales no aktivitātes „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija” uz apakšaktivitāti „Hidrotehnisko būvju rekonstrukcija plūdu draudu risku novēršanai un samazināšanai”, lai varētu apstiprināt Zemkopības ministrijas iesniegtā projekta „Lubāna ezera hidrotehnisko būvju kompleksa aizsargspēju palielināšana piegulošo teritoriju aizsardzībai pret plūdu draudiem – 1.kārta Dienvidaustrumu dambja rekonstrukcija” īstenošanai, kas iepriekš bija ticis noraidīts aktivitātei nepietiekamā finansējuma dēļ¹⁷.

Cita svarīga informācija

Izpildot MK š.g. 24.septembra protokollēmuma Nr. 50 (121. §) 2.punktā doto uzdevumu, Finanšu ministrija š.g. 30.septembrī iesniedza EK saskaņošanai grozījumus DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas”. Vienlaicīgi ar grozījumiem DP EK tika iesniegts arī DP grozījumu ekonomiskais pamatojums angļu valodā, par ko EK š.g. 18.oktobrī izteica savus apsvērumus, lūdzot iesniegt papildu informāciju.

Ņemot vērā EK izteiktos apsvērumus un iebildumus par privātā līdzfinansējuma palielināšanu, kā arī nacionāli identificētos izaicinājumus attiecībā uz $n+2$ un $n+3$ principa nodrošināšanu, Finanšu ministrija pārskatīja DP grozījumu priekšlikumu un veica šādus precizējumus:

- 1) tika svītrotas DP 190.¹ punkta norma, ņemot vērā to, ka tā dublē to punktu normas, kas ir aprakstītas pie katras aktivitātes;
- 2) tika veiktas izmaiņas DP Finanšu plānā, atsaucot grozījumus, kas paredzēja grozīt nacionālā privātā līdzfinansējuma likmes prioritāšu līmenī, saglabājot tās 2009.gada līmenī, kas bija saskaņotas ar EK (izņemot attiecībā uz 2.4.prioritāti „Tehniskā palīdzība”). Līdz ar to tika precizēts privātā līdzfinansējuma apjoms, ES fondu finansējumam un VB finansējumam paliekot nemainīgam. Kopumā šāda precizējuma rezultātā privātā līdzfinansējuma kopsumma un attiecīgi arī kopējā nacionālā līdzfinansējuma kopsumma un samazinājās par 13.99 milj. latu.

Pamatojoties uz augstākminēto, precizētais DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” grozījumu priekšlikums attiecībā uz tās 190.¹ punkta svītrošanu un 5.sadaļas „Finanšu plāns” tabulu Nr. 11. „Finanšu plāns plānošanas periodam par katra fonda un valsts līdzfinansējuma piešķirumu un līdzfinansējuma likmi darbības programmas prioritātēm (EUR)” atšķiras no DP grozījumu versijas, kas tika apstiprināta MK š.g. 24.novembra sēdē¹⁸. Pēc DP grozījumu saskaņošanas ar EK Finanšu ministrija iesniegs precizēto MK rīkojuma projektu par grozījumu veikšanu DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” MK apstiprināšanai.

¹⁶ Ministru kabineta 2013.gada 16.jūlija rīkojums Nr.327 „Grozījumi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā”

¹⁷ Ministru kabineta 2013.gada 11.jūlija rīkojums Nr.321 „Grozījums darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā”

¹⁸ MK 2013.gada 30.septembra rīkojums Nr.447

Papildus informējam, ka saskaņā EK Slēgšanas pamatnostādņu 2007.-2013.gada periodam pielikuma 2.2.pantu „Komisijas lēmumu par programmām grozīšana” dalībvalstīm priekšlikumi pārdalēm starp darbības programmām bija jāiesniedz EK līdz 2013.gada 30.septembrim, lai atvēlētu pietiekamu laiku lēmuma pieņemšanai pirms 2013.gada 31.decembra¹⁹.

4.2. ES fondu finanšu progress

4.2.1. ES fondu finanšu progress un mērķu sasniegšana

Kopā no ES fondu projektu īstenošanai pieejamiem 3,5 mljrd. latu publiskā finansējuma, kas ietver gan ES fondu finansējumu, gan arī valsts budžeta un pašvaldību budžeta līdzfinansējumu (neskaitot piešķirtā valsts budžeta virssaistību finansējumu 284,4 milj. latu), ir noslēgti 6 025 līgumi par projektu īstenošanu 3,4 mljrd. apmērā, t.i., 96,2%, savukārt finansējuma saņēmējiem ir izmaksāti 2,3 mljrd. latu jeb 66,2%.

Detalizētu informāciju par finanšu investīcijām, tai skaitā maksājumu finansējuma saņēmējiem mērķu izpildi, skatīt ziņojuma sadaļās un tajās iekļautos grafikos (sadaļas 3.2.3. – 3.2.5., 3.3., 3.4.), grafikos Nr.3 – Nr.8, pielikumā Nr.1, ES fondu interneta vietnē²⁰ un par budžeta virssaistību izpildi skatīt ziņojuma sadaļā 4.2.2. „Informācija par valsts budžeta virssaistībām” un ES fondu interneta vietnē²¹. Turpmāk tekstā sniegta informācija, galvenokārt, par galvenajām problēmām un būtiskākiem sasniegumiem DP prioritāšu līmenī. Sasniegto rezultātīvo rādītāju līdz 2013.gada beigām analīze tiks sniegta 2014.gada 1.ceturkšņa ziņojumā.

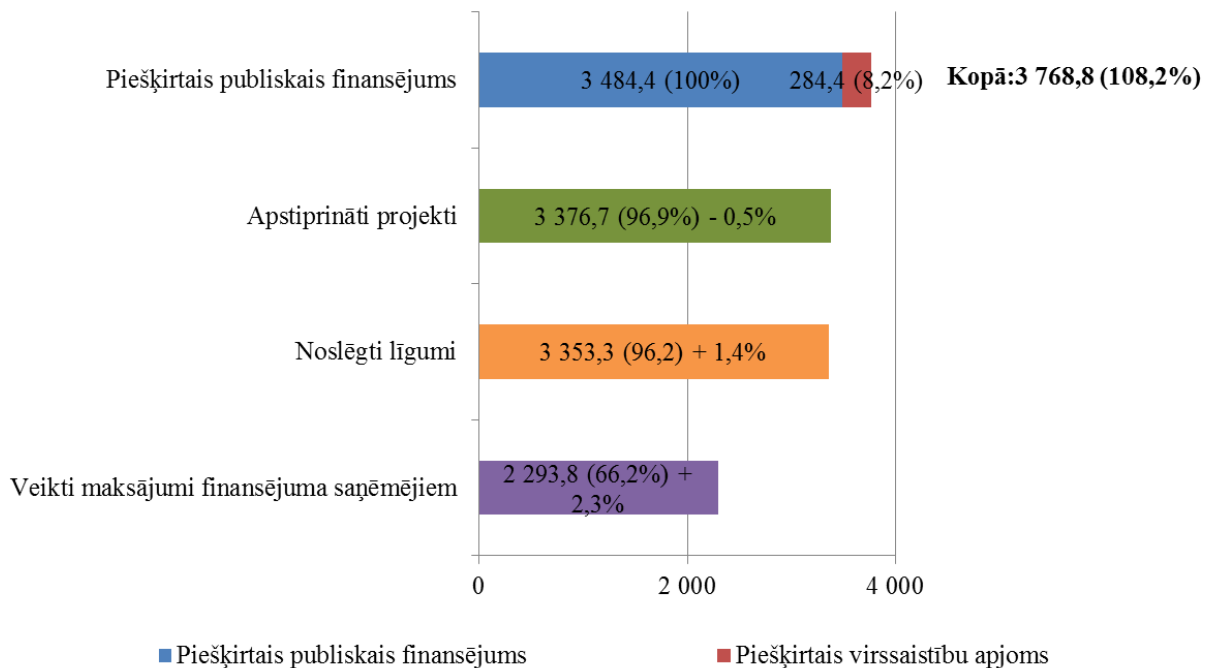
---

¹⁹ Saskaņā ar 2006.gada 11.jūlija Padomes Regulas Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999 (turpmāk - Regula Nr.1083/2006) 33.panta 2.punktu lēmumu par programmu pārskatīšanu EK pieņem ne vēlāk kā 3 mēnešus pēc tam, kad dalībvalsts oficiāli iesniegusi šādu pieprasījumu

²⁰ ES fondu interneta vietnes sadaļa par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>

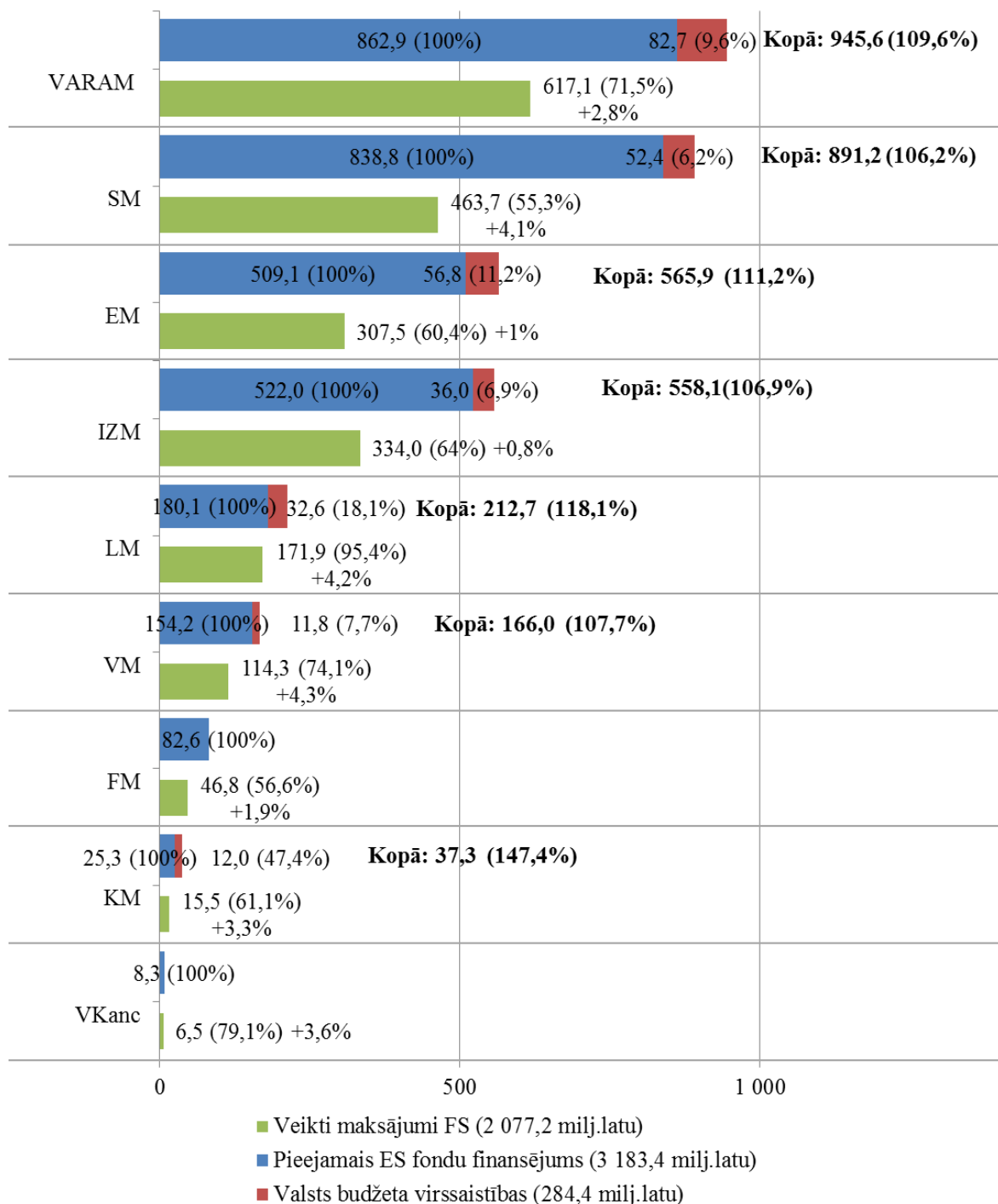
²¹ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu valsts budžeta apguvi <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1141>

Grafiks Nr.3 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2013.gada 30.septembrim; Publiskais finansējums, milj. latu (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 30.jūnijam, %.”

Kopumā 2013.gada 3.ceturksnī vērojams regress attiecībā uz apstiprināto projektu kopējo apjomu par 0,5%. Salīdzinājuma ar datiem uz 30.06.2013 vislielākais regress attiecībā uz apstiprināto projektu apjomu vērojams DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” prioritātē „Zinātne un inovācijas” (regress par 9,1%). Noslēgto līgumu apjoms samazinājies arī DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” prioritātēs „Administratīvās kapacitātes stiprināšana” un „Izglītība un prasmes”

Grafiks Nr.4 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2013.gada 30.septembrim; ES fondu finansējums, milj. latu (% no pieejamā ES fondu finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 30.jūnijam, %.”

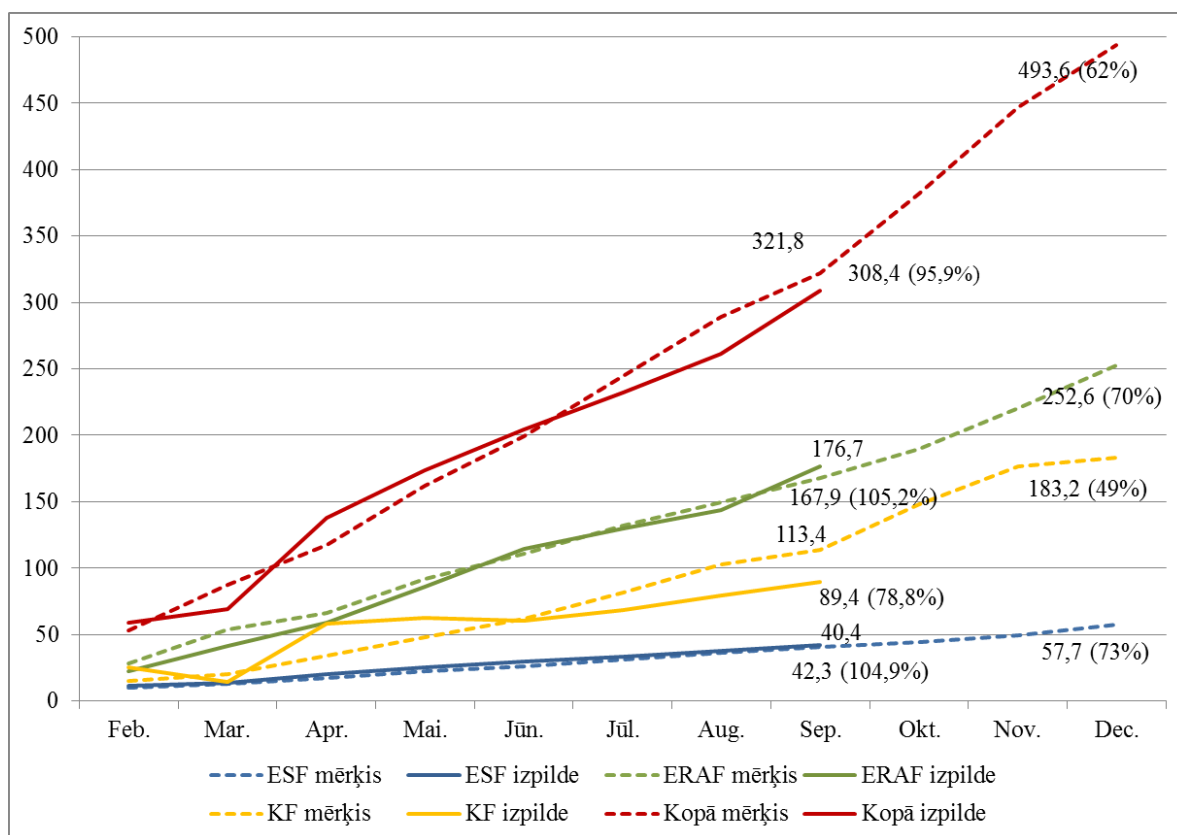

Vislielākais progress attiecībā uz veikto maksājumu finansējuma saņēmējiem AI griezumā vērojams LM un VM administrētajās aktivitātēs – veikto maksājumu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu pieaudzis attiecīgi par 4,2% un 4,3%. LM ieņem pirmo vietu arī attiecībā uz izmaksātā finansējuma apjomu, jo līdz 30.09.2013 maksājumi veikti par 95,4% no pieejamā ES fondu finansējuma. Viszemākais progress vērojams IZM administrētajās aktivitātēs (pārskata periodā tikai 0,8%), tomēr veikto FMzino_131113_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 30.septembrim

maksājumu apjoms līdz 2013.gada 3.ceturksnim ir tuvu AI plānotajam un pat nedaudz to pārsniedz (skatīt grafiku Nr.6).

Lai nodrošinātu sekmīgu ES fondu investīciju projektu īstenošanu, 2013.gada 12.marta MK sēdē²² tika apstiprināti 2013.gada mērķi maksājumiem finansējuma saņēmējiem par ES līdzfinansējuma daļu kopā vismaz 493,6 milj. latu. Salīdzinājumā ar 2013.gada 2.ceturksni mērķu izpilde ir pasliktinājusies un kopumā uz 2013.gada 30.septembri sasniedz 95,9% no plānotā. Ņemot vērā AI gūto pieredzi aktivitāšu īstenošanā, AI mērķus 2013.gadam noteica samērā piesardzīgi. Līdz šim maksājumi finansējuma saņēmējiem ir veikti 62,5% no 2013.gadā plānotā, taču tiek prognozēts, ka lielākais maksājumu īpatsvars tiks veikts 2013.gada otrajā pusē,

Grafiks Nr.5 „Kopējo mērķu maksājumiem finansējuma saņēmējiem 2013.gadā izpilde; ES fondu finansējums, milj. latu (mērķa izpilde, %).””

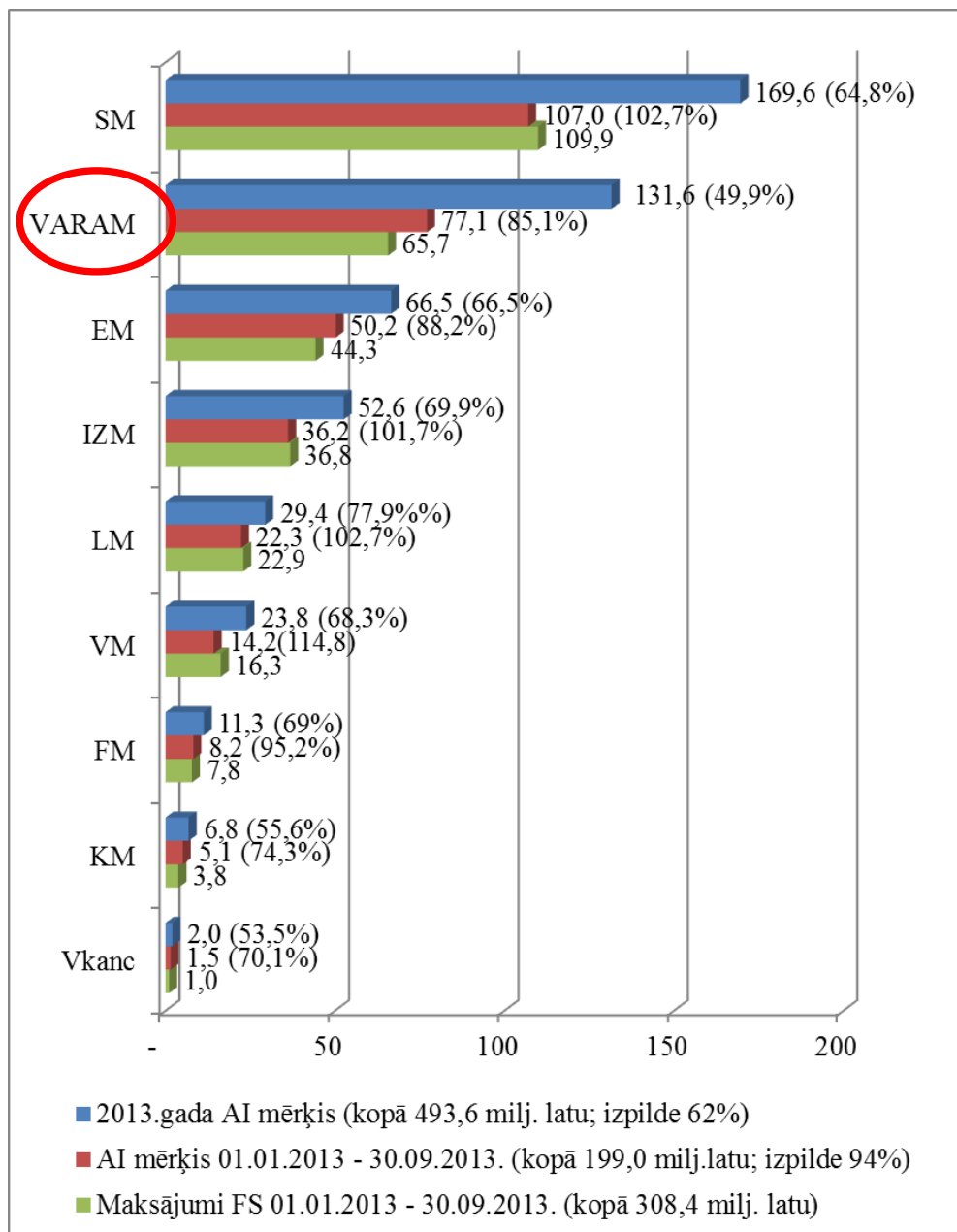

Kopējā maksājumu mērķu izpilde uz 30.09.2013 sasniedz 308,4 milj. latu jeb 95,9% no plānotajiem 321,8 milj. latu. Vislabākā mērķu izpilde vērojama ERAF un ESF maksājumiem – finansējuma saņēmējiem izmaksāts attiecīgi 105,2% un 104,9% no plānotā maksājumu apjoma. Attiecībā uz KF finansējumu maksājumi finansējuma saņēmējiem veikti tikai 78,8% apmērā no plānotajiem un vislielākā neizpilde vērojama

²² 2013.gada 12.marta MK sēdes protokols Nr.12 32.§. Pieejams MK interneta vietnē: <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2013-03-12>

VARAM un EM administrētajās aktivitātēs – maksājumi finansējuma saņēmējiem 2013.gada 3.ceturksnī veikti attiecīgi 40% un 56% apmērā no plānotā.

Grafiks Nr.6 „AI mērķu maksājumiem finansējuma saņēmējiem 2013.gadā izpilde; ES fondu finansējums, milj. latu (mērķa izpilde, %).”

Ņemot vērā ES fondu līdzfinansētajām aktivitātēm pieejamo ES fondu finansējumu un maksājumu mērķus vislielākā neizpilde vērojama VARAM administrētajās aktivitātēs – līdz 30.09.2013 veikti maksājumi finansējuma saņēmējiem 65,7 milj. latu apmērā, kas ir 85,1% no plānotajiem 2013.gada 3.ceturksnim un 49,9% no 2013.gada plāna. Tāpat arī absolūtajos skaitļos vislielākā maksājumu mērķu neizpilde par 11,5 milj. latu ir VARAM administrētajās aktivitātēs, kam seko EM ar 5,9 milj. latu. Ņemot vērā iepriekšējā pārskata perioda rezultātus, VARAM progress maksājumu mērķu izpildē 2013.gadam ir pieaudzis tikai par 18,3% un visticamāk 2013.gada pēdējā ceturksnī gada mērķis maksājumiem finansējuma saņēmējiem netiks sasniegts. Vienlaikus gan, analizējot FMzino_131113_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 30.septembrim

neizpildes absolūtos skaitļos, jāņem vērā, ka VARAM atbildībā ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ir vislielākais ES fondu finansējums, turklāt līdz 30.09.2013. VARAM aktivitātēs finansējuma saņēmējiem ir izmaksāti 72% no pieejamā ES fondu finansējuma un 65 % no kopējā piešķiruma, ieskaitot arī piešķirto virssaistību finansējumu²³, kas ir ceturtais labākais rādītājs starp atbildīgajām iestādēm, bet absolūtajos skaitļos finansējuma saņēmējiem ir izmaksāti 617,1 milj. latu, kas ievērojami pārsniedz citu atbildīgo ministriju pārziņā esošajās aktivitātēs izmaksātā finansējuma apjomu. Konkrēti laika periodā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 30.septembrim VARAM pārziņā esošajās aktivitātēs finansējuma saņēmējiem izmaksāts ES fondu finansējums 65,7 milj. latu apmērā, kas ir otrais lielākais 2013.gadā izmaksātais ES fondu finansējuma apmērs atbildīgo iestāžu dalījumā”.2013.gada 3.ceturksnī kopējā FM pārziņā esošo Kohēzijas politikas ES fondu valsts budžeta izdevumu plāna izpilde ir vērtējama kā daļēji apmierinoša. Lai arī ir apgūti 99,3% jeb 314,9 milj. latu no aktuālajā Valsts kases finansēšanas plānā plānotajiem 317,2 milj. latu periodam līdz 30.septembrim (neizpilde ir 2,3 milj. latu), joprojām tiek novērota finansēšanas plānu precizēšana un finansējuma pārplānošana arvien uz gada noslēgumu.

Kopā sākotnēji 2013.gadā plānots bija izlietot 523,8 milj. latu (t.sk. kopā ar nesadalīto iepļānoto brīvo finansējumu 80.programmā). Līdz 2013.gada 3.ceturkšņa beigām ir apgūti tikai 267,3 milj. latu jeb 51,0% no sākotnēji plānotā (līdz 2.ceturkšņa beigām – 33,4%). Pēc VI pieprasījuma, lai savlaicīgi apzinātu papildus finansējuma vajadzības un iespējamus finansējuma atlikumus, ministrijas septembra beigās ir sniegušas aktuālās prognozes, kas liecina par 519,6 milj. latu plānoto budžeta finansējuma izlietojumu 2013.gadā. Līdz ar to, ņemot vērā pieejamo brīvo finansējumu un efektīvas līdzekļu pārdales starp aktivitātēm, prognozējam, ka nebūs nepieciešami papildu budžeta līdzekļi 2013.gadā, bet būs atlikums apmēram 4,2 milj. latu apmērā²⁴.

Lielākās budžeta neizpildes AI dalījumā ES fondos līdz 2013.gada 30.septembrim bija SM (0,7 milj. latu), IZM (0,5 milj. latu), EM (0,5 milj. latu) un VARAM (0,4 milj. latu).

Aktuālā informācija par ES fondu valsts budžeta apguvi ik mēnesi tiek ievietota ES fondu interneta vietnē²⁵.

Attiecībā uz n+2/n+3 principa²⁶ nodrošināšanu, VI pastiprināti uzrauga maksājumu pieprasījumu EK izpildi, lai nesasniegtu „sarkano līniju”, pēc kuras iestājas automātiskā

²³ <http://esfondi.lv/page.php?id=909>

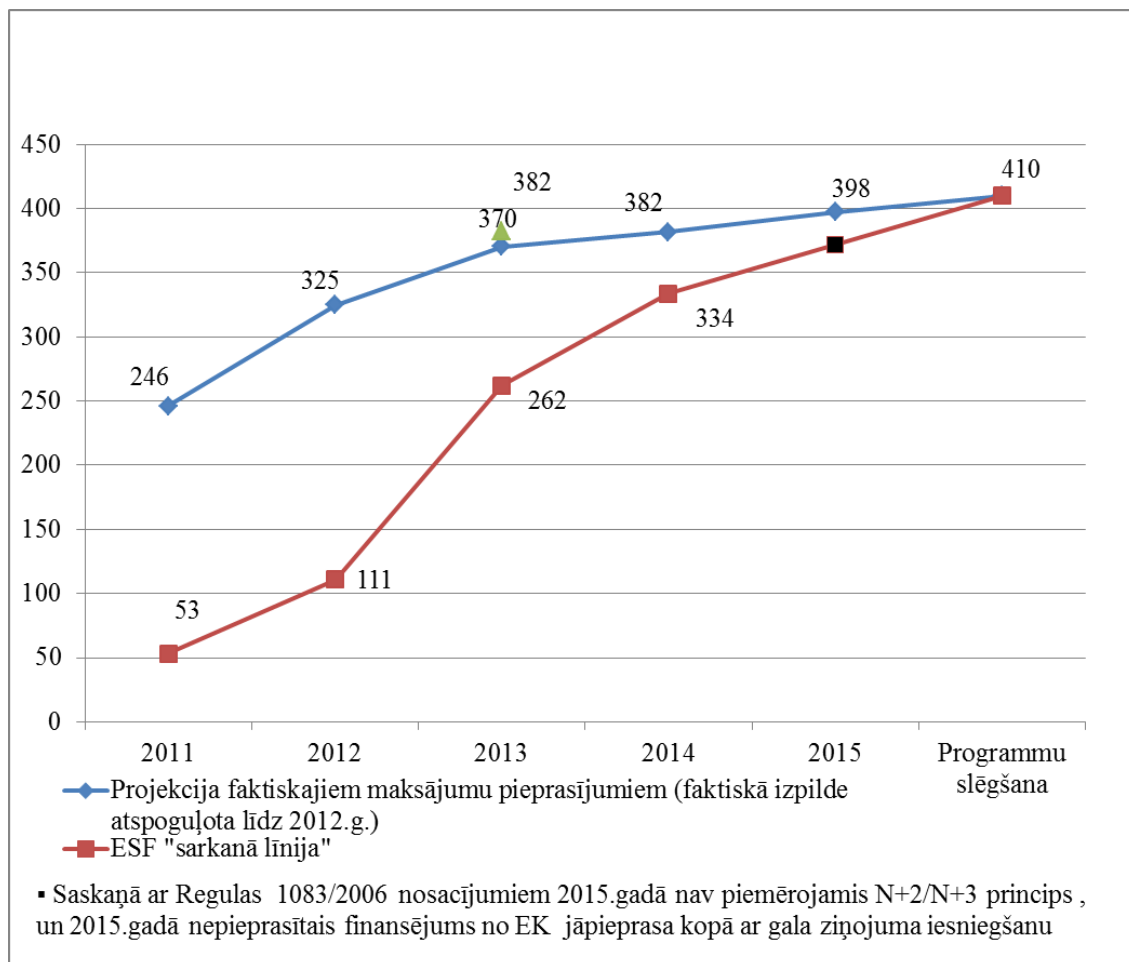
²⁴ Saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību 9.panta 14.daļu finanšu ministram ir dotas tiesības vairākiem mērķiem palielināt gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto apropriāciju, ja Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija piecu darba dienu laikā no attiecīgās informācijas saņemšanas ir izskatījusi to un nav iebildusi pret apropriācijas palielinājumu, tajā skaitā arī Eiropas Savienības politiku instrumentu un citas ārvalstu finanšu palīdzības projektu un pasākumu īstenošanai.

²⁵ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu valsts budžeta apguvi: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1141>

²⁶ Padomes Regulas (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999, 93.punkts

saistību atcelšana²⁷. Tādēļ īpaši kritiska ir atbildīgo iestāžu rūpīga attieksme pret maksājumu mērķu izpildi un pārpildi, kompensējot kādas iepriekšējas novirzes no plānotā.

Grafiks Nr.7 „DP Cilvēkresursi un nodarbinātība N+2/N+3 principa izpilde, milj. latu”

ESF ietvaros nav vērojamas būtiskas nobīdes projektu ieviešanas plānos un šobrīd nepastāv risks ES fondu finansējuma pilnīgai apguvei, kā rezultātā n+2, n+3 princips šobrīd tiek nodrošināts DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” ietvaros ar uzviju.

KF un DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros sakarā ar nobīdēm projektu ieviešanas plānos ir konstatēts augsts risks ES fondu finansējuma pilnīgai apguvei līdz perioda beigām, kas nozīmētu ES fondu piešķiruma zaudēšanu (n+2, n+3 principa nenodrošināšana). Lai arī DP "Uzņēmējdarbība un inovācijas" grozījumi samazināja kopējo darbības programmas piešķirumu, lai nodrošinātu pilnīgu ES fondu finansējuma apguvi, tomēr, vienlaikus **DP ietvaros 2013.gadā saglabājas augsts n+2+n+3 principa**

http://www.esfondi.lv/upload/05-saistosie_dokumenti/es_regulas/1083-2006.pdf;
<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1121>

²⁷ Ja Latvija neiesniegs pietiekamu maksājumu pieprasījumu apjomu EK, tā zaudēs daļu no EK piešķirtajiem ES fondu līdzekļiem un attiecīgi saņems mazāk neto maksājumus no EK.

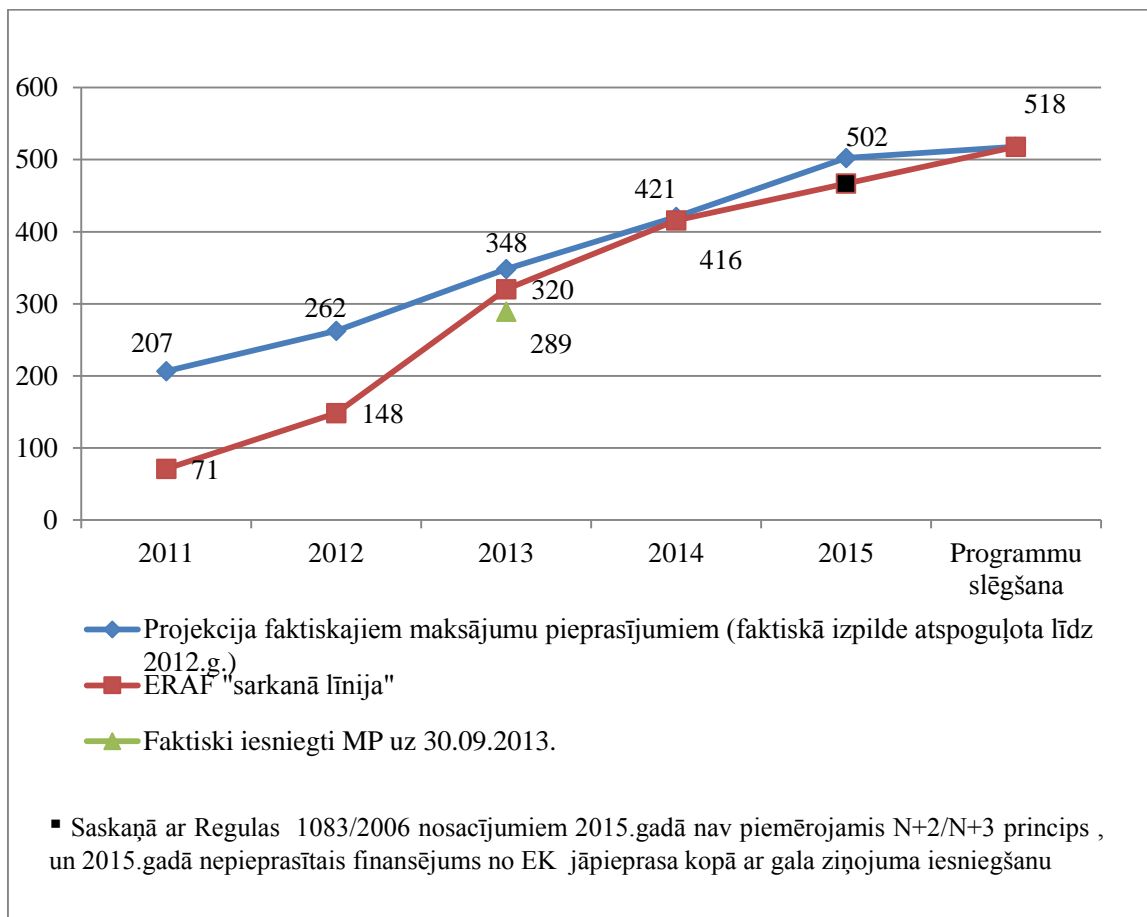
FMzino_131113_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 30.septembrim

neizpildes risks, kas var rezultēties daļējā ES fondu piešķiruma zaudēšanā. Galvenie cēloņi riskam ir divi: veiktās finanšu korekcijas finanšu instrumentu aktivitātēs un finanšu plūsmas pārplānošana esošajos projektos uz turpmākajiem gadiem. Šobrīd ir apzināti vairāki risinājumi problēmas risināšanai (privātā līdzfinansējuma deklarēšana finanšu instrumentu aktivitātēs; darbības programmas ietvaros noteiktās 2.2.prioritātes privātā līdzfinansējuma apjoma samazināšana; maksājumu paātrināšana gada oktobra un novembra mēnešos, u.c.), kā arī protokollēmuma projektā ir noteikts uzdevums EM sadarbībā ar LIAA un IZM sadarbībā ar VIAA veikt preventīvus pasākumus, lai paātrinātu attiecināmu izdevumu maksājumu veikšanu 2013.gadā darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitāšu ietvaros, lai 2013.gada ietvaros nodrošinātu n+2/n+3 principa nosacījumu izpildi.

Ņemot vērā konstatētās problēmas, lai nodrošinātu ES fondu piešķiruma nezaudēšanu īpaši EM un IZM aktivitāšu darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros strauji jākāpina ES fondu apguves temps. VI pastiprināti uzraudzīs maksājumu pieprasījumu izpildes, lai nesasniedtu „sarkano līniju”, pēc kuras iestājas automātiskā saistību atcelšana. Ņemot vērā iepriekš minēto, jau 2013.gadā nepieciešams apzināt aktuālo situāciju līdz 2013.gada beigām un noteikt precīzus maksājumu mērķus finansējuma saņēmējiem atlikušajiem gadiem iespējami ātri, tāpēc VI līdz ar šo ziņojumu iesniedz apstiprināšanai MK maksājumu mērķus finansējuma saņēmējiem par 2014.gadu, ievērojot 2013.gada sagaidāmos rezultātus. Papildus tam, tiks izskatīti AI priekšlikumi iespējamai maksājumu paātrināšanai aktivitātēs.

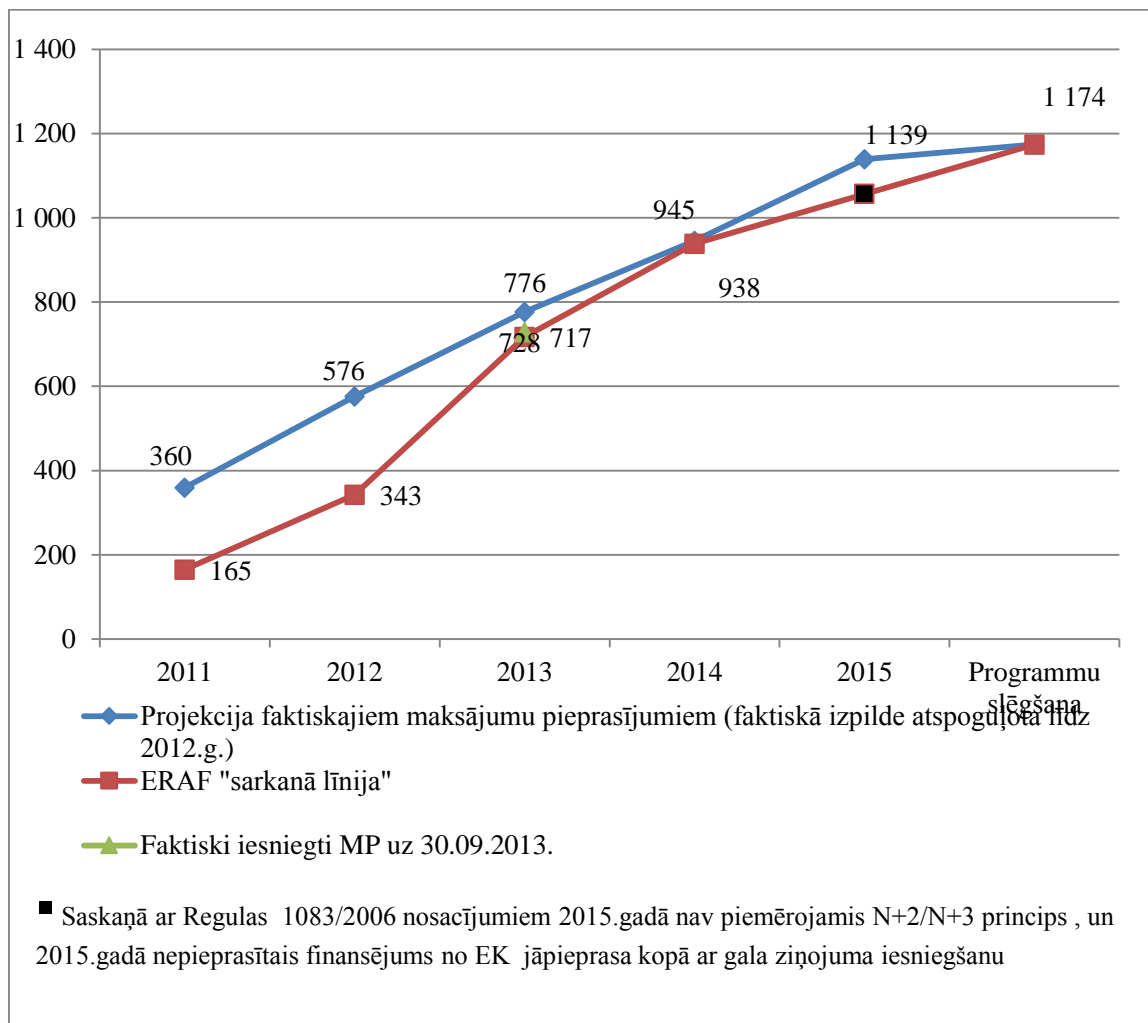

Grafiks Nr.8 „DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” N+2/N+3 principa izpilde, milj. latu.”

Ņemot vērā, ka EM sākotnēji noteiktais plāns 2014.gadam nenodrošina n+2/n+3 principa izpildi, protokollēmumā ir noteikts minimālais apjoms, par kādu ministrijai ir jānodrošina maksājumu veikšana finansējuma saņēmējiem. Tāpat jau šobrīd nepieciešams meklēt risinājumus, lai ievērojami kāpinātu maksājumu plūsmu jau 2014.gada pirmajos trīs ceturkšņos.

Grafiks Nr.9 „DP Infrastruktūra un pakalpojumi N+2/N+3 principa izpilde, milj. latu (ņemot vērā atjaunotās AI prognozes uz 2013.gada 19.jūniju).”

Informāciju par TP aktivitāšu īstenošanu lūdzam skatīt sadaļā 4.4. „ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana”.

Informāciju par DP ietvaros plānotajām iesniegumu atlasēm skatīt ES fondu aktivitāšu kalendārā ES fondu interneta vietnē²⁸.

Atkārtoti uzsverams, ka veiksmīga ES fondu apguve, noslēdzoties 2007.-2013.gada plānošanas periodam ir jāvērtē kontekstā ar apstākli, ka sākot ar 2014.gadu būs jāadministrē esošais un jaunais plānošanas periods vienlaicīgi, finansējuma neapgūšana 2013.gadā un pārlikšana uz nākamajiem gadiem nozīmē lielāku slogu gan valsts budžetam, gan ES fondu vadībai kopumā, taču kopumā pilnīgi ES fondu finansējuma ieguldījumi nav apdraudēti.

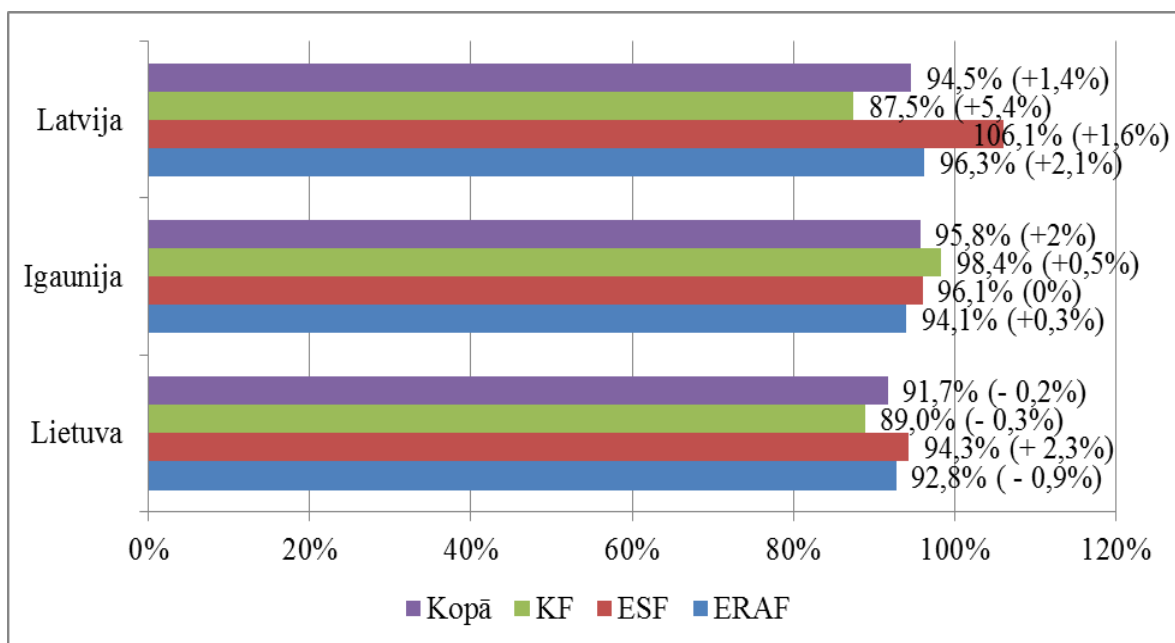
No EK saņemtie dati par EK veiktajiem kopējiem maksājumiem ES dalībvalstīm līdz 2013.gada 9.oktobrim liecina, ka Latvija, saņemot EK maksājumus 63,5% apmērā no ES

²⁸ ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur pieejams ES fondu aktivitāšu kalendārs: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=939>

fondu piešķiruma, ierindojas 10.vietā starp visām ES dalībvalstīm, noslīdot par trim vietām uz leju, salīdzinot ar datiem līdz 2013.gada 5.jūlijam, taču ES jauno dalībvalstu vidū tā ieņem ceturto vietu. Ņemot vērā stabilo finanšu progresu un iepriekšējos sasniegtos finanšu rādītāju rezultātus, ESF ietvaros Latvija joprojām ir līdere starp visām ES dalībvalstīm ar saņemtiem EK maksājumiem 94,9% apmērā no pieejamā ES fondu finansējuma.

Salīdzinot Baltijas valstis, ES fondu investīcijas Baltijas valstīs tiek veiktas līdzīgi. Šobrīd Latvija ierindojas 2.vietā pēc noslēgto līgumu apjoma, tikai par 1,2% atpaliekot no Igaunijas. Latvija, izmantojot piešķirtās valsts budžeta virsstaistības, ir noslēgusi līgumus par projektu īstenošanu 106,1%, apmērā no pieejamā ESF finansējuma. Atšķirībā no iepriekšējā pārskata perioda, kad KF fonda apguvē bija vērojams regress pārtrauktā līguma par lielā projekta īstenošanu dēļ, 2013.gada 3.ceturksnī noslēgto līgumu apjoms par KF finansējumu ir pieaudzis par 0,5%. Detalizētu informāciju skatīt grafikā Nr.10 un ES fondu interneta vietnē²⁹.

Grafiks Nr.10 „Baltijas valstu ES fondu investīciju salīdzinājums dalījuma pa fondiem līdz 2013.gada 30.septembrim (noslēgtie līgumi; % no ES fondu finansējuma), progress pret datiem līdz 2013.gada 30.jūnijam, %.”

4.2.2. Informācija par valsts budžeta virsstaistībām

Atbilstoši MK un Koalīcijas partneru darba grupas par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem lēmumiem uz 2013.gada 30.septembri valdība ir apstiprinājusi iespēju

²⁹ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu apguves salīdzinājumu starp Baltijas valstīm 2007. – 2013.g.: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1025>

AI papildus jau piešķirtajam publiskajam piešķīrumam uzņemtās virssaistības 280,1³⁰ milj. latu apmērā. Līdz 2013.gada 30.septembrim virssaistību finansējuma līgumi noslēgti par 167,0 milj. latu, kas ir 80% no plānotā noslēgto līguma apjoma līdz 2013.gada 3.ceturksnim (191,2 milj. latu). Savukārt lauzto līgumu un neatbilstību apjoms, kas šobrīd dzēstu uzņemtās virssaistības jau sasniedzis 47,6 milj. latu.

Atbilstoši MK 2012.gada 4.decembra sēdes protokolam Nr.68 (34.§, 4. un 5.punkts), sākot ar 2013.gada 1.martu par virssaistību apjoma proporcionālu samazināšanu MK lemj, ja iestājas vismaz viens no šādiem apstākļiem:

1. AI noteiktā kumulatīvā ikmēneša maksājumu finansējuma saņēmējiem plāna neizpilde 2 mēnešus pēc kārtas ir vismaz 10% un vienlaikus pārsniedz 250 tūkst. latu;
2. Aktivitātei 2013. – 2015.gada ietvaros ceturksnī paredzēto noslēgto līgumu par plānoto virssaistību finansējuma apjomu neizpilde ir lielāka par 10% un vienlaikus pārsniedz 250 tūkst. latu.

Ņemot vērā šos nosacījumus, tika analizēta AI mērķa maksājumiem finansējuma saņēmējiem un virssaistību līgumu plānu izpilde augustā un septembrī.

Kopējā neizpilde uz 2013.gada 30.septembri ir 46,7 milj. latu. Neizpildei ir tendence palielināties, iepriekšējā ceturksnī tā bija 43,9 milj. latu:

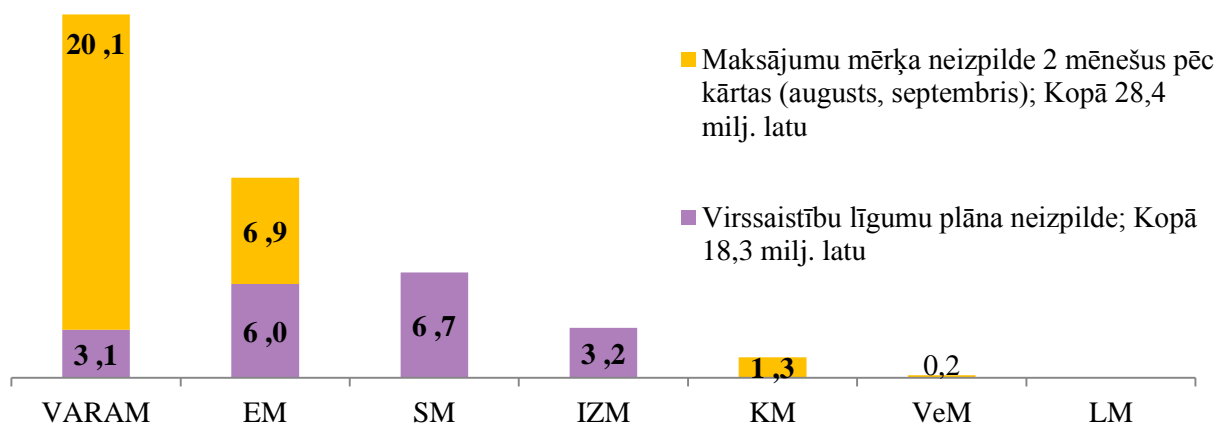
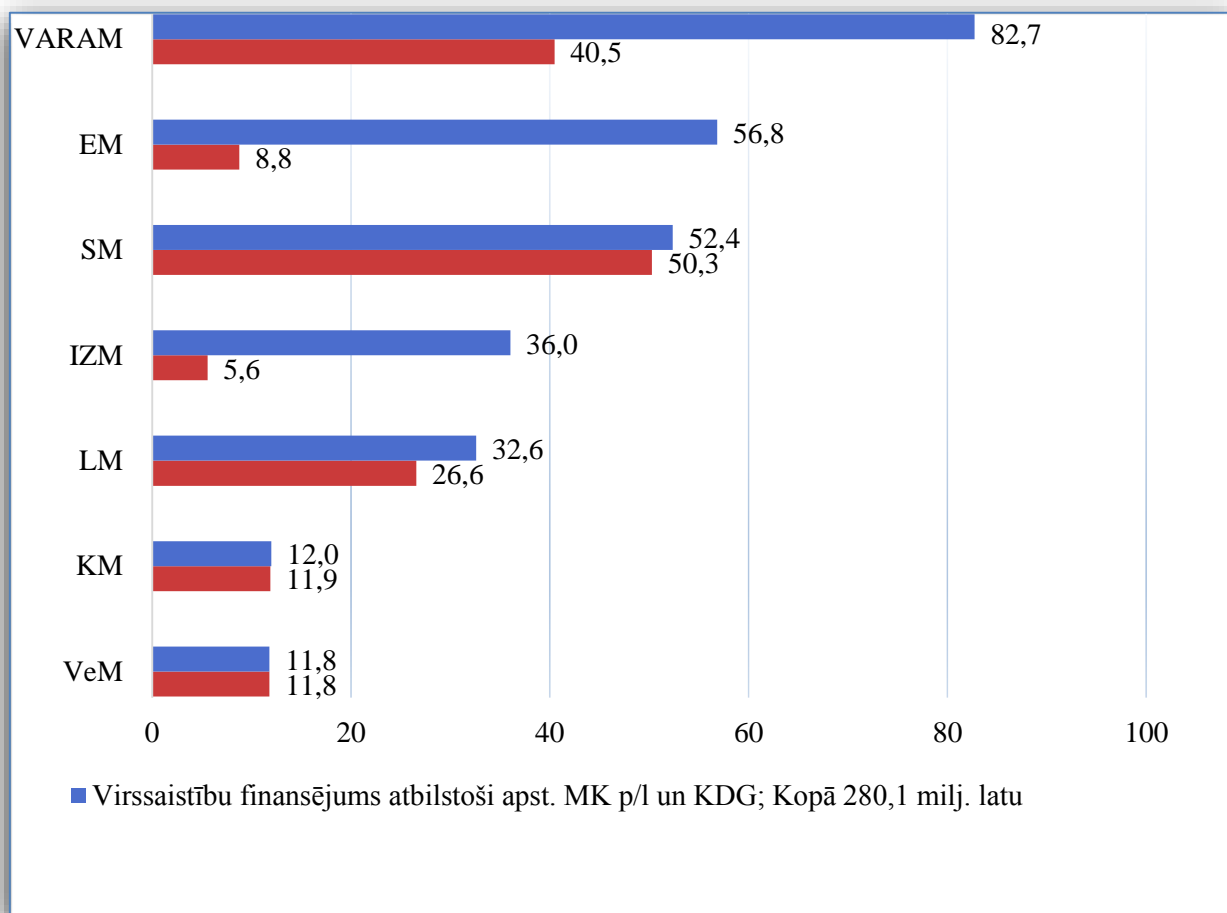
- 1) 18,9 milj. latu virssaistību līgumu plānu neizpilde (iepriekšējā ceturksnī 30,4 milj. latu);
- 2) 28,4 milj. latu maksājumu mērķu neizpilde (iepriekšējā ceturksnī 13,5 milj. latu).

Detalizētu informāciju par virssaistību līgumu plāna un AI mērķu maksājumiem finansējuma saņēmējiem neizpildi skatīt grafikā Nr.11.

---

³⁰ Virssaistību finansējums norādīts atbilstoši aktuālajiem MK un KDG lēmumiem. Norādītais finansējums var mainīties atbilstoši tam, vai EK apstiprinās grozījumus DP.

Grafiks Nr.11 „Virssaistību līgumu plāna un AI mērķu maksājumiem finansējuma saņēmējiem neizpildes uz 2013.gada 30.septembri, milj. latu.”

Lielākās neizpildes ir vērojamas VARAM (23,2 milj. latu) un EM (12,8 milj. latu) pārziņā esošajās aktivitātēs.

Tomēr, virzot ierosinājumu par virssaistību pārdalēm un samazinājumiem ir jāņem vērā MK un KDG jau pieņemtie lēmumi augusta, septembra, kā arī oktobra mēnesī. Vērtējot to, situācija ar neizpildēm būtiski mainījies - tuvu nullei, un š.g. 3.ceturksnī FM nevirza priekšlikumu virssaistību samazināšanai vai pārdalei ar šo informatīvo ziņojumu.

Atbilstoši MK protokollēmumam³¹, samazinājumus virza tikai par to virssaistību daļu, par kuru nav uzņemtas saistības (noslēgti līgumi un/vai apstiprināti projektu iesniegumi). Tomēr, lai arī lielākās neizpildes saistītas ar novēlotu aktivitāšu uzsākšanu, daudzās aktivitātēs, kurās ir virssaistību līgumu neizpilde, ir uzsāktas darbības ES projektu īstenošanai – virzīti apstiprināšanai MK noteikumi, izsludinātas projektu atlases vai apstiprināti projekti par virssaistību finansējumu. Līdz ar to, FM par noslēgto virssaistību līgumu plānu neizpildi šajā ceturksnī nerosina virssaistību samazinājumu.

Ar šim ziņojumam pievienoto protokollēmumu FM ierosina virssaistību izlietojuma plāna izpildes uzraudzību un mehānismu korekcijām neizpildes gadījumā. Ņemot vērā 2007. – 2013.gada plānošanas perioda beigas, kā arī paredzamo maksājumu plūsmu, nepieciešams nodrošināt fiskālās disciplīnas ievērošanu, lai virssaistību apjoma dēļ netiktu radīts papildu slogs valsts budžetam, palielinot budžeta deficītu.

Ņemot vērā, ka virssaistību uzņemšanās rada papildus slogu valsts budžetam un pirms virssaistību apjoma apstiprināšanas valdībā tika veikti aprēķini iespējamai ietekmei uz valsts budžeta deficītu, virssaistību finansējuma novirzīšanai ES fondu projekta īstenošanai strikti jānorit saskaņā ar ministriju iepriekš noteiktajiem apguves plāniem.

2013.gada 12.septembrī notika Koalīcijas partneru darba grupas par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem sēde, kuras laikā tika atbalstīts:

- 1) ERAF finansējuma pārdale no DP „Uzņēmējdarbība un inovācija” uz DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” 28 427 941 latu apmērā, 7 000 000 latu novirzot EM aktivitātes „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” īstenošanai un 21 427 941 latu - IZM aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” īstenošanai, vienlaicīgi identiskā apmērā samazinot DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” pieejamo virssaistību apmēru.
- 2) Palielināt DP „Uzņēmējdarbība un inovācija” ietvaros pieejamo virssaistību apjomu par 24 738 454 latiem aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” īstenošanai, t.sk., 2 018 050 latu pārdalot no apakšaktivitātes „Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts partnerībās organizētām apmācībām” ietvaros pieejamā virssaistību apjoma.

---

³¹ MK 2012.gada 4.decembra sēdes protokollēmuma Nr.68 34.§ 5.punkts

Vienlaikus tika apstiprinātas izmaiņas pieejamo virsraistību un ES fondu finansējuma sadalījumā:

- 3) Atbalstīta finansējuma pārdale 11 596 284 latu apmērā VARAM aktivitātei „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija”:
- 4) Konceptuāli atbalstīta finansējuma pārdale VARAM aktivitātei „Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās” 2 496 488 latu apmērā no VARAM apakšaktivitātes „Dalītas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība” nepiesaistītā finansējuma, pie nosacījuma, ka VARAM prioritāri izvērtēs iespējas apakšaktivitātes „Dalītas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība” ietvaros izveidota KF atlikuma novirzīšanu 2014.-2020.g. plānošanas perioda VARAM aktivitāšu īstenošanai esošā perioda finansējuma ietvaros.
- 5) Atbalstīts EM ierosinājums par finansējuma 642 689 latu apmērā pārdali aktivitātei „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai” no izveidojušajiem finanšu līdzekļu ietaupījumiem EM apakšaktivitātes „Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts partnerībās organizētām apmācībām” un apakšaktivitātes „Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai – atbalsts komersantu individuāli organizētām apmācībām” ietvaros.
- 6) Konceptuāli atbalstīta EM ierosinātā papildus finansējuma pārdale 5 399 031 latu apmērā apakšaktivitātei „Pasākumi centralizētas siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” jaunu 35 projektu īstenošanai.

Atbilstoši Koalīcijas partneru darba grupas 2013.gada 12.septembra sēdes protokola 11. punktā noteiktajam, konceptuāli atbalstīts finansējuma piešķirums 293 785 latu apmērā Finanšu ministrijas pārziņā esošajai apakšaktivitātei „Atbalsts strukturālo reformu īstenošanai un analītisko spēju stiprināšanai valsts pārvaldē” VKanc projekta „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” īstenošanai 2014. un 2015. gadā, no minētās summas atbalstot finansējumu 190 tūkst. latu apmērā Valsts kontroles kapacitātes celšanas pasākumu īstenošanai un 103,8 tūkst. latu projekta administrēšanas nodrošināšanu un veselības obligātās apdrošināšanas koncepcijas ieviešanai.

Apakšaktivitātes „Atbalsts strukturālo reformu īstenošanai un analītisko spēju stiprināšanai valsts pārvaldē” reglamentējošo MK notikumu grozījumu projekts iesniegts VKanc š.g. 11. novembrī, lai tiktu iekļauts izskatīšanai tuvākajā MK sēdes darba kārtībā.

Grozījumu projekta darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma gala redakcija šobrīd ir saskaņošanas procesā. Plānots, ka grozījumu projekts tiks iesniegts VKanc iekļaušanai MK sēdes darba kārtībā līdz š.g. novembra beigām.

Ar 2013.gada 24.septembra MK sēdes protokollēmumu³² tika noteikts, ka ierobežojums³³ attiecībā uz neatbilstību un laužto līgumu ietvaros atbrīvoto finansējumu nav attiecināms EM ieviesto darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitāšu ietvaros. Neatbilstību un laužto līgumu, ja to ietvaros nav veikti maksājumi, atbrīvoto finansējumu darbības programmā „Uzņēmējdarbība un inovācijas” var izmantot aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” ietvaros iesniegto projektu īstenošanai. Tāpat minētais ierobežojums nav attiecināms uz aktivitāti „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai”, kuras ietvaros konstatēto neatbilstību un laužto līgumu atbrīvotais finansējums tiek pārcelts uz apakšaktivitāti „Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts partnerībās organizētām apmācībām”.

Atbilstoši 2012.gada 8.maija MK lēmumam³⁴, FM reizi ceturksnī izvērtē virssaistību potenciālo ietekmi uz valsts budžeta deficītu.

Virssaistību ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci

Valdībā apstiprināto virssaistību publisko izdevumu daļas, t.i., 280,1 milj. latu, ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir novērtējama pēc diviem scenārijiem:

1. Situācijā, kad izdevumi virssaistību projektu īstenošanai kopā ar pārējiem ES fondu projektu izdevumiem nepārsniedz ES fondu piešķiruma kopējo apmēru, virssaistību izdevumi nerada papildu ietekmi uz vispārējās valdības budžeta deficītu, tādējādi nodrošinot, ka vispārējās valdības budžeta deficītu veido vienīgi realizēto projektu nacionālā līdzfinansējuma izdevumi.
2. Situācijā, kad izdevumi virssaistību projektu īstenošanai kopā ar pārējiem ES fondu projektu izdevumiem pārsniedz ES fondu piešķiruma kopējo apmēru, virssaistības ir uzskatāmas par nacionālajiem budžeta izdevumiem (faktiski palielinās realizēto projektu nacionālais līdzfinansējums), attiecīgi palielinot arī vispārējās valdības budžeta deficītu, jo par veiktajiem virssaistību izdevumiem valsts budžetā netiek saņemti ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi (atmaksas no EK). Minētā negatīvā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir prognozējama attiecīgā plānošanas perioda pēdējā gadā, kad tiek veikti projektu maksājumi, t.i., 2015.gadā – gads, kurā izdevumus nekompensēs atbilstoši ieņēmumi. 2015.gadā būs novērtējams tas virssaistību apjoms, kas faktiski ticis apgūts (izdevumu apmērs, kas pārsniedzis piešķiruma līmeni) un par kuru attiecīgi palielināms deficīts atbilstoši Eiropas kontu sistēmas metodoloģijai.

---

³² MK 2013.gada 24.septembra sēdes protokollēmuma (50; 121.§) „Rīkojuma projekts "Grozījumi darbības programmā "Uzņēmējdarbība un inovācijas"" 4.punkts;

³³ MK 2012.gada 8.maija sēdes protokollēmuma (prot. Nr.25 26.§) „Informatīvais ziņojums „Valsts budžeta virssaistību iespējas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2007.-2013.gada plānošanas perioda aktivitātēs”” 7.punkts

³⁴ Ņemot vērā MK 2012.gada 8.maija sēdes protokollēmuma Nr.25 26.§ 8.punktu FM reizi ceturksnī izvērtēt uzņemto virssaistību apmēru un potenciālo ietekmi uz valsts budžeta deficītu 2013.-2015.gadā un nepieciešamības gadījumā informē MK.

Izstrādājot likumprojektu „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2014., 2015. un 2016.gadam” un likumprojektu „Par valsts budžetu 2014.gadam”, kas 2013.gada 1.oktobrī iesniegts Saeimā, vispārējās valdības budžeta deficīta prognozes balstītas pieņēmumā, ka 50% no līdzšinēji apstiprinātajām virssaistībām pārsniegs ES kopējo piešķirumu visam plānošanas periodam, attiecīgi palielinot nacionālos budžeta izdevumus (nacionālo līdzfinansējumu ES projektiem), par kuriem netiks saņemta atmaksa no EK.

Tomēr pastāv risks, ka var materializēties arī ievērojami lielāks virssaistību apjoms nekā šobrīd pieņemts, izstrādājot vidēja termiņa vispārējās valdības budžeta bilances prognozes – apstiprinātās virssaistības (280,1 milj. latu) atbilstoši pašreizējām tendencēm tikai nelielā apmērā kompensētu lauztie līgumi un neatbilstības, tādējādi realizēto virssaistību apjoms var sasniegt līdz pat 80% no apstiprinātajām virssaistībām, attiecīgi palielinot arī prognozējamo vispārējās valdības budžeta deficīta līmeni.

Vienlaikus jāņem vērā, ka Centrālās statistikas pārvaldes faktiskie vispārējās valdības budžeta deficīta aprēķini var atšķirties no augstāk aprakstītajiem prognožu pieņēmumiem, ko pamatā var noteikt metodoloģijas izmaiņas vai arī izmaiņas Centrālās statistikas pārvaldes izmantotajos informācijas avotos.

Fiskālās telpas diskusijas ietvaros š.g. 14.augustā KDG sēdē diskutēts par iespēju samazināt kopējo virssaistību apjomu, par finanšu disciplīnas ievērošanu un ES fondu ieviešanas riskiem, vienlaikus VARAM nepieciešams uz š.g. 12.septembra KDG sēdi ziņot par priekšlikumu Inčukalna projektam papildus nepieciešamā finansējuma avotiem. Lēmumi par virssaistību samazinājumu netika pieņemti, bet panākta konceptuāla vienošanās par atsevišķām virssaistību finansējuma pārdalēm, par kurām attiecīgus valdības lēmumus virza atbilstošās nozaru ministrijas.

4.2.3. Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” finanšu progress un mērķu sasniegšana

2013.gada 3.ceturksnī DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” ieviešana kopumā notikusi plānotajā tempā un mērķu maksājumiem finansējuma saņēmējiem līdz 2013.gada 30.septembrim izpilde ir 105%. 667 jeb 68% projekti ir pabeigti (t.sk. 49 projekti pabeigti pārskata periodā). Apstiprināto projektu un noslēgto līgumu apjoms ir 106,8%, ņemot vērā piešķirtās valsts budžeta virssaistības, savukārt finansējuma saņēmējiem izmaksātā finansējuma kopapjoms pārskata periodā pieaudzis par 5,7%, sasniedzot 87,8%.

Visstraujākais pieaugums bijis prioritātē „Sociālās iekļaušanas veicināšana” (4,7%) un prioritātē „Nodarbinātības veicināšanas un veselība darbā” (3,7%), kā arī prioritātē „Administratīvās kapacitātes stiprināšana”(3,1%). Augstākās izglītības un zinātnes atbalsta aktivitātēs un vispārējās un profesionālas izglītības jomā kopumā vērojams progress atbilstoši plānotajam, vienlaikus jāatzīmē būtiski pieaugušais zinātnes atbalsta aktivitātē noslēgto līgumu skaits īstenošanai līdz 2015.gadam. Noslēgto līgumu skaita pieaugums skaidrojams ar otrās projektu atlasē kartas noslēgšanos aktivitātē.

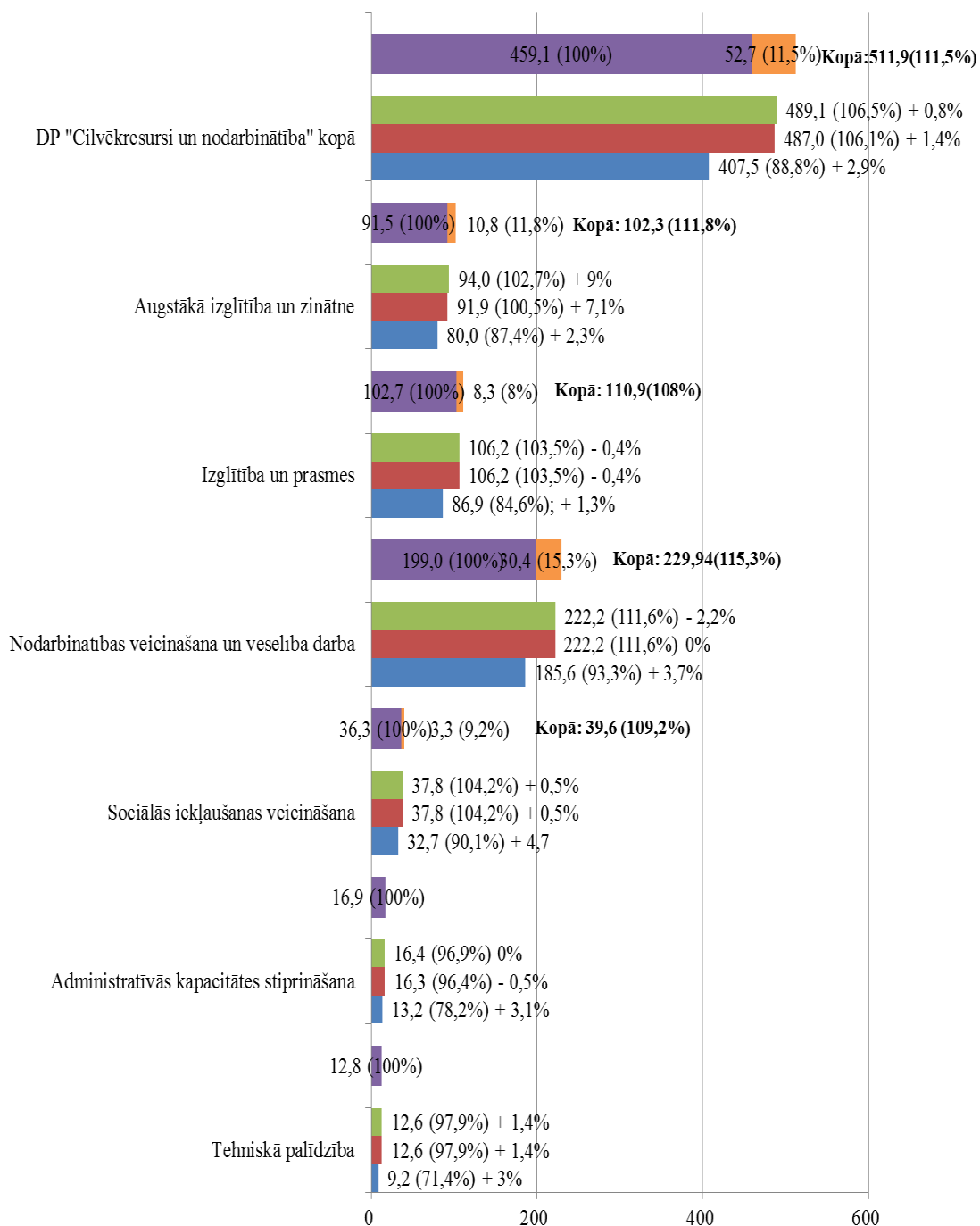
2013. gada maksājumu mērķu sasniegšanā būtiskāko progresu sasniegusi Izglītības un zinātnes ministrija (136%), kā arī LM (102%) no maksājuma mērķa, savukārt VARAM maksājumu mērķu izpilde nesasniedz 50% no plānotā.

Detalizētāku informāciju par veiktajām finanšu investīcijām un aktivitāšu ieviešanu skatīt grafikā Nr.12 un pielikumā Nr.1 un ES fondu interneta vietnē³⁵, kā arī turpmāk tekstā dalījumā pa prioritātēm.

---

³⁵ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>

Grafiks Nr.12 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2013.gada 30.septembrim DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība”; Publiskais finansējums, milj. latu (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 30.septembrim,%.”

■ Apstiprināti projekti ■ Noslēgti līgumi ■ Veikti maksājumi finansējuma saņēmējiem ■ Piešķirtais publiskais finansējums ■ Piešķirtais virsraistību apjoms

Projektu ieviešanu kavē, galvenokārt, problēmas, kas saistītas ar MK noteikumu, noteikto ieviešanas nosacījumu (t.sk. nepieciešamo termiņu pagarinājumi), kā arī ar līgumu saistību neievērošanu.

Zinātnes atbalsta jomā paralēli 1. kārtas projektu noslēguma dokumentācijas un rezultātu vērtēšanai, projektu iesniegumu vērtēšanas 2.atlases kārtas ietvaros ir noslēgti 19 līgumi par projektu īstenošanu, atbalstot cilvēkresursu piesaisti zinātnei jaunu zinātnieku grupu ietvaros. Ņemot vērā atbalsta pieprasījumu, š.g. 20.augustā³⁶ tika pieņemts lēmums piešķirt papildu finansējumu 6,81 milj. latu apmērā, t.sk. virssaistības 6,29 milj. latu apmērā, lai atbalstītu papildu 20 projektu iesniegumus, kas tika noraidīti nepietiekama finansējuma dēļ.

Saistībā ar 2012.gada beigās saņemtā EK audita ziņojuma projektā par finanšu instrumenta ieviešanu konstatētajiem trūkumiem finanšu instrumenta vadības un kontroles sistēmā EM, LHZB un LIAA ir turpinājusi rīcības plāna ieviešanu trūkumu novēršanai un aktivitātes pārveidei. Š.g. 6.jūlijā stājās spēkā grozījumi MK noteikumos par aktivitātes „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai” īstenošanu³⁷ un pēc ieviešanas modeļa pārveides LHZB ir atsākusi aizdevumu izsniegšanu. Izsniegto aizdevumus skaits pārsniedz 60. Lai gan aktivitātes pārveide ietekmēja tās ieviešanas progresu, 2013.gada 3.ceturksnī maksājumu mērķis ir sasniegts 84,9% no plānotā un 60,5% no 2013.gada mērķa. Turklāt pārskata periods sakrīt ar vasaras periodu, kad parasti novērojams pieprasījuma kritums, tuvojoties gada beigām saskaņā LHZB prognozēm aizdevumu pieprasījums pieaugs, kas veicinās 2013.gada mērķa sasniegšanu. Attiecībā par maksājumu mērķiem aizdevumu veidā 2014.gadam VI sadarbībā ar EM ir izstrādājusi prognozes un virza apstiprināšanai MK. Sīkāku informāciju skatīt pielikumā Nr.2. Savukārt detalizēta informācija par finanšu instrumentu ieviešanas progresu pieejama ES fondu interneta vietnē³⁸.

2013.gada 3.ceturksnī noslēdzies apakšaktivitātes „Atbalsts darba vietu radīšanai” projektu iesniegumu atlases kārtas (izsludināta 2012.gada 28.septembrī) projektu iesniegumu vērtēšanas process. Rezultātā tika apstiprināti visi 6 projektu iesniegumi, kas tika iesniegti atlases kārtas ietvaros, par kopējo summu 10,68 milj. latu apmērā (t.sk. ESF finansējums 4,54 milj. latu apmērā un privātais līdzfinansējums 6,14 milj. latu), t.sk. virssaistībām 1,54 milj. latu apmērā. Līdz 2015.gada 1.jūlijam plānots izveidot vairāk nekā 500 darba vietu.

Attiecībā uz atbalstu jauniešu bezdarba mazināšanai turpinājušās aktivitātes specifiski šai mērķa grupai „Darbnīcas jauniešiem” un „Darba vieta jauniešiem”, ko īsteno NVA, kurās

³⁶ Š.g. 20.augusta MK prot.Nr.45 97 § 10.6.apakšpunkts.

³⁷ MK 2009.gada 31.marta noteikumi Nr.293 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.3.1.2.aktivitāti „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai””

³⁸ ES fondu interneta vietnes sadaļā par Finanšu instrumentu ieviešanas statusu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1064>

atbalstīto jauniešu kopskaits pārsniedz 550. EM pārziņā esošajā apmācību aktivitātē, kurai pieejams arī valsts budžeta līdzfinansējums, līdz 2015. gada beigām plānotais atbalstītais jauniešu skaits ir 500.

Ņemot vērā, ka VARAM ESF maksājumu mērķa izpilde pret plānoto uz 2013. gada 3. ceturkšņa beigām ir tikai 45%, administratīvās kapacitātes stiprināšanas aktivitātēs attiecībā uz reģionāla līmeņa plānošanas dokumentu izstrādi VARAM pārziņā esošajā aktivitātē turpmākajā ieviešanas posmā līdz 2014. gada beigām nepieciešams pievērst pastiprinātu projektu īstenošanas monitoringu, lai nodrošinātu 2014. gada maksājuma mērķa izpildi plānotajā apjomā.

Attiecībā uz iepriekšējos pārskata periodos veiktajām korektīvajām darbībām vadošā iestāde ir pieņēmusi lēmumu atjaunot izdevumu deklarēšanu projektā „Mūžizglītības pasākumi nodarbinātām personām”, pamatojoties uz vadošās iestādes veiktās virspārbaudes rezultātiem. Aktivitātē „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai”, pamatojoties uz rīcības plāna izpildes statusu un ņemot vērā, ka pārskata periodā ir atgūti neatbilstoši veiktie izdevumi 6,9 milj. *euro* apmērā, izdevumu deklarācijā tiek iekļauti sertifikācijas iestādes iepriekš ieturētie izdevumi 9,3 milj. *euro* apmērā.

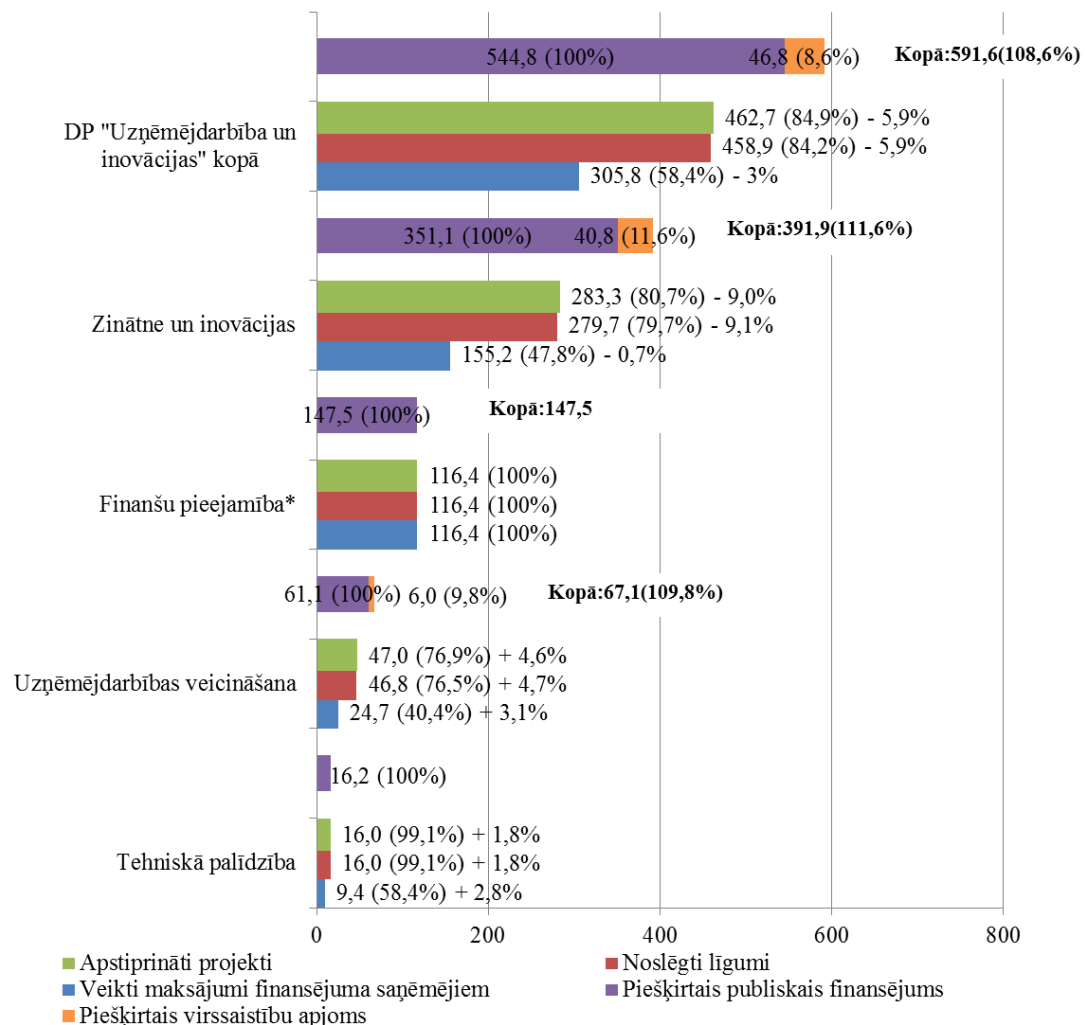
4.2.4. Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” finanšu progress un mērķu sasniegšana

2013.gada 3.ceturksnī DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ieviešana nenorit plānotajā tempā, mērķis maksājumiem finansējuma saņēmējiem līdz 2013.gada 30.septembrim ir izpildīts 90,4% apmērā. Apstiprināto projektu apjoms ir 84,9%, noslēgto līgumu apjoms ir 84,2%, savukārt finansējuma saņēmējiem izmaksātā finansējuma kopapjoms pārskata periodā samazinājies par 3%, sasniedzot tikai 58,4% no pieejamā publiskā finansējuma. Ievērojamākā nobīde no plānotā ir EM ieviestajās aktivitātes prioritātes „Zinātne un inovācijas” ietvaros un biznesa inkubatoru aktivitātē, kurā bija apturēti maksājumi finansējuma saņēmējam un izdevumu deklarēšana EK, kas ir atjaunota. Saskaņā ar EM sniegto informāciju, vērā ņemams iemesls finansējuma neapguvei biznesa inkubatoru aktivitātē ir tas, ka inkubētie komersanti atbalsta intensitātes maiņas dēļ otrajā un nākamajos inkubācijas gados saskaņā ar spēkā esošiem līguma nosacījumiem izmanto arvien mazāk inkubatorā pieejamos pakalpojumus. Vērā ņemama nobīde no plānotā ir arī IZM ieviestajā apakšaktivitātē „Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai”, kur 2013.gada 3.ceturksnī tika apgūti tikai 7,3% no plānotā finansējuma.

Tāpat kā 2013.gada 2.ceturksnī kopējos DP finanšu rādītājus negatīvi ietekmē apstiprināto projektu un noslēgto līgumu apjoma samazinājums IZM un EM ieviestajās aktivitātēs prioritātes „Zinātne un inovācijas” ietvaros. Pārskata periodā tika laužti līgumi par septiņu projektu ieviešanu apakšaktivitātē „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”, „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde - atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā”, kā arī divi līgumi aktivitātē „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”, kuras ietvaros tiek īstenoti finansiāli ietilpīgi projekti.

Detalizētāku informāciju par veiktajām finanšu investīcijām un finanšu progresu skatīt grafikā Nr.13 un pielikumā Nr.1, ES fondu interneta vietnē³⁹.

Grafiks Nr.13 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2013.gada 30.septembrim DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas”; Publiskais finansējums, milj. latu, (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 30.jūnijam, %.”

* Atsevišķi sniegta informācija par ieguldījumu progresu prioritātē „Finanšu pieejamība” zemāk sadaļā, kā arī sīkāka informācija ir pieejama ES fondu interneta vietnē⁴⁰.

Prioritātes „Zinātne un inovācijas” pasākuma „Inovācijas” aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” sekmīgu apguvi kavē liels noraidīto projektu iesniegumu skaits. EM identificējusi riskus, kas saistīti ar nepietiekami lielu iesniegto kvalitatīvu projektu skaitu un finansējuma neapguvi līdz 2013.gada beigām. Lai riskus samazinātu, 3.projektu atlasē kārtas nosacījumos ir iestrādātas stingrākas prasības

³⁹ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>

⁴⁰ ES fondu interneta vietnes sadaļā par Finanšu instrumentu ieviešanas statusu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1064>

projektu iesniedzēju finanšu rādītājiem. Ņemot vērā zemo projektu iesniegumu biznesa un produktu attīstības plānu sagatavošanas kvalitāti, LIAA veic ieinteresēto personu konsultēšanu un informēšanu par aktivitātes prasībām.

Aktivitātē „MVK jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības programma” projektu iesniegumus plānots pieņemt arī 2014.gadā, lai veicinātu pieejamo līdzekļu apguvi. Lai veicinātu aktivitātes veiksmīgu ieviešanu, LIAA izvirzījusi par būtisku uzdevumu apstiprināt ļoti kvalitatīvus projektus līdz 2014.gada otrajam pusgamam.

Aktivitātes „Kompetences centri” ietvaros ir izveidoti seši kompetences centri, jaunus līdz 2015.gadam nav plānots izveidot. Taču pēc visu sešu kompetences centru precizēto projektu iesniegumu iesniegšanas LIAA secināja, ka, neskatoties uz aktivitātes apturēšanu, kompetences centri ir gatavi īstenot visu plānoto pētniecisko programmu un apgūt visu pieejamo finansējumu. Precizētie projektu iesniegumi tika atzīti par atbilstošiem normatīvajam regulējumam, līdz ar to LIAA parakstīja līguma grozījumus ar visiem kompetences centriem. Tomēr ir prognozējams, ka aktivitātes ietvaros netiks apgūts budžeta mērķis 2013.gadam (no plānotajiem budžeta līdzekļiem 7,8 milj. latu netiks apgūti 4,2 milj. latu). LIAA vērtējumā plānotās apguves grafika izpildi kavē kompetences centru un to sadarbības partneru kapacitātes trūkums, vairāku kompetences centru darbības lēnāka uzsākšana (jāņem vērā aktivitātes atjaunošanas laiks 2013.gada I ceturksnī). EM 2013.gada 2.pusgadā pievērs pastiprinātu uzmanību kompetences centru iesniegtajām ceturkšņu atskaitēm; 2014.gada sākumā, ņemot vērā 2013.gada faktiskos apguves rādītājus, novērtēs aktivitātes „Kompetences centri” absorbcijas kapacitāti un nepieciešamības gadījumā ierosinās finansējuma pārdali uz citām aktivitātēm, kurās 2014.gadā vēl ir iespējams organizēt jaunas projektu atlases. EM virza attiecīgos grozījumus aktivitātes īstenošanas MK noteikumos, lai atvieglotu finanšu pārvaldību kompetences centriem, - avansa dzēšanai bankas garantiju aizstājot ar darījuma kontu un darījuma konta apkalpošanas izmaksas paredzot kā attiecināmas izmaksas.. Papildus efektīvākai projektu kontrolei un maksājumu plūsmai LIAA strādā pie risku izvērtējuma un izlases veida metodes ieviešanas un veic daļējus maksājumus. Vienlaikus secināms, ka LIAA joprojām nepieciešams būtiski paātrināt maksājumu pieprasījumu un pamatojošo dokumentu izskatīšanas gaitu un saistītos procesus, t.sk. iestādē iesniedzamo dokumentu klāstu un apjomu, lai mazinātu administratīvo slogu iesaistītajām pusēm.

Prioritāte „Finanšu pieejamība” vērsta uz finansējuma pieejamības veicināšanu uzņēmējdarbības attīstībai ar aptverošu finanšu instrumentu realizēšanu, kas ietver garantiju, aizdevumu, riska kapitāla un citu finanšu instrumentu klāstu, kurus ievieš LHZB un LGA.

Kopumā 2013.gada 3.ceturksnī attiecībā uz maksājumu mērķiem finansējuma gala saņēmējiem kopumā DP finanšu instrumentu aktivitātēs izmaksāts 71,8% no plānotā maksājumu apjoma uz 30.09.2013 un 54% no gada plāna. Vislabākā mērķa izpilde vērojama garantiju un aizdevumu aktivitātēs – līdz pārskata perioda beigām veikti attiecīgi 99,9% un 93,7% no plānotajiem maksājumiem finansējuma gala saņēmējiem. Maksājumu mērķu neizpilde vērojama riska kapitāla jomā un mezanīna aizdevumu

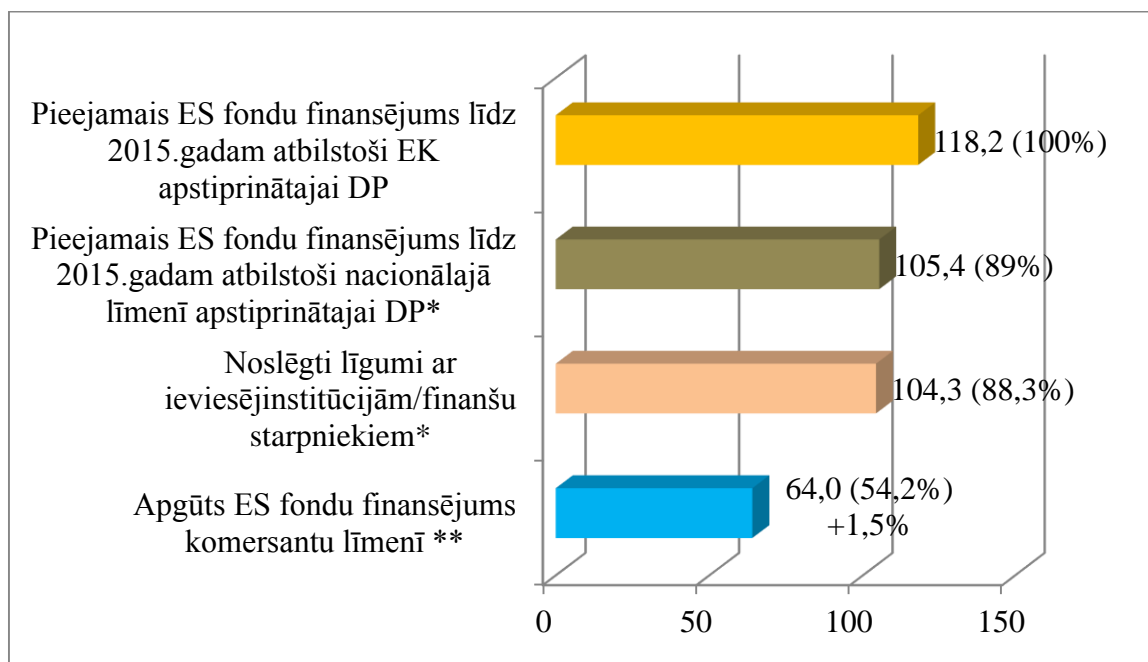
aktivitātē – līdz pārskata perioda beigām veikti attiecīgi tikai 46,9% un 27,2% no plānotā maksājumu apjoma.

Kopumā finanšu instrumentu ieviešanā vērojams mērens progress, kopš 2013.gada 30.jūnija veikto investīciju, faktiski izmaksāto aizdevumu un sniegto garantiju apjoms ir pieaudzis par 1,5%. Atbilstoši iepriekš apstiprinātajam mārketinga pasākumu plānam, arī pārskata periodā LGA turpināja mezanīna aizdevumu instrumenta popularizēšanu, 2013.gada 3.ceturksnī ir noslēgti 2 jauni aizdevumu līgumi par ES fondu finansējumu 131 tūkst. latu apmērā.

Aizdevumu instrumenta ietvaros 2013.gada 3.ceturksnī ir noslēgti 3 jauni aizdevumu līgumi par 240 tūkst. latiem.

Detalizēta informācija par finanšu instrumentu ieviešanas progresu pieejama grafikā Nr.14, kā arī ES fondu interneta vietnē⁴¹.

Grafiks Nr.14 „Ieguldījumu progress līdz 2013.gada 30.septembrim prioritātes „Finanšu pieejamība” ietvaros; ES fondu finansējums, milj. latu, (% no pieejamā ES fondu finansējuma atbilstoši EK apstiprinātajai DP); progress pret datiem uz 2013.gada 30.jūniju, %.”

*Aktivitātēm/apakšaktivitātēm pieejamais finansējums, ieskaitot ieviesēj institūciju un finanšu starpnieku vadības izmaksām paredzēto finansējumu.

** Veiktas investīcijas, faktiski izmaksāti aizdevumi un sniegtas garantijas, neskaitot finanšu starpnieku vadības izmaksām paredzēto finansējumu.

** Saskaņā ar plānošanas dokumentiem, ieviešot ES fondu garantiju komersantu konkurētspējas uzlabošanai aktivitāti tiek piemērots multiplikators $\times 4$ (Apgūtais ES fondu finansējums komersantu līmenī garantiju aktivitātes ietvaros aprēķināts pēc formulas: Faktiski izsniegto garantiju apjoms / 4).

⁴¹ ES fondu interneta vietnes sadaļā par Finanšu instrumentu ieviešanas statusu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1064>

2013.gada jūlijā Iepirkumu uzraudzības birojs deva atļauju līgumu slēgšanai ar riska kapitāla fondu iepirkuma konkursa rezultātā izvēlētajiem finanšu starpniekiem, atzīstot iesniegtās sūdzības par nepamatotām. 2013.gada 6.augustā LGA noslēdza līgumus ar finanšu starpniekiem – ZGI Capital, EXPANSION Capital un FlyVap. Ņemot vērā aizkavēšanos saistībā ar iepirkumu konkursu, jaunās riska kapitāla investīcijas plānots veikt sākot ar 2013.gada beigām, tomēr EM paredz, ka jauno riska kapitāla fondu darbība būtiski veicinās finansējuma apguvi un pozitīvu ietekmi tautsaimniecībā.

Vēlāk nekā plānots tiks izsludināts mikroaizdevumu fondu iepirkuma konkurss. Pašlaik norit darbs pie konkursa nolikuma izstrādes un iepirkuma izsludināšana plānota 2013.gada oktobrī, savukārt jaunās mikroaizdevumu programmas ietvaros aizdevumus paredzēts izsniegt sākot ar 2014.gada sākumu.

Ņemot vērā, ka 2013.gada 2.ceturksnī tika veikti grozījumi DP, kas paredz finanšu līdzekļu pārdali starp prioritātēm un aktivitātēm, tādā veidā nodrošinot efektīvu prioritātes „Finanšu pieejamība” atlikušo līdzekļu novirzīšanu Latvijas tautsaimniecībā, VI sadarbībā ar EM ir izstrādājusi un virza apstiprināšanai MK mērķus sasniedzamajam maksājumu un investīciju riska kapitāla, aizdevumu un aizdevumu mezanīna veidā un sniegto garantiju apmēram 2014.gadā. Sīkāku informāciju skatīt pielikumā Nr.2.

Prioritātes „Uzņēmējdarbības veicināšana” ieviešana pārskata periodā kopumā vērtējama pozitīvi, maksājumu mērķu izpilde pārsniedz plānoto par 7%. izņemot aktivitāti „Biznesa inkubatori”. Īpaši labs progress vērojams apakšaktivitātē „Ārējo tirgu apgūšana - ārējais mārketing”, aktivitātē „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” un aktivitātē „Klasteru programma”. Vienlaikus, ņemot vērā, ka maksājumu veikšana finansējuma saņēmējam biznesa inkubatoru aktivitātē bija apturēta līdz 2013.gada jūnijam, aktivitātē noteiktais mērķis maksājumiem 2013.gada 3.ceturksnī ir sasniegts tikai par 18,8%.

Attiecībā uz izdevumu deklarēšanas atjaunošanu pārskata periodā EM sadarbībā ar LIAA veica darbības atbilstoši iepriekš izstrādātajam rīcības plānam Biznesa inkubatoru izvērtējumu ziņojumos iekļauto trūkumu novēršanai. Ņemot vērā VI veikto pārbaužu rezultātus VI ir guvusi pārliecību, ka LIAA pārbaudes projekta īstenošanas vietā kopumā veic atbilstoši normatīvo aktu prasībām un saskaņā ar VI apstiprināto metodiku, līdz ar to VI 2013.gada oktobrī ir pieņēmusi lēmumu, ka LIAA apstiprinātie attiecināmie izdevumi Biznesa inkubatoru aktivitātes ietvaros ir deklarējami EK.

4.2.5. Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” finanšu progress un mērķu sasniegšana

Nedaudz vairāk par pusi DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” projektu ir pabeigti (aptuveni 52%), taču joprojām liela daļa projektu ir ieviešanas stadijā, turklāt pārskata periodā turpinājās jaunu projektu apstiprināšana un līgumu slēgšana. Kopumā pārskata periodā DP ietvaros progress par apstiprinātajiem projektiem nav būtisks (0,4%), lielākais progress ir prioritātē „Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstība un ilgtspējīga transporta veicināšana” un prioritātē „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana”. Savukārt, attiecībā uz noslēgtajiem līgumiem lielākais progress ir

vērojams prioritātē „Policentriska attīstība” un prioritātē „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana”. Attiecībā uz veiktajiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem DP ietvaros, salīdzinājumā ar 2013.gada 2.ceturksni, progress (3,4%) ir bijis lielāks. Pārskata periodā lielākie maksājumi veikti tādās prioritātēs, kā „Policentriska attīstība”, „Teritoriju pieejamības un sasniedzamības veicināšana”, „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana”. 2013.gada 3.ceturksnī arvien vairāk projektu ir pabeigti. Kopā pārskata periodā DP ir pabeigti 82 projekti (2,8% no DP atbalstītajiem projektiem).

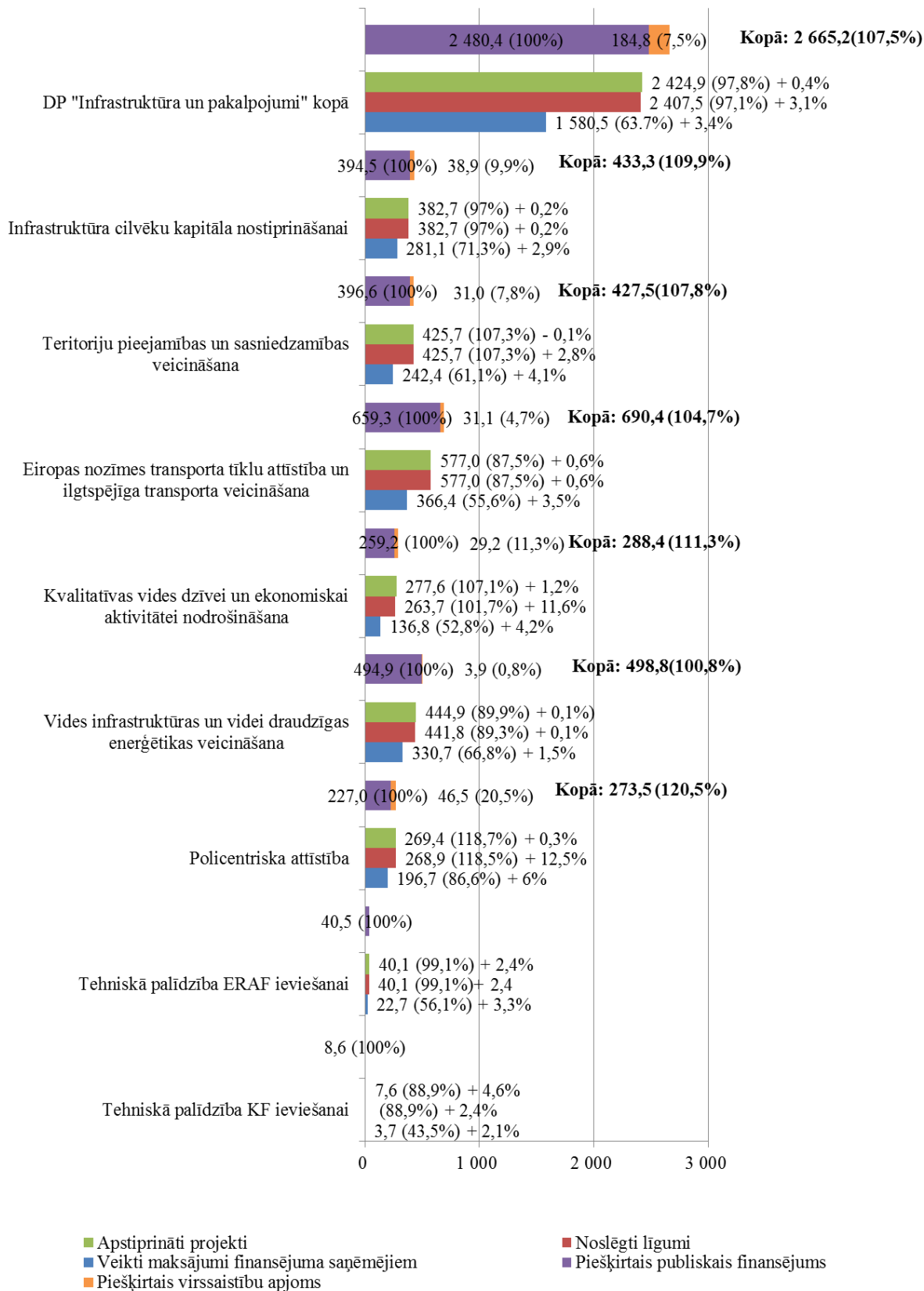
Informāciju par DP ietvaros veiktajām un plānotajām projektu iesniegumu atlasēm skatīt ES fondu interneta vietnē⁴², bet detalizētāku informāciju par veiktajām finanšu investīcijām un aktivitāšu ieviešanu skatīt grafikā Nr.15 un pielikumā Nr.1, ES fondu interneta vietnē⁴³, kā arī Informāciju par lielajiem projektiem skatīt sadaļā 4.3. „Lielo projektu īstenošana”

---

⁴² ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur pieejams ES fondu aktivitāšu kalendārs: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=939>

⁴³ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>

Grafiks Nr.15 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2013.gada 30.septembrim DP „Infrastruktūra un pakalpojumi”; Publiskais finansējums, milj. latu, (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 30.jūnijam, %.”

Projektu ieviešanu kavē, galvenokārt, problēmas saistītas ar iepirkumu vai konkurences pārkāpumiem, neievērojot iepirkumu procedūru nosacījumus, kā arī saņemtās sūdzības no iedzīvotājiem, būvdarbu aizkavējumi, izmaksu palielinājumi un nepieciešamo termiņu pagarinājumi.

Pārskata periodā augstākās izglītības jomā ar MK lēmumu⁴⁴ tika atbalstīta Latvijas Universitātes projekta⁴⁵ īstenošanas turpināšana, kura ietvaros plānots izbūvēt jaunu Dabaszinātņu centru, uzlabojot studiju procesa nodrošinājumu ar iekārtām, aprīkojumu un tehnoloģijām, tajā skaitā pielāgojot centrā studijas personām ar funkcionāliem traucējumiem. Projekta īstenošanu būtiski aizkavēja iepirkumu procedūras norise un iepirkuma rezultātu apstrīdēšanas fakts, kā rezultātā tika apdraudēta visa projekta realizācija un iekļaušanās projekta īstenošanas noteiktajā termiņā. Lai novērstu neattiecināmo izmaksu rašanās risku, projekta īstenošana tiek pastiprināti uzraudzīta un VIAA līdz 28.02.2014. ir jāpārlicinās, ka projektā atbilstoši iepirkuma līguma laika grafikam ir izstrādāts tehniskais projekts un veikti projektēšanas darbi. Gadījumā, ja minētie uzdevumi nebūs veikti norādītajā termiņā, VIAA būs jālemj par projekta īstenošanas vienošanās pārtraukšanu.

Pārskata periodā turpinās projektu iesniegumu atlase aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” otrajā kārtā, tomēr saskaņā ar IZM sniegto informāciju par profesionālās izglītības iestāžu gatavības pakāpi projektu iesniegumu iesniegšanai IZM, uzaicinājumus iesniegt projektu iesniegumus IZM var nosūtīt profesionālās izglītības iestādēm tikai 2013.gada oktobrī – novembrī. Ņemot vērā, ka aktivitātes ieviešanu regulējošos MK noteikumos⁴⁶ projektu iesniegumu atlases beigu termiņš ir noteikts 2013.gada 29.novembris, ir risks, ka atsevišķiem finansējuma saņēmējiem (Liepājas Valsts tehnikums, Rīgas Valsts tehnikums, Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola, Cēsu pilsētas dome) var nebūt pietiekams laiks projekta iesnieguma sagatavošanai, ņemot vērā, ka iepirkumos noraidītajiem pretendentiem ir tiesības iesniegt apstrīdējumus neatkarīgi no to pamatotības. Profesionālās izglītības iestādēm ir bijis nepieciešams pieprasīt papildus informāciju gan no pretendentiem, gan arī no kompetentām institūcijām, lai samazinātu nepamatotu pārsūdzību risku un nodrošinātu pareizu lēmumu pieņemšanu, tāpēc ir radušās nelielas nobīdes no sākotnēji plānotā grafika lēmumu pieņemšanā. Vienlaikus visi gadījumi, kuros jau ir pieņemts IUB lēmums par pretendentu sūdzībām

---

⁴⁴ Ministru kabineta 24.09.2013. sēdes protokols Nr.50 § 132

⁴⁵ 3.1.2.1.1.apakšaktivitātes „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā, nodrošinot izglītības programmu apgušanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” projekts Nr.3DP/3.1.2.1.1/09/IPIA/VIAA/029 „Latvijas Universitātes infrastruktūras modernizācija prioritāro virzienu studiju programmu attīstībai”

⁴⁶ MK 2013.gada 22.janvāra noteikumi Nr.51 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.1.1.aktivitāti „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanu”

par iepirkuma norises gaitu (Daugavpils Profesionālā vidusskola, Smiltenes Tehnikums, Valmieras Profesionālā vidusskola), pretendentu sūdzības ir atzītas par nepamatotām, tādejādi apliecinot IZM veikto uzraudzības pasākumu efektivitāti, tomēr sakarā ar būvdarbu iepirkumu apstrīdējumu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas termiņiem IUB, lēmumu par veiktā iepirkuma pareizību profesionālās izglītības iestādes var saņemt dažas dienas pēc 2013.gada 15.novembra, kas ir pēdējā diena, kurā IZM var uzaicināt profesionālās izglītības iestādi iesniegt projekta iesniegumu.

Pasākumā, kura pamatā ir informāciju un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūras un pakalpojumu uzlabošana, aktualitāti saglabājis problēmjautājums projektā „Valsts izglītības informācijas sistēmas 2.kārta”, kurā ir apturēta projekta izdevumu deklarēšana un maksājumu veikšana līdz ziņojuma par projektā esošo risku novēršanu izskatīšanai MK. Ziņojums⁴⁷ MK nav iesniegts, lai gan VI ir sniegusi savu atzinumu vienlaicīgi aicinot veikt precizējumus un nekavējoši precizēto ziņojuma projektu iesniegt izskatīšanai MK. saskaņā ar VARAM informāciju, tiklīdz no IZM būs saņemta atbilde par jaunas infrastruktūras iegādi par projekta līdzekļiem tiks veikta projekta funkcionalitātes pārbaude, pēc kuras rezultātu saņemšanas VI varēs lemt par izdevumu deklarēšanas un maksājumu veikšanas atjaunošanu projektam. Vienlaikus ir atrisinājusies situācija projektā „Vienotas vides informācijas sistēmas izveide – 2.etaps” saistībā ar sadarbības partnera statusa piešķiršanu reālajam projekta labuma guvējam, kā arī bija jāpārbauda un nepieciešamības gadījumā jānovērš riski izdevumu attiecināmībai projektā. 20.08.2013. ir saņemti SIA „Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra” sniegtie skaidrojumi, lai gūtu pārliecību par valsts atbalsta neesamību projektā, kā arī 26.09.2013. TM ir devusi savu atbalstu SIA „Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra” piesaistei kā sadarbības partnerim projekta realizācijā.

Konstatēti riski arī projekta „Vēsturiski piesārņotas vietas Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšana”, ko īsteno Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde (LSEZ), īstenošanā. Projekta kopējās izmaksas ir 13 092 559,24 latu, tai skaitā KF līdzfinansējums 11 069 162,40 latu. Darbu izpildītājs (uzņēmējs) informējis, ka Karostas kanāla bīstamo atkritumu piesārņojums projekta teritorijā iespējams ir ievērojami lielāks nekā sākotnēji plānots un kanālā iespējama ķīmisko ieroču klātbūtne. Tomēr LSEZ un VARAM skaidro situāciju, ka uzņēmēja identificētie riski nav pamatoti, jo trūkst faktisko pierādījumu un jebkurā gadījumā visi riski ir uzņēmēja atbildība un risks, kas bija pilnībā jāievērtē piedāvājumā. VI uzskata, ka situācija nav viennozīmīga un ir risks sekmīgi pabeigt projektu plānotajā termiņā un esošā projekta budžeta ietvaros. VARAM rūpīgi un pastiprināti jāuzrauga projekta ieviešanas gaita.

DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” 2013.gada 3.ceturkšņa ietvaros, salīdzinājumā ar 2013.gada 2.ceturksni, VI ierosināto nedeklarējamo izdevumu izmaiņas nav būtiskas, to neliels samazinājums ir saistīts ar neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu.

---

⁴⁷ Ministru kabineta sēdes 2012.gada 13.novembra protokollēmuma Nr.64 44.§ 2. un 3.punkts un Ministru kabineta 2013.gada 20.augusta sēdes protokola Nr.45 97§ 7.punkts

4.3. Lielo projektu īstenošana⁴⁸

Pārskata periodā tiek īstenoti 7 lieli projekti, kuru ietvaros visi paredzētie līgumi ir noslēgti. Projekti apstiprināti par kopējām attiecināmām izmaksām 437,7 milj. latu apmērā, tai skaitā KF finansējumu 299,6 milj. latu apmērā. Vienlaikus turpinās darbs pie astotā lielā projekta pieteikuma sagatavošanas iesniegšanai EK. Astotais projekts ir VM pārziņā esošu 3 projektu, kurus īsteno VSIA "Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīca", apvienošanas rezultāts. Tiem ir viens kopīgs mērķis – slimnīcas jaunā korpusa A daļas būvniecība, un kopējas izmaksas ir 70,4 milj. latu. Lielā projekta ieviešanu ir paredzēts realizēt tehniski neapvienojot atsevišķos līgumus vienā projektā, bet kā 3 projektus atsevišķi, kā līdz šim, vienlaicīgi nodrošinot šo projektu uzraudzību atbilstoši lielā projekta uzraudzības prasībām..

Lielo projektu ietvaros 2013.gada 3.ceturkšņa apguves mērķa izpilde norit samērā lēni, lai gan pārskata periodā projekta „Autoceļa E 22 posma Ludza – Terehova būvniecība” ietvaros maksājumi tika veikti vairāk kā AI plānoja 2013.gada 3.ceturksnī, tomēr projektu kopvērtējumā vērojama neizpilde. (detalizētāk par projektu apguvi skatīt <http://www.esfondi.lv/page.php?id=616>). Līdz 30.09.2013. lielo projektu ietvaros ir veikti 65% no kopējiem plānotiem maksājumiem ES fondu finansējuma saņēmējiem, t.sk. 58,4% no 2013.gadā plānotā. Vislabākā mērķa apguve ir projektiem „Otrā sliežu ceļa būvniecība Skrīveri - Krustpils (Rīga - Krustpils iecirknis)”, „Autoceļa E 22 posma Rīga (Tīnuži) – Koknese būvniecība” un „Autoceļa E 22 posma Ludza – Terehova būvniecība”. Kopumā apguves kavējumi visa perioda ietvaros ir saistīti ar saņemtajām sūdzībām iepirkumos un juridiska rakstura jautājumiem par zemes atsavināšanu (ir nepieciešams veikt to piespiedu atsavināšanu), t.sk., būvniecības problēmas ar līguma izpildītājiem, kā arī maksājumi tiek pieprasīti vēlāk un ne sākotnēji plānotajos termiņos un apmērā.

Vairākiem lielajiem projektiem ir pagarināti īstenošanas termiņi, nepārsniedzot 2007.-2013.gada plānošanas perioda izdevumu attiecināmas beigu termiņu - 31.12.2015. Ekonomiskās situācijas izmaiņu dēļ būvniecības sektorā Latvijā ir radušās īstenošanas termiņu novirzes lielajos E22 autoceļa projektos, t.sk. arī izmaiņas nepieciešamajam papildu finansējumam projektam „Autoceļa E22 posma Ludza – Terehova būvniecība”. EK neatbalsta attiecināmo izmaksu pieaugumu no ES fonda bez fizisko rādītāju palielinājuma, tāpēc finansējuma saņēmējs bija sagatavojis papildu argumentāciju, kas atkārtoti tika izskatīta š.g. 30.septembra ikgadējās izvērtēšanas sanāksmē ar EK pārstāvjiem. EK dienesti sniegs viedokli līdz š.g. beigām.

Ņemot vērā, ka PV projekta īstenošana tika atcelta, tā vietā notiek alternatīvo dzelzceļa infrastruktūras attīstības projektu īstenošana, kam tiek nodrošināta pastiprināta uzraudzība. Līdz 2013.gada 3.ceturksnim ir saskaņota iepirkuma dokumentācija

---

⁴⁸ Ņemot vērā grozījumus EK Regulā 1083/2006, par lielajiem projektiem visās nozarēs tiek uzskatīti tādi projekti, kuru kopējās attiecināmās izmaksas pārsniedz 50 miljonus eiro un tie finansēti no ERAF vai Kohēzijas fonda. Detalizēta informācija par lielajiem projektiem, t.sk. apguves mērķiem ES fondu interneta vietnē: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=791>

alternatīvajiem dzelzceļa infrastruktūras attīstības projektiem aktivitātēs „TEN-T dzelzceļa posmu rekonstrukcija un attīstība (Austrumu-Rietumu dzelzceļa koridora infrastruktūras attīstība un Rail Baltica)” (4 projekti) un „Ilgtspējīga sabiedriskā transporta sistēmas attīstība” (1 projekts). Šobrīd tiek gatavota atlikušo divu projektu „Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija” un „Šķirotavas stacijas centralizācijas modernizācija” iepirkumu dokumentācija. Ir vērojamas nelielas termiņu nobīdes dzelzceļa infrastruktūras projektu sagatavošanas posmā, līdz ar to īstenošanu plāno uzsākt 2014.gada sākumā. SM pastiprināti uzrauga šos projektus un veic visas nepieciešamās AI kompetencē esošās aktivitātes sekmīgai projektu īstenošanai, tomēr, ņemot vērā plānošanas perioda termiņu ierobežojumus projektu īstenošanai un jau šobrīd konstatētās nobīdes iepirkumos, SM uzskata, ka pastāv risks atsevišķu projektu darbību īstenošanai noteiktajā termiņā, kas varētu apdraudēt n+2/n+3 principa izpildi KF ietvaros.

Vienlaikus SM intensīvi jāstrādā ne tikai pie augstāk minēto projektu ieviešanas, bet arī pie jau ieviešanā esošo projektu uzraudzības, lai savlaicīgi novērstu projektos iespējamos riskus.

Tuvākajā laikā tiek plānoti projekta „Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai” grozījumi (termiņa pagarinājums, izmaiņās projekta vadības vienībā). 30.09.2013. tikšanās ar EK laikā tika pārrunāts jautājums par stividoru pārceļšanas iespējām pēc projekta pabeigšanas, t.i. 2016.gadā. EK pārstāvji neformālās konsultācijās neiebilda pie nosacījuma, ja visas projektā paredzētās aktivitātes pabeigtas līdz perioda attiecināmības beigām. Projektam ir aktualizēts plānoto maksājumu pieprasījumu iesniegšanas grafiks saskaņā ar būvdarbu līguma plānoto finanšu plūsmas aktualizāciju (atbilstoši faktisko darbu apjomam un plānotajam darbu sadalījumam pa mēnešiem līdz līguma izpildes termiņam). SM turpina pastiprinātu projekta uzraudzību, lai tā īstenošana noritētu atbilstoši plānotajam laika grafikam un atbilstoši prasībām.

Projektā „Starptautiskās lidosta „Rīga” infrastruktūras attīstība” 21.08.2013. ir saņemts EK lēmums par valsts atbalstu 3 papildu aktivitāšu (1.persona rekonstrukcija, manevrēšanas ceļu C un G renovācija, ugunsdzēsības depo ēkas būvniecība) iekļaušanu, kas tiks finansēti no projekta īstenošanas gaitā izveidojušā ietaupījuma. Attiecīgi 18.09.2013. veikti īstenošanas līguma un projekta grozījumi.

Joprojām turpinās projekta „Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābie gudrona dīķi” sanācijas darbi” ieviešanas risku risināšana, kas var apdraudēt darbu izpildi atbilstoši plānotajam laika grafikam. Konstatētās atšķirības piesārņojumu raksturojošo komponentu koncentrācijā Dienvidu dīķa gudrona sastāvā ir radījušas projektā ievērojamu izmaksu pieaugumu. Pārskata periodā Briselē notika tikšanās ar EK pārstāvjiem, kurā piedalījās FM, VARAM un JASPERS eksperti, lai pārrunātu aktuālo situāciju un rastu risinājumu projekta ieviešanai. EK pārstāvji akcentēja, ka par projekta atbilstošu prasībām ieviešanu, kā arī par pieņemtajiem lēmumiem un to atbilstību Latvijas un ES tiesiskajam regulējumam, īpaši uzsverot riskus saistībā ar iepirkumu līgumu grozījumiem, ir pilnībā atbildīga Latvija, un norādīja, ka konkrētajā gadījumā ir jāiesniedz EK kvalitatīvi izstrādāts projekta grozījumu priekšlikums ar pamatojošo dokumentāciju. Vienlaikus, lai nodrošinātu operatīvu papildu finansējuma pieejamību

projektam, kad izpildīti visi priekšnosacījumi, ir veikti grozījumi MK noteikumos⁴⁹ par aktivitātes ieviešanu, paredzot papildus finansējumu projektam no pārdalēm VARAM pārziņā esošo aktivitāšu finansējuma ietvaros. Joprojām turpinās konsultācijas ar JASPERS ekspertiem, iesaistoties visām saistītajām pusēm, lai gan jau šobrīd secināms, ka plānotās rīcības termiņi tiek kavēti un kvalitāte netiek ievērota no iepirkumu līgumu izpildītāju un pasūtītāja puses. Sākotnēji VARAM plānoja virzīt informatīvo ziņojumu uz 2013.gada 12.novembra MK sēdi, tiklīdz tiks saņemts JASPERS ekspertu atzinums par situācijas neparedzamiem apstākļiem, tas sagatavots un saņemts tikai 2013.gada 7.novembrī. Ņemot vērā, ka savlaicīgi nebija saņemta nepieciešamā informācija, tika informatīvā ziņojuma izskatīšana tika pārplānota uz 2013.gada 19.novembra MK sēdi, pirms tam saskaņojot to ar vadošo iestādi. No aktuālās informācijas secināms, ka informatīvā ziņojuma izskatīšana valdībā aizkavēsies, jo VARAM vēlas gaidīt līguma izpildītāja aktualizēto tehnisko un finanšu piedāvājumu. Ņemot vērā iepriekšminētā laika nobīdes, vadošā iestāde saskata arvien pieaugošu risku pabeigt projektu esošā perioda ietvaros un uzskata, ka VARAM nekavējoši jāiesniedz informatīvais ziņojums MK, lai informētu par projektu un attiecīgu rīcības plānu sekmīgai tā pabeigšanai un, lai objektīvi informētu plašāku sabiedrību par šī nozīmīgā projekta būtību, sarežģījumiem un risinājumiem, ņemot vērā, ka masu medijos sāk parādīties negatīva rakstura ziņas.

Vides sektora lielā projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4.kārta” ietvaros ieviešana notiek atbilstoši plānotajam, problēmas nav konstatētas.VI un AI, ņemot vērā iepriekš minēto, iesaistās projektu īstenošanas laikā konstatēto problēmu risināšanā un uzrauga ES fondu finansējuma apguvi, vienlaikus izvērtējot finansējuma attiecināmības riskus.

4.4.ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana

TP izveidota ar mērķi uzlabot, vienkāršot, nodrošināt ES fondu vadību un tās efektivitāti. TP finansējums tiek novirzīts DP sagatavošanai, vadības, uzraudzības, izvērtēšanas, informācijas un kontroles darbību veikšanai, kā arī administratīvo spēju stiprināšanai, īstenojot ES fondu līdzfinansētas aktivitātes.

Veikto maksājumu progress pārskata periodā kopumā ir bijis līdzvērtīgs iepriekšējam pārskata perioda sasniegumam, proti, 10,6%. Attiecībā uz TP izdevumiem, izdevumu pozīciju procentuālais sadalījums nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu un nav paredzams, ka tas krasi mainīsies arī nākotnē, jo TP izdevumus galvenokārt veido izdevumi atlīdzības nodrošināšanai ES fondu vadībā iesaistītajiem darbiniekiem (vidēji 80%) ES fondu uzraudzībai, izvērtēšanai, administrēšanai un finanšu kontrolēm un revīzijas nodrošināšanai, kā arī stratēģiskās plānošanas funkciju nodrošināšanas izmaksas. Ārpakalpojumu pozīcijā galvenie izdevumi tiek veikti ES fondu informatīvajiem un publicitātes pasākumiem un mācību, konferenču, semināru, komiteju, darba grupu un citu pasākumu nodrošināšanai.

---

⁴⁹ Ministru kabineta 2008.gada 30.septembra noteikumi Nr.817 „Noteikumi par darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.4.1.4.aktivitāti “Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija””

Ņemot vērā vadības un kontroles sistēmas koncepciju ES fondu ieviešanai 2014.-2020.gadā Latvijā, uzsākts darbs pie MK noteikumu grozījumu projekta, lai no TP līdzekļiem nodrošinātu iespējami savlaicīgu un sekmīgu ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ieviešanas uzsākšanu un Vadības informācijas sistēmas darbības nodrošināšanu, vienlaicīgi pielāgojot MK noteikumus *euro* ieviešanai, sakārtojot normatīvo bāzi.

5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana⁵⁰

Līdz 2013.gada 31.martam ir nodrošināta visu septiņu plānoto programmu līgumu noslēgšana 100% apmērā no Latvijai pieejamā finansējuma. Līdz 2013.gada 30.septembrim donorvalstis ir veikušas finanšu instrumentu finansējuma atmaksu 0,4 milj. latu apjomā.

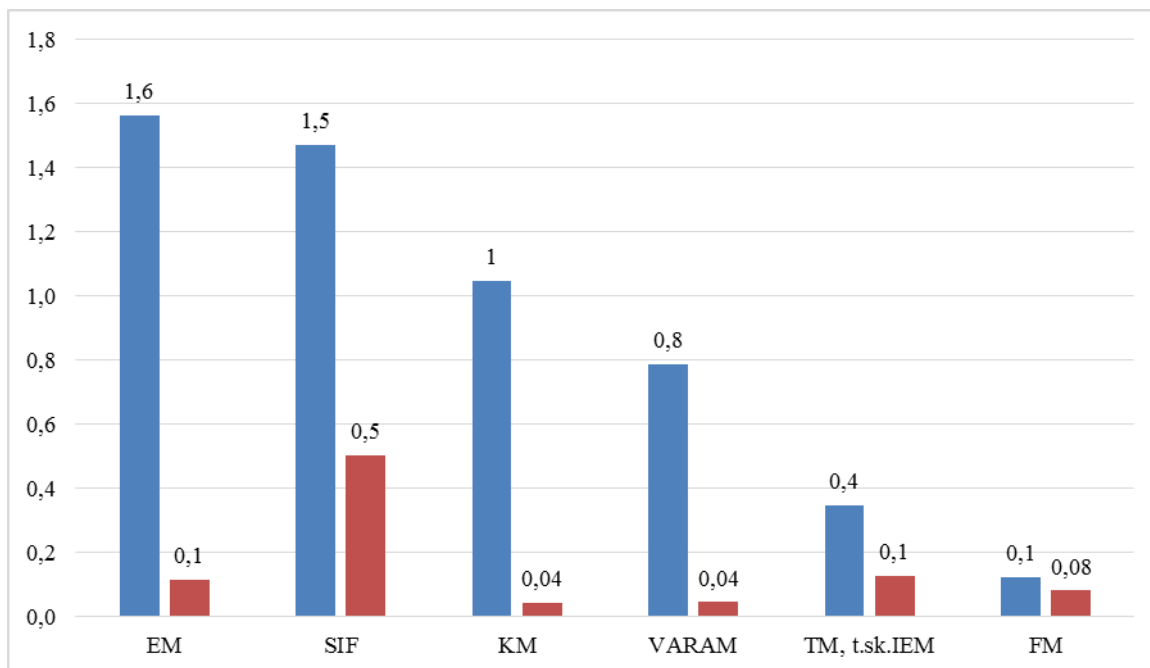
Saskaņā ar MK protokollēmumu⁵¹ programmu apsaimniekotāji 2013.gadā plāno nodrošināt investīcijas Latvijā 8,1 milj. latu apmērā (7,3 milj. latu – EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu grants un 0,8 milj. latu – valsts budžeta līdzfinansējums). Līdz 2013.gada 3.ceturkšņa beigām bija plānots veikt maksājumus no ārvalstu finanšu palīdzības programmu ietvaros 5,3 milj. latu apmērā, no kuriem ir izlietoti 0,9 milj. latu (jeb 17%). Konstatējama kritiski vāja maksājumu mērķu izpilde, jo pārāk optimistiski tika plānota programmu reālā ieviešanas uzsākšana. Programmu apsaimniekotājiem atbildīgi jāvērtē iespējas uzlabot gan finanšu plānošanu, gan projektu īstenošanas uzraudzību.

---

⁵⁰ EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu interneta vietne: <http://www.eeagrants.lv/?id=23> un <http://www.norwaygrants.lv/?id=23>

⁵¹ MK 2013.gada 12.marta sēdes protokollēmuma (prot. Nr.14 32.§) 4.punktu

Grafiks Nr.16 „EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu finansējuma investīciju plāns un tā izpilde līdz 2013.gada 30.septembrim, milj. latu.”

Lai valsts kopumā efektīvi izmantotu pieejamos brīvos valsts budžeta resursus, EM (1,64 milj. latu apmērā) un KM (1,57 milj. latu apmērā) veica programmas līdzekļu pārdali uz citu fondu aktivitātēm un 80.00.00 budžeta programmu. Savukārt, VARAM plāno veikt neizlietoto līdzekļu pārdali līdz 2013.gada novembrim.

Iestādes skaidro, ka novirzes ir radušās šādu iemeslu dēļ:

- 1) iepriekš noteikto projektu iesniegumu vērtēšana ieilga, jo dažās programmās donorvalstis ir izvirzījušas nosacījumu par ārējo ekspertu iesaisti projektu izvērtēšanā, un līdz ar to aizkavējās projektu līgumu slēgšana un avansa maksājumu izmaksa;
- 2) kapacitātes trūkums programmu ieviešanā, tai skaitā to programmu regulējošo normatīvo aktu izstrādē, jo ministrijās aizkavējās konkursu izsludināšana uz vakantajām amatu vietām.
- 3) Saskaņā ar noslēgtajiem programmu līgumiem atklātie projektu konkursi bija jāizsludina attiecīgi 2013.gada 2. vai 3.ceturksnī šādās programmās: EM programmā Inovāciju „zaļās” ražošanas jomā, IZM Pētniecības un stipendiju programmā un VARAM Klimata politikas programmā. Tā kā uz pārskata perioda beigām iepriekšminētās nozaru ministrijas nav iesniegušas MK atklāto projektu konkursu nolikumus, konkursu izsludināšana būtiski aizkavēsies (VARAM Klimata politikas programmas viens atklātā konkursa nolikums 2013.gada 30.oktobrī ir iesniegts atbildīgajām ministrijām saskaņošanai kā MK lieta). Ņemot vērā iepriekš minēto, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai un Ekonomikas ministrijai ir nepieciešams steidzami izstrādāt un līdz 2013.gada 13.decembrim iesniegt MK izskatīšanai

noteikumu projektus par programmās plānoto atklāto konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atlasī.

Saskaņā ar donorvalstu Noteikumiem VI jānodrošina katra programmas apsaimniekotāja vadības un kontroles sistēmas apraksta kopā ar RI atzinumu iesniegšana donorvalstīm 6 mēnešu laikā pēc pirmā programmas starpposma pārskata iesniegšanas donorvalstīm. Atbilstoši nacionālās likumdošanas prasībām RI jāveic programmas apsaimniekotāja vadības un kontroles sistēmas apraksta izvērtēšana un jāsniedz atzinums 4 mēnešu laikā pēc tā saņemšanas.

Sešās no septiņām programmām ir plānota 16 dažādu iepriekš noteikto projektu īstenošana. 2013.gada 3.ceturksnī turpinājās iepriekš noteikto projektu – SIF NVO fonda programmā „Ilgtspējīgas pilsoniskās sabiedrības attīstības atbalsta un monitoringa sistēmas pilnveidošana Latvijā” un TM Korekcijas dienestu reformas programmā „Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskai uzraudzībai)” – īstenošana.

2013.gada 18.septembrī TM noslēdza līgumu ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi par „Jaunas nodaļas izveide Olaines cietumā, ieskaitot būvniecību un personāla apmācību” projekta īstenošanu, un līdz ar to tika uzsākts arī otrs iepriekš noteiktais projekts TM Korekcijas dienestu reformas programmā.

Savukārt, 2013.gada 20.septembrī EM Inovāciju „zaļās” ražošanas jomā programmā apstiprināja iepriekš noteikto projektu „Zaļo tehnoloģiju inkubators”. Lai uzsāktu šo projektu vēl ir jāsaņem donorvalstu apstiprinājums ārējo ekspertu vērtējumam un jānoslēdz projekta līgums.

Pārējo iepriekš noteikto projektu apstiprināšana un līgumu parakstīšana notiks vēlākais 2014.gada aprīlī.

Piecās no septiņām programmām ir plānoti atklātie projektu konkursi. 2013.gada 11.septembrī noslēdzās pirmais atklātais projektu konkurss SIF NVO fonda apakšprogrammā „NVO projektu programma”, kad tika apstiprināti otrās kārtas mecoprojektu (projekti, kurus īsteno reģionālā līmenī) un makroprojektu (projekti, kurus īsteno nacionālā vai starptautiskā līmenī) vērtēšanas rezultāti. Kopā tika apstiprināti 43 projekti, no kuriem 23 ir mecoprojekti un 20 ir makroprojekti.

Tāpat 2013.gada 3.ceturksnī tika izsludināti šādi atklātie projektu konkursi:

- 1) KM Kultūras un dabas mantojuma programmā neliela apjoma grantu shēmā „Kultūras mantojuma saglabāšana”;
- 2) KM Kultūras un dabas mantojuma programmā neliela apjoma grantu shēmā „Kultūras apmaiņa”;
- 3) SIF NVO fonda apakšprogrammā „NVO projektu programma” mikroprojektiem (projekti, kurus īsteno vietējā līmenī), mecoprojektiem un makroprojektiem (jau otrais atklātais projektu konkurss).

EM īstenošanās programmas „Inovāciju „zaļās” ražošanas jomā” 2013.gada 7.oktobra sadarbības komitejas sēdē programmas apsaimniekotājs, VI un donorvalsts partneris vienotās atklāto projektu konkursu „Atbalsts „zaļo” tehnoloģiju ieviešanai ražošanā”

izsludināt pēc iespējas ātrāk – vēlākais 2013.gada decembrī. Vienlaikus minētajā sanāksmē vienojās vienādot atklātā konkursā plānoto atbalsta intensitāti (paaugstinot no 35% uz 45%) ar ES fondu aktivitātē „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” konkursā plānoto atbalsta intensitāti, lai radītu vienādus nosacījumus. Atbalsta intensitātes paaugstināšana ir saskaņota arī ar donorvalstīm.

Saskaņā ar donorvalstu prasībām 2013.gada 28.augustā VARAM Nacionālā klimata politikas programmā notika programmu atklāšanas pasākums, kas vienlaikus bija arī pēdējais no septiņu programmu atklāšanas pasākumiem. Programmu atklāšanas pasākumā piedalījās attiecīgo sektoru pārstāvji, potenciālie projektu iesniedzēji un iepriekš noteikto projektu īstenotāji.

2013.gada 30.septembrī Saeimā notika TM organizēts seminārs „Atteikšanās no administratīvā aresta: ieguvumi un alternatīvas”, kas tika finansēts no Nacionālā līmeņa bilaterālā fonda. Seminārā tika apspriesti administratīvā soda praktiskie aspekti, iecerētā administratīvā soda sistēmas reforma Latvijā un iespējamās alternatīvas, kā arī administratīvā aresta prakse starptautiskajās tiesībās un Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Diskusijā piedalījās gan nozares eksperti Latvijā, gan EP pārstāvji, kā arī ārvalstu eksperti no donorvalstīm.

6. Šveices programmas ieviešana⁵²

Šveices programmas finansējums Latvijai ir pieejams no 2007.gada 14.jūnija. Iespēja īstenot projektus un līdz ar to arī apgūt piešķirto finansējumu būs līdz 2017.gada 14.jūnijam. Latvijai kopumā ir pieejami 56,72 milj. Šveices franku jeb 33,5 milj. latu. 2012.gada 14.jūnijā noslēdzās 5 gadu finanšu saistību periods, līdz kuram Šveices kompetentās iestādes ir apstiprinājušas 6 individuālos projektus, 1 programmu, 3 grantu shēmas, 1 TP, t.sk., projektu sagatavošanas fonda projektu par visu Latvijai pieejamo finansējumu, t.i., 100% apmērā. Ir noslēgti visi 11 paredzētie projektu līgumi un ir pabeigti 3 projekti – „Pašvaldību aktivitāšu īstenošana, lai nodrošinātu skolnieku pārvadāšanu un ar to saistītos atbalsta pasākumus”, „Projektu sagatavošanas fonds” un „NVO fonds”.

Līdz pārskata perioda beigām atmaksas Šveices programmas finansējuma saņēmējiem ir veiktas 20,3 milj. latu apmērā jeb 60% no Šveices programmas kopējā finansējuma, progress ceturksnī pieaudzis par 1,4 milj. latu jeb 4%, ļaujot Latvijai joprojām saglabāt līdera lomu starp saņēmējvalstīm.

Tiesu modernizācijas projektā līdz pārskata perioda beigām ir pabeigta visu paredzēto videokonferenču un audio ierakstu iekārtu uzstādīšana tiesu sēžu zālēs (48 tiesās un 12 ieslodzījuma vietās). Projekts noslēgsies 2013.gada 31.decembrī, pat pārsniedzot iepļānotos projekta rezultātus.

---

⁵² Šveices programmas interneta vietne: <http://www.swiss-contribution.lv/page/17>.

Stipendiju fondā 4 atklātajos konkursos doktorantiem un jauniešiem zinātniekiem ir apstiprināti 14 iesniegumi no 28 saņemtajiem. Lai nodrošinātu labāku finansējuma apguvi, sākot ar 2013.gadu konkurss tiek izsludināts 2 reizes gadā (iepriekš notika – vienu reizi gadā). 2013.gada septembrī izsludināts piektais atklātais konkurss. Līdz 2014.gada beigām vēl paredzēti 3 konkursi.

Grantu shēma „Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā” paredz vismaz 45 stipendiju piešķiršanu Šveices pētniekiem lekciju lasīšanai un pieredzes apmaiņai Latvijas augstskolās un zinātniskajās institūcijās. Pirmajos 3 konkursos ir apstiprināti 43 iesniegumi no 44 saņemtajiem, bet ir apgūti tikai 29% no konkursos pieejamā finansējuma. Lai palielinātu finansējuma apguvi, 2013.gada septembrī tika izsludināts atvērtais atklātais konkurss, kurš noslēgsies brīdī, kad grantu shēmas ietvaros pieejamais finansējums tiks izlietots.

Programma „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos” paredz 17 multifunkcionālu jauniešu iniciatīvu centru izveidi 17 dažādās Latvijas pašvaldībās un semināru, konferenču un forumu organizēšanu visā Latvijā jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem, par jauniešiem aktuālām tēmām. Līdz pārskata perioda beigām ir atvērti 16 jauniešu iniciatīvu centri – Tukumā, Ilūkstē, Saldū, Burtņiekos, Kandavā, Madonā, Pļaviņās, Alūksnē, Dagdā, Gulbenē, Rūjienā, Jelgavas novadā, Kocēnos, Ozolnieku novadā, Salacgrīvā un Talsos. Pēdējā centra izveidi plānots pabeigt 2013.gada nogalē. Tāpat līdz pārskata perioda beigām ir notikuši 67 no 160 plānotajiem semināriem jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem, kā arī divas reģionālās konferences un divi reģionālie forumi.

Mikrokreditēšanas programmā 4 gadu laikā sākotnēji bija plānots piešķirt 700 mikro aizdevumus 4,6 milj. latu apmērā. 2011.gada 19.septembrī LHZB uzsāka projektu iesniegumu pieņemšanu aizdevumu piešķiršanai mikro uzņēmumiem un pašnodarbinātām personām uzņēmējdarbības uzsākšanai vai attīstībai. Līdz pārskata perioda beigām aizdevumu fonda apguves rādītāji ir labāki nekā sākotnēji bija plānots – gandrīz divu gadu laikā piešķirti 800 mikro aizdevumi par visu programmā pieejamo budžetu. Tālāk LHZB turpinās mikrokreditēšanu no saņemtajām atmaksām, kā arī nodrošinās projektu uzraudzību.

Projekta „Atbalsts ugunsdrošības pasākumiem pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs” mērķis ir ugunsdrošības pasākumu īstenošana pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs, lai radītu bērniem un jauniešiem drošu vidi. 2013.gada 3.ceturksnī tika uzsākti ugunsdrošības sistēmu uzstādīšanas darbi, kas tiks pabeigti līdz 2014.gada martam. Līdz ceturkšņa beigām 3 vispārējās izglītības iestādes (no 118 plānotajām) ir aprīkotas ar ugunsdrošības sistēmām.

Projekts „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā” paredz sanācijas darbu veikšanu 5 objektos Rīgas Brīvostas teritorijā kopumā aptuveni 8 ha lielā platībā. Gandrīz gadu ilgstošais pirmais nozīmīgais iepirkums par attīrīšanas darbu veikšanu 5,5 ha lielā platībā noslēdzās 2013.gada janvārī, līgums noslēgts februārī. Sanācijas darbi, kas ir galvenais projektā sasniedzamais rezultāts, tika uzsākti 2013.gada martā, t.sk. pilotprojekts tika uzsākts jūlijā, kura rezultāti tika iesniegti Šveices pusei

2013.gada augustā, no kuriem Šveices eksperti secināja, ka uzstādītās tehnoloģijas darbojas un darbi norit sekmīgi. Līdz ceturkšņa beigām tika apstiprināti grozījumi projektā par papildus attīrīšanas darbu veikšanu 2,5 ha lielā teritorijā, ar nosacījumu, ka iepirkuma līgumam jābūt noslēgtam līdz 2014.gada jūnijam. Vienlaikus projekts uzskatāms ar palielinātu ieviešanas risku, ievērojot tā sarežģītību un iepirkuma procedūras kavējumus, kā arī konstatētās problēmas līdzīga rakstura ES fondu līdzfinansēta Inčukalna gudrona dīķu projektā. Projekta ieviešanas gaita tiks īpaši rūpīgi uzraudzīta gan no VI, gan nozares ministrijas (VARAM), gan Šveices puses.

Pamatojoties uz finansējuma saņēmēju 2013.gada valsts budžetā plānotajiem maksājumiem līdz 2013.gada 3.ceturkšņa beigām bija plānots apgūt 3 milj. latu, bet faktiskā apguve bija 2,4 milj. latu jeb 80,5% no plānotā. Tas pamatā izskaidrojams ar neapgūto finansējumu TM projektā, kas tiks apgūts līdz gada beigām, kad noslēgsies projekts.

7. Neatbilstības un neatbilstoši veikti izdevumi ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētu projektu ietvaros

Neatbilstība⁵³ ir jebkurš Savienības tiesību aktu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu ES vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu, un par ko samazina projekta attiecināmās izmaksas. Par neatbilstību ar finansiālu ietekmi tiek uzskatīti gadījumi, kad finansējuma saņēmējam ir izmaksāts ES fondu finansējums un tas ir jāatgūst (tai skaitā ieturot no kārtējā vai nākamā maksājuma).

Ziņojumā analizētas neatbilstības ar finansiālu ietekmi – neatbilstība, kurā finansējuma saņēmējam ir veikta ES fondu līdzekļu atmaksa (vai pašfinansēšanās shēmas gadījumā – izdevumi ir deklarēti Eiropas Komisijai), un veiktajā maksājumā (vai pašfinansēšanās shēmas gadījumā – deklarētajos izdevumos) ir ietverti neattaisnoti / neattiecināmi / nepamatoti izdevumi, piemērota jebkura no atgūšanas procedūrām un nodrošināta projekta attiecināmo izdevumu samazināšana.

ES fondu interneta vietnē⁵⁴ tabulā Nr.1 pieejama informācija par neatbilstībām un neatbilstoši veiktiem izdevumiem un atgūtiem neatbilstoši veiktiem izdevumiem pārskata periodā un kumulatīvi uz pārskata perioda beigām, tabulā Nr.2 – informācija par 2013.gada 3.ceturksnī konstatētajām neatbilstībām un neattiecināmajiem izdevumiem tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos un tabulā Nr.3 informācija par aktivitātēm, kurās konstatēto neatbilstību apjoms pret aktivitātēs pieprasīto finansējumu pārsniedz 2% līmeni, norādot riskantākās aktivitātes, jomas, kurām tiek veikta pastiprināta uzraudzība no VI un AI, SI puses.

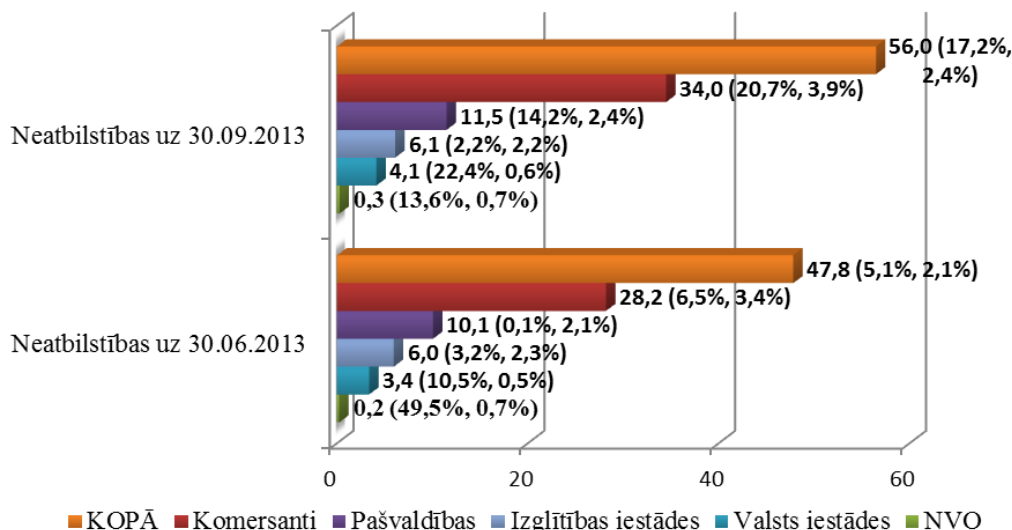
⁵³ Jebkurš LR vai ES tiesību akta pārkāpums, kas atbilst Padomes 2006.gada 11.jūlija Regulas (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par ES fondiem un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999, 2.panta 7.punktā noteiktajam.

⁵⁴ ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondos konstatētām neatbilstībām: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1188>

7.1. Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2013.gada 30.septembrim

Līdz 2013.gada 30.septembrim neatbilstību apjoms veido 56,0 milj. latu jeb 2,4% no kopējā finansējumu saņēmēju pieprasītā finansējuma (2,4 mljrd. latu), kur pieaugums ceturksnī par 8,2 milj. latu jeb 17,2% (skatīt grafikā Nr.17). Neatbilstību pieaugums pārskata periodā vērtējams kā mērens, kopējām tendencēm neatbilstību sadalījumā pa to veidiem un finansējuma saņēmēju tipiem saglabājoties iepriekšējo pārskata periodu līmenī (skatīt grafiku Nr.18). Līdz pārskata perioda beigām kopumā atgūstami bija 17,3 milj. latu jeb 33,9% no kopējā neatbilstību apjoma. Ceturksnī atgūti 4,0 milj. latu jeb 43,0% no pārskata periodā konstatētajām neatbilstībām.

Grafiks Nr.17 „Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem kumulatīvi uz 2013.gada 30.septembri un uz 2013.gada 30.jūniju; milj. latu (% pieaugums pret iepriekšējo pārskata periodu – 2013.gada 30.jūniju un 2013.gada 31.martu; % no kopējiem finansējuma saņēmēju pieprasītajiem maksājumiem uz 2013.gada 30.septembri un 2013.gada 30.jūniju).”

Kopumā līdz 2013.gada 3.ceturkšņa beigām lielākoties neatbilstības konstatētas maksājumu pieprasījumu pārbaudēs un klasificētas kā „cita neatbilstība” vai „iepirkuma vai konkurences normu pārkāpums”.

Līdz 2013.gada 30.septembrim vērojams straujāks neatbilstību apjoma pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni, kas skaidrojams ar vairāku finansiāli apjomīgu neatbilstību konstatēšanu atsevišķās aktivitātēs:

- 1) DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” aktivitātē „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai” EK veikto auditu konstatējumu rezultātā LIAA pieņēmusi lēmumus par konstatētām neatbilstībām 3,7 milj. latu publiskā finansējuma apmērā. Pēc audita konstatējumiem tiek veikti būtiski uzlabojumi finanšu instrumenta vadības un kontroles sistēmā. Detalizētāku informāciju par aktivitātes „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai” pārveidi skatīt arī šā ziņojuma 3.2.3. sadaļā „Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” finanšu progress un mērķu sasniegšana”.

- 2) DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros 2013.gada 3.ceturksnī lielākais neatbilstoši veikto izdevumu apjoms konstatēts EM administrētajās aktivitātēs, un lielāko daļu jeb 50% no kopējās EM aktivitāšu ietvaros konstatēto neatbilstību summas veido atmaksāts deklarējamais avanss 1,0 milj. latu apmērā vienā aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības” projektā, pamatojoties uz finansējuma saņēmēja lūgumu izbeigt līgumu par projekta īstenošanu.
- 3) Tāpat pārskata periodā vienā no aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” ietvaros īstenotajiem projektiem piemērota finanšu korekcija 0,7 milj. latu apmērā, par konstatētajiem būtiskiem iepirkuma līguma pārkāpumiem, ar ko skaidrojams neatbilstību apjoma pieaugums iepirkumu jomā salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni. Attiecībā uz piemēroto finanšu korekciju finansējuma saņēmējs ir iesniedzis sūdzību VI, tomēr VI sadarbībā ar LIAA un EM, atkārtoti izskatot iestāžu rīcībā jau esošo informāciju, tai skaitā argumentāciju par finanšu korekcijas piemērošanu konkrētajā gadījumā, kā arī, ņemot vērā finansējuma saņēmēja ir iesniedzis sūdzību VI, tomēr VI sadarbībā ar LIAA un EM, atkārtoti izskatot iestāžu rīcībā jau esošo informāciju, tai skaitā argumentāciju par finanšu korekcijas piemērošanu konkrētajā gadījumā, kā arī, ņemot vērā finansējuma saņēmēja sniegtos skaidrojumus, secināja, ka finanšu korekcijas apmēra pārskatīšanai nav pamatojuma. Vienlaikus, pēc finansējuma saņēmēja iniciatīvas, piedaloties VI, EM un LIAA pārstāvjiem, konstatētā neatbilstība un finanšu korekcijas apmērs tika pārrunāts klātienē. Pēc lietas apstākļu papildinošas, precizējošas informācijas saņemšanas no finansējuma saņēmēja, LIAA sadarbībā ar EM un VI to izvērtēs un sniegs saskaņotu iestāžu viedokli un lēmumu attiecībā uz finanšu korekcijas piemērošanu, ņemot vērā jaunus lietas apstākļus, ja tie būs piemērojami.

Pārskata periodā līdzīgi kā iepriekš ir vairākas aktivitātes, kurās neatbilstību apjoms pret aktivitātē iesniegtajiem maksājumu pieprasījumiem pārsniedz 2% būtiskuma līmeni. Detalizēta informācija pieejama ES fondu interneta vietnē⁵⁵ tabulā Nr.3. Tās, galvenokārt, ir aktivitātes, kurās tiek īstenoti apjomīgu investīciju projekti, projekti, kuru īstenošana ietver būvniecības darbu veikšanu, ražošanas līniju un citu tehnoloģiju iepirkšanu uzņēmumu darbības diversificēšanai vai modernizēšanai. Līdz ar to VI ir lūgusi AI un SI pastiprināti pievērst uzmanību šīm aktivitātēm un turpināt veikt preventīvos pasākumus neatbilstību rašanās riska mazināšanai. Līdz šim iestādes regulāri un pēc nepieciešamības nodrošina dažādas preventīvas darbības ar iepirkumu pārkāpumiem saistītu neatbilstību mazināšanai:

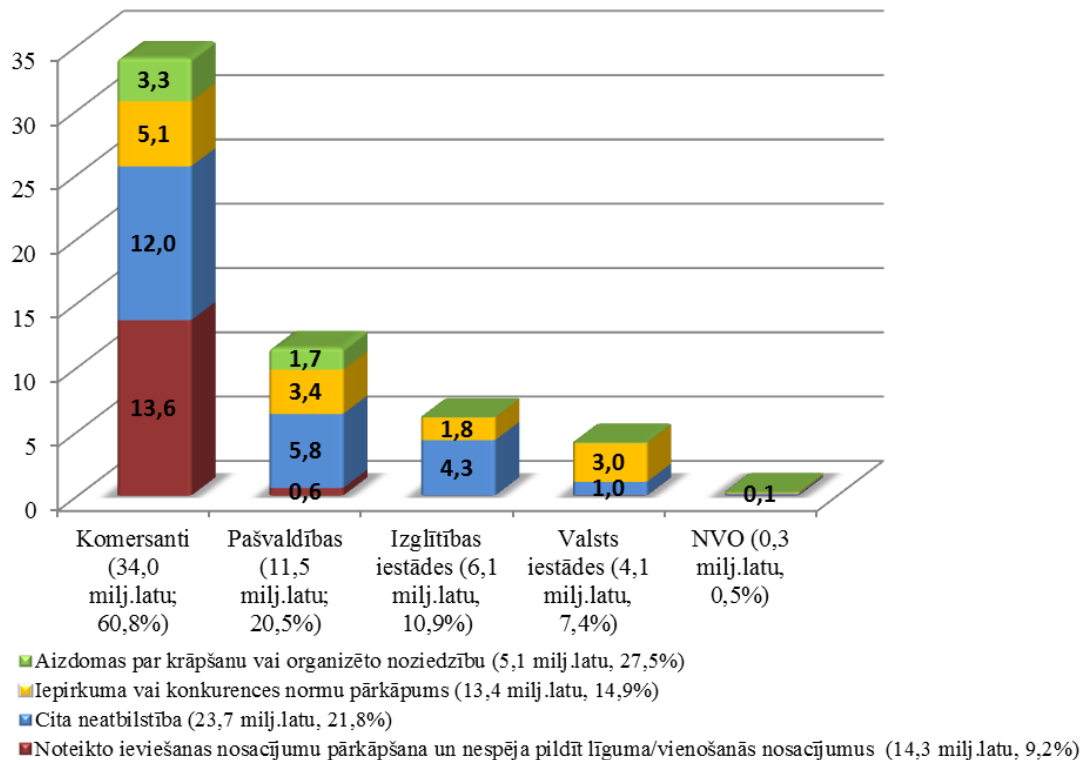
- 1) individuālas konsultācijas;
- 2) biežāk pieļauto kļūdu un to novēršanai veicamo darbību apkopojumu publicēšana;
- 3) iepirkumu dokumentācijas pirmspārbaudes;
- 4) informatīvi semināri konkrētām finansējuma saņēmēju grupām.

---

⁵⁵ ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondos konstatētām neatbilstībām: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1188>

Grafiks Nr.18 „Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem un neatbilstību veidiem uz 2013.gada 30.septembri, milj. latu (% no kopējā neatbilstību apjoma, neatbilstību % pieaugums pa neatbilstību veidiem salīdzinājumā ar datiem uz 2013.gada 30.jūniju).”

Katrā DP finansējuma saņēmēju veidi, kuru īstenotajos projektos konstatētais lielākais neatbilstību apjoms atšķiras saistībā ar specifiku atbalstāmajās nozarēs:

- 1) DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” lielākais neatbilstību apjoms līdz pārskata perioda beigām ir komersantu īstenotajos projektos – 3,7 milj latu jeb 90,2 % no kopējā DP konstatētā neatbilstību apjoma. Tas skaidrojams ar pārskata periodā konstatētām vairākām būtiskām neatbilstībām LHZB īstenotajā projektā „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai”. Otrs lielākais neatbilstību apjoms ir valsts iestāžu īstenotajos projektos – 1,2 milj latu jeb 64,3 % no kopējā DP konstatētā neatbilstību apjoma.
- 2) DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros 24,5 milj. latu jeb 97,6% no DP konstatēto neatbilstību apjoma veido neatbilstības komersantu īstenotajos projektos;
- 3) DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros 11,3 milj. latu jeb 44,3% no kopējā DP konstatētā neatbilstību apjoma veido neatbilstības pašvaldību īstenotajos projektos.

Kopējās tendences neatbilstību sadalījumā pa to veidiem un pa finansējuma saņēmējiem saglabājas iepriekšējās. Pārskata periodā astoņas reizes samazinājies aizdomu par krāpšanu gadījumu skaits komersantu īstenotajos projektos. Pozitīvi vērtējams, ka salīdzinājumā ar 2013. gada 2.ceturksni, vairāk nekā uz pusi ir samazinājies neatbilstību

apjoms IZM un LM pārziņā esošajās ESF aktivitātēs. Secināms, ka līdz šim veiktie pasākumi neatbilstību apjoma samazināšanā vērtējami pozitīvi un kopumā tiek sasniegts vēlamais rezultāts. Papildus, lai nodrošinātu padziļinātu finansējuma saņēmēju, kā arī ES fondu administrēšanā iesaistīto institūciju darbinieku izpratni par galvenajiem neatbilstību rašanās iemesliem un to mazināšanas iespējām, IUB interneta vietnē regulāri tiek aktualizēta informācija par biežāk sastopamajām kļūdām ES fondu projektu iepirkumos⁵⁶, kā arī normatīvo aktu skaidrojumi⁵⁷.

Lai pilnveidotu kontroles un mazinātu iepriekš minēto pārkāpumu skaitu un apjomu ES fondu projektu ietvaros, VI ik gadu pārskata un pilnveido pārbaūžu īstenošanas vietā metodoloģiju, riska noteikšanas kritērijus, ņemot vērā līdzšinējos konstatējumus un praksi. Tādā veidā koncentrējot kontroles uz riskantākajām jomām.

Atzīmējams, ka krāpšanās gadījuma lietā, ko izmeklē Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB), saistībā ar konstatējumu par VID izsniegtu viltotu izziņu, ko SIA „Gādība” izmantoja, lai atbilstu iepirkumu vērtēšanas kritērijiem, kā rezultātā tā uzvarēja vairākos Daugavpils pilsētas un novada domes, Līksnas, Kalkūnes un Demenes pagasta pārvaldes un VARAM rīkotajos publiskajos iepirkumos (14 iepirkumi), kas līdzfinansēti no ERAF un ES lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, finansējuma saņēmēji lūdz zaudējumu kompensēšanu no valsts budžeta. Ņemot vērā, ka šāda SIA „Gādība” krāpnieciska rīcība tieši neietekmē finansējuma saņēmēju atbildību, VI un attiecīgās atbildīgās un sadarbības iestādes ir informējušas visas iesaistītās puses un finansējuma saņēmējus, ka tiem ir jāpiesakās cietušā statusam un, ka pašlaik nav pamata izskatīt iespēju zaudējumu kompensēšanai no valsts budžeta. Vienlaikus VI ierosināja pagarināt neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu līdz brīdim, kad KNAB tiks pieņemts lēmums par izmeklēšanas rezultātiem. Atbildot uz VI jautājumiem par neattiecināmo izmaksu aprēķināšanu projektos, kuros konstatēti krāpšanas gadījumi ne finansējuma saņēmēja tiešas rīcības dēļ, 30.07.2013. no EK tika saņemta vēstule, taču VI secina, ka viennozīmīgs viedoklis turpmākai rīcībai sniegts netika, līdz ar to VI atkārtoti vērsīsies EK, lai skaidrotu finanšu korekcijas piemērošanas interpretēšanu. Līdz brīdim, kamēr nav saņemts EK saskaņojums labvēlīgākai rīcībai, iestādēm un finansējuma saņēmējiem jārīkojas pēc striktākās pieejas.

Papildus tam ziņojuma protokollēmumā tiek iekļauta informācija par Smiltenes novada domes īstenotu projektu, kurā pārskata periodā konstatētas būtiskas neatbilstības⁵⁸. ES

---

⁵⁶ Biežāk sastopamās kļūdas ES fondu projektu iepirkumos <http://www.iub.gov.lv/node/183>

⁵⁷ Skaidrojumi, kas saistīti ar Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumu un Publisko iepirkumu likumu pieejami šeit: <http://www.iub.gov.lv/node/98>

⁵⁸ Saskaņā ar 2012.gada 25. septembra MK sēdes protokola Nr.5 21. § 3.punktā minēto MK ceturkšņa ziņojumos pēc nepieciešamības tiek iekļauta informācija par ceturksnī konstatētajiem būtiskākajiem neatbilstību gadījumiem pašvaldību īstenotajos projektos.

fondu interneta vietnē⁵⁹ pieejama informācija par pašvaldībām, kurās konstatēti ievērojamākie neatbilstību apjomi.

Analizējot zaudējumus valsts budžetam pārskata periodā, kas ir neatbilstības, kuras konstatētas tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos, tai skaitā pašvaldību īstenotajos projektos, kā arī citi neatbilstošie no budžeta veiktie izdevumi, par ko netiks saņemts ES līdzfinansējums, secināms, ka kopumā valsts budžetam uz 2013.gada 30.septembri radīti zaudējumi 1,9 milj. latu apmērā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu radītie zaudējumi samazinājušies par 0,1 milj. latu. Izdevumi tiek atgūti, tos ieturot no kārtēja/nākamā maksājuma, norakstot, atgūstot un ziņojot MK. Papildus zaudējumus valsts budžetam rada neatbilstības, kuras konstatētas komersantu un NVO īstenotajos projektos, ja tos nav iespējams atgūt.

7.2. Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ietvaros

No EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmu uzsākšanas brīža (2012.gada septembra) līdz pārskata perioda beigām neatbilstības nav konstatētas.

Šveices programmā CFLA un Valsts kase līdz pārskata perioda beigām par neattiecināmiem izdevumiem kopumā ir atzinušas 99,6 tūkst. latu jeb 0,3% no pieejamā kopējā publiskā finansējuma – galvenokārt konstatēti pārkāpumi iepirkumu jomā un dažādi administratīvie pārkāpumi. 2013.gada 3.ceturksnī ir konstatētas neatbilstības NVO fonda apakšprojektos 24,3 tūkst. latu apmērā.

8. ES fondu ieviešanas, vadības, kontroles un uzraudzības sistēmas darbība un pasākumi tās pilnveidošanai

8.1. Veiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai

Galvenie 2013.gada 3.ceturksnī paveiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai ir šādi:

Metodoloģiskā atbalsta stiprināšana ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm ar mērķi nodrošināt vienotu praksi starp iestādēm un mazināt neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku:

- 1) *Vadlīnijas Nr.10.9. „Vadlīnijas, kas nosaka Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipus un kārtību 2007.-2013.gada plānošanas periodā”*

Precizēts vadlīniju 1.pielikums „Vadošās iestādes ieteikumi Ministru kabineta 2009.gada 27.oktobra noteikumu Nr. 1238 „Eiropas Savienības fondu ieviešanas uzraudzības un

⁵⁹ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>

izvērtēšanas kārtība” 3.pielikuma „Atbildīgas iestādes ziņojums par Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu” aizpildīšanai”. Papildus tam vadlīnijas papildinātas ar jaunu pielikumu „Aktivitātes/ apakšaktivitātes, kurās ir peļņu (tai skaitā tiek gūti neto ieņēmumi) nesoši projekti, atbilstoši EK regulas 1083/2006 55.pantam un to uzraudzības mehānismi”, un attiecīgi par šajā pielikumā iekļautajiem jautājumiem ir precizēta vadlīniju sadaļa „ES fondu projektos gūto ieņēmumu uzraudzība”.

2) „*Metodika par iepirkumu pirmspārbaudi veikšanu atbildīgajām iestādēm un sadarbības iestādēm*”

Precizēta atbilstoši MK 2013.gada 4.jūnija noteikumiem Nr.299 „Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem”.

Visas VI izstrādātās vadlīnijas, metodikas un skaidrojošie materiāli pieejami ES fondu interneta vietnē⁶⁰.

Normatīvās bāzes stiprināšana ES fondu ieviešanā

1) *MK 2007.gada 31.jūlija noteikumi Nr.524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības”*

2013.g.10.septembrī MK sēdē apstiprināti grozījumi Ministru kabineta 2007.gada 31.jūlija noteikumos Nr.524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības”, paredzot kārtību, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas saskaņo ar VI to plānotās būtiskās izmaiņas vadības un kontroles sistēmā, kā arī nosakot VI pienākumu reizi gadā izlases veidā pārbaudīt FM uzturētajā procedūru aprakstu elektroniskajā vietnē ievietoto procedūru atbilstību normatīvajiem aktiem pamatojoties uz VI veikto ES fondu vadībā iesaistīto institūciju risku analīzi un veicot citus tehniskus grozījumus.

Veikti grozījumi MK 2012.gada 9.oktobra noteikumos Nr.694 „Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda vadības noteikumi”

Pārskata periodā izstrādāti un 27. septembrī stājušies spēkā grozījumi⁶¹, kas paredz atteikties no atmaksu, kas veiktas no resursa „dotācija no vispārējiem ieņēmumiem atmaksām valsts pamatbudžetam”, plānošanas gadskārtējā valsts budžeta likumā, noregulē pārskatu par pievienotās vērtības nodokļa summām iesniegšanas un izskatīšanas kārtību, nosaka tehniskās palīdzības gada pārskata iesniegšanas regulējumu, kā arī paredz ar *euro* ieviešanu saistītos precizējumus.

---

⁶⁰ ES fondu interneta vietnes sadaļā „Vadlīnijas un skaidrojumi”: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=613>

- 2) Pārskata periodā izstrādāti vairāki ES fondu horizontālo MK noteikumu projekti, kas paredz veikt ar *euro* ieviešanu saistītos precizējumus. Kā arī, paredzot ar *euro* ieviešanu saistītos tehniskos precizējumus, izstrādāts likumprojekts „Grozījums Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda vadības likumā” un likumprojekts „Grozījums Latvijas un Šveices sadarbības programmas vadības likumā”. Minētie likumprojekti pieņemti Saeimā 2013.gada 12.septembrī un stāsies spēkā 2014. gada 1. janvārī.

8.2. Normatīvās bāzes stiprināšana EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešanā

Veikti grozījumi MK 2012.gada 9.oktobra noteikumos Nr.694 „Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda vadības noteikumi”

Pārskata periodā izstrādāti un 27. septembrī stājušies spēkā grozījumi, kas paredz atteikties no atmaksu, kas veiktas no resursa „dotācija no vispārējiem ieņēmumiem atmaksām valsts pamatbudžetam”, plānošanas gadskārtējā valsts budžeta likumā, noregulē pārskatu par pievienotās vērtības nodokļa summām iesniegšanas un izskatīšanas kārtību, nosaka tehniskās palīdzības gada pārskata iesniegšanas regulējumu, kā arī paredz ar *euro* ieviešanu saistītos precizējumus.

VI kontroļu un virsuzraudzības stiprināšana

Pārskata periodā VI līdz šim veikto deleģēto funkciju pārbaužu ietvaros, kā arī piedaloties virspārbaudēs ES fondu projektu īstenošanas vietās novērotāja statusā un veikto PPIV ietvaros kopumā guvusi pārliecību, ka vadības un kontroles sistēma darbojas atbilstoši, bet nepieciešami atsevišķi uzlabojumi, par ko ir arī ar iestādēm saskaņoti rīcības plāni.

Administratīvā sloga mazināšana ES fondu apguvē

VKanc vadītās darba grupas ietvaros apzināti ES fondu administratīvā sloga cēloņi un izstrādāti priekšlikumi to novēršanai, lai atvieglotu 2014. – 2020. gada ES fondu plānošanas perioda administrēšanu. Kopumā Finanšu ministrijā iesniegti 32 priekšlikumi par 18 tēmām (piešķiruma līguma juridiskais statuss, atlases kārtības uzlabošana, projektu pieteikumu vienkāršošana, projektu ideju atlases procedūras ieviešana, iepirkumu procedūru veikšana, projekta izmaksu pamatojošās dokumentācijas samazināšana, ES logo un vizuālo identitāšu prasību samazināšana u.c.). Vadošā iestāde izvērtēja sniegtos priekšlikumus un ņems tos vērā, strādājot pie jaunā perioda vadības un kontroles sistēmas izveides, t.sk. strādājot pie normatīvās bāzes izveides.

8.3. Plānotie pasākumi vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai

Metodoloģiskā atbalsta stiprināšana ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm

- 1) *Metodika Nr.12.2. „Eiropas Savienības fondu vadošās iestādes metodika pārbaūžu veikšanai Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā 2007. – 2013.gada plānošanas periodā”*

Tiks iekļauts skaidrs formulējums, ka lielie projekti automātiski ir augsta riska projekti, un tiem neveic riska izvērtējumu. Metodika tiks papildināta, iekļaujot nepieciešamību pēcpārbaudē pārliecināties arī par horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” ietvaros noteikto vides aizsardzības prasību ievērošanu atbilstoši līgumā vai vienošanās par projekta īstenošanu paredzētajam. Tāpat plānots noteikt, ka ziņojuma sagatavošanas termiņš – 20 darba dienas – tiek rēķināts no brīža, kad saņemti visi dokumenti, kas nepieciešami rezultāta noteikšanai. Papildus tam tiks noteikts, ka pārbaudes rezultāts var būt viens no trīs veidiem – pozitīvs, ar iebildumiem vai negatīvs.

- 2) *Vadlīnijas Nr.10.10 „Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos”*

Tiks papildinātas ar dažāda veida proporcionālo korekciju piemērošanas gadījumiem, īpaši izdalot gadījumus iepirkumos virs un zem normatīvajos aktos noteiktajiem sliekšņiem, tādā veidā nodrošinot iesaistīto iestāžu izpratni par korekciju piemērošanas specifiku dažādu pārkāpumu gadījumā. Papildus tiks skaidri noteikta vadlīniju piemērošana arī EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmās. Tāpat vadlīnijās noteikti proporcionālo finanšu korekciju apmēri par pārkāpumiem iepirkumu jomā.

- 3) *Vadlīnijas Nr.10.11. „Vadlīnijas ziņošanai par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām un neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2007.- 2013.gada plānošanas periodā”*

Plānots iekļaut detalizētākus skaidrojumus par neatbilstību ievadi VIS.

- 4) *Vadlīnijas Nr.10.7. „Vadlīnijas par projekta attiecināmo izmaksu pamatojošiem dokumentiem”*

Plānots iestrādāt precizējumus attiecībā uz tirgus izpētes dokumentēšanu, obligāti iesniedzamo pamatojošo dokumentu apjomu utt.

Normatīvās bāzes stiprināšana ES fondu ieviešanā

Informācija par plānotajām un veiktajām darbībām attiecībā uz jauno 2014. – 2020.gadu plānošanas periodu sniegta 10.sadaļā „Jaunais ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periods”.

Elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas un atalgojuma daļas attiecināšanas ieviešana ES fondu vadībā iesaistītajās institūcijās

Atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 4.decembra sēdes protokollēmuma (prot. Nr.68, 34. §) 6.punktā dotajam uzdevumam FM sniedz sekojošu informāciju.

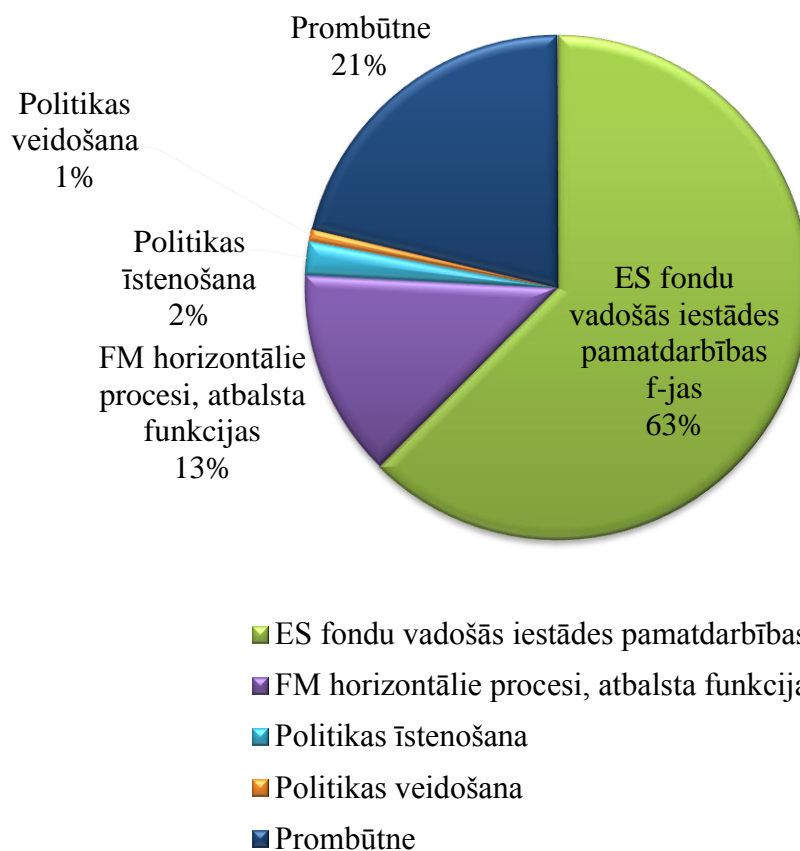
FM ir veikusi atalgojuma daļas attiecināšanas un elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas projekta (turpmāk - pilotprojekts) ieviešanas testēšanu, lai nodrošinātu tā ieviešanu ES fondu vadībā iesaistītajās institūcijās 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

FMzino_131113_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 30.septembrim

Ņemot vērā, ka EK ar 2012.gada decembra vēstuli atbalstīja FM piedāvātās vienkāršotās elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas koncepta ieviešanu, 2013. gadā tika turpināts darbs pie elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas tehniskās pilnveidošanas, lai nodrošinātu korektu un izsekojamu darba laika uzskaiti (turpmāk - DLU) attiecībā uz ES fondu funkciju nodrošināšanu, t.sk. pamatotas proporcijas noteikšanu finansēšanai no TP līdzekļiem, ES fondu funkciju identificēšanu un nošķiršanu no citām iestādes un darbinieka funkcijām. EK ir norādījusi, ka būtiski ir nodrošināt, lai pilotprojekta rezultātā ieviestā sistēma nodrošinātu ciešu saistību ar darbinieka amata aprakstā noteiktajām funkcijām, t.i., no TP līdzekļiem tiktu attiecinātas tikai tās funkcijas, kas veiktas atbilstoši darbinieka amata aprakstā ietvertajam saistībā ar ES funkciju nodrošināšanu, kā arī lai sistēma nodrošinātu operatīvas izmaiņas noteiktajā proporcijā gadījumā, ja notiek jebkuras izmaiņas amata aprakstā, palielinot vai samazinot darbinieka iesaistīšanos ES fondu funkciju nodrošināšanā. Papildus noteiktā proporcija nedrīkst pārsniegt reālās izmaksas, kas radušās saistībā ar ES fondu funkciju nodrošināšanu un kuras ir deklarētas EK.

Lai nodrošinātu minēto prasību izpildi, šī pilotprojekta ietvaros tika veikti uzlabojumi FM esošajā DLU sistēmā, nodrošinot darba laika izsekojamību gan pa funkciju veidiem (ES fondu funkcijas, iestādes pamatdarbības funkcijas u.c.), gan par katru darbinieku, noteiktām amata grupām un noteiktu laika periodu, lai varētu noteikt vidējo objektīvo procentu jeb proporciju, kādu darbinieks pavada veicot ES fondu funkcijas, kā arī tiek nodrošināta izmaiņu vadība un operatīva reaģēšana uz veiktajām izmaiņām darbinieka amata aprakstā (skatīt grafiku Nr.19).

Grafiks Nr.19 „Darba laika uzskaitē pa funkciju veidiem un finansēšanas avotiem”

Papildus minētajam, lai nodrošinātu, ka sākot no 2014.gada janvāra visā FM resorā salīdzināmām funkcijām darba laiks tiktu uzskaitīts vienādi un rezultāti būtu savstarpēji salīdzināmi, pašreiz tiek veikts darbs pie kopīgo atbalsta funkciju klasifikatora izstrādes. Tā ietvaros tika izveidota FM resora pārstāvju darba grupa un, atbalstam piesaistot konsultantu, tika izveidots uz funkciju un darbību dalījumu balstīts darba laika uzskaites sistēmas klasifikators.

Pašreiz FM resorā notiek izstrādātā atbalsta funkciju klasifikatora precizēšana, iesaistot resora iestāžu speciālistus pa funkciju blokiem. Šajā procesā klasifikators tiek precizēts un tiek pārbaudīts, vai darbinieki, kuriem būs jāveic darba laika uzskaitē, balstoties uz klasifikatoru, vienādi izprot visus definētos funkciju nosaukumus un saprot, pie kuras funkcijas katrs darbs būtu jāuzskaita.

Pēc atbalsta funkciju klasifikatoru izstrādes FM resora ietvaros, ņemot to par piemēru, tiks izstrādāts arī specifisko ES fondu un citu ārvalstu finansēto funkciju klasifikators un sadarbībā ar VKanc varēs nodot lietošanai visām ES fondu administrēšanā iesaistītajām iestādēm pēc nepieciešamības.

Lai arī tehniskie priekšnoteikumi pilotprojekta ieviešanai ir veikti un ir identificēti kritēriji, kādiem būtu jāatbilst iestāžu DLU sistēmām, lai nodrošinātu atbilstošu atalgojuma daļas attiecināšanu, tomēr ir jāņem vērā būtisks aspekts - jaunā 2014.-

FMzino_131113_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2013.gada 30.septembrim

2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas, t.sk. normatīvo aktu, izstrāde, kurā tiks detalizēti atrunāti aspekti attiecībā uz elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas un atalgojuma daļas attiecināšanas ieviešanas ietvaru jaunajā plānošanas periodā, lai nodrošinātu pilotprojekta ieviešanu atbilstoši jaunā perioda tiesiskajam ietvaram un neradītu risku izdevumu attiecināmībai.

9. Rīcības plāns pēc atbildīgo iestāžu pusgada ziņojumiem par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu⁶²

VI ir saskaņojusi AI pusgada uzraudzības ziņojumus, kuru ietvaros AI sniegušas ierosinājumus un attiecīgi VI ir izstrādājusi rīcības plānu, iekļaujot arī iepriekšējā perioda rīcības plāna izpildes statusu. AI ierosinājušas, galvenokārt, vadlīniju papildināšanu, atsevišķu datu bāžu izveidošanu, kas atvieglotu darbu ES fondu ieviešanā. Vienlaikus ziņojumos sniegtas arī rekomendācijas un rīcības plāns konkrētu aktivitāšu ieviešanas uzlabošanā - AI identificējušas galvenās problēmas finanšu līdzekļu apguvē, uzraudzības rādītāju ieviešanā un problēmas projektu dzīves ciklā.

Galvenie ieteikumi rīcības plānā, kam ir plašāka nozīme par viena projekta vai aktivitātes tvērumu un kas tiek jau risināti:

- 1) Lai novērstu situāciju, kad finansējuma saņēmēji tiek sodīti par formāliem iepirkuma procedūras pārkāpumiem, lai gan projektu mērķi tiek sasniegti un īstenotie projekti ir kvalitatīvi 2013.gada 14.augustā VI organizējusi finanšu korekciju neatbilstību darba grupu, kuras ietvaros ar iestādēm tiek pārrunāti finanšu korekcijas piemērošanas jautājumi vienotas prakses nodrošināšanai;
- 2) Lai novērstu to, ka tiesnešiem un prokuroriem bieži vien trūkst kompetences par ES fondu projektu administrēšanas un ieviešanas specifiku, risinot dažādus strīdīgus jautājumus civilprocesos un kriminālprocesos VI organizēja sanāksmes ar tiesībsargājošo iestāžu pārstāvjiem, kā arī piedalījies ES finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes sēdē (AFCOS), kuras ietvaros citu starpā izskatīti institūciju komentāri par tās administrētā ES finansējuma ietvaros konstatētajiem neatbilstoši veiktajiem izdevumiem vai par pārskata periodā saņemtajiem iesniegumiem u.c. Turpinot izpildi attiecībā uz apmācību organizēšanu tiesībsargiem, kā arī maksātspējas administratoriem par ES fondu jautājumiem, plānots to veikt 2014.gadā.
- 3) Ņemot vērā identificēto risku neizpildīt n+2 n+3 principu, iestādes aicinājušas VI regulāri informēt AI un SI par faktisko situāciju, kā arī par skaidriem kritērijiem, pēc kuriem tiks noteiktas DPP aktivitātes, par kuru īstenošanu netiks atgriezti līdzekļi no EK. Ierosinājums ņemts vērā – 2013.gada oktobrī plānotas sanāksmes ar AI/SI par iespējamiem risinājumiem risku novēršanā (vairāk informācijas sadaļā „ES fondu finanšu rādītāju progress un mērķu sasniegšana”);

---

⁶² AI iestāžu pusgada ziņojumi pieejami ES fondu UK e-portfelī sadaļā „Uzraudzības ziņojumi”: <http://komitejas.esfondi.lv/AI%20uzraudzibas%20ziojumi/Forms/AllItems.aspx>

- 4) Vairāki ierosinājumi tika veltīti būvniecības darbu izpildes un kvalitātes uzraudzībai ES fondu projektos – šie jautājumi pārrunāti 2013.gada 14.augusta Neatbilstību darba grupas sanāksmē, kurā panākta vienošanās, ka VI rosinās atsevišķu sarunu ar būvniecības nozares ministriju (EM), lai atbilstoši kompetencei rastu iespējamus risinājumus konkrētās problēmas mazināšanai jaunajā 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Problēmas aktivitāšu ieviešanā galvenokārt saistītas ar finansējuma saņēmēju neizpratni par ES fondu projektu īstenošanu, kā viens no iemesliem ir slikta projektu plānošana – bieži finansējuma saņēmējs pagarina projektu īstenošanas un noslēguma pārskata iesniegšanas termiņus, tāpat finansējuma saņēmējam ir nodokļu parāds VID, kas neatļauj apstiprināt projektu, minēts arī finansējuma saņēmēju pārlietu lielais administratīvais slogs un formālisms no iestāžu puses (finansējuma saņēmēji tiek sodīti par formāliem iepirkuma procedūras pārkāpumiem, lai gan projektu mērķi tiek sasniegti un īstenotie projekti ir kvalitatīvi).

Piedāvātie risinājumi ir turpināt rīkot seminārus projekta iesniedzējiem, izskaidrojot iepriekšējā periodā pieļautās kļūdas. Veicināt ātrāku pāreju uz elektronisko saraksti un dokumentiem starp ES fondu administrēšanā iesaistītajām iestādēm un starp SI un finansējuma saņēmēju.

Tomēr vienlaikus jāatzīmē, ka lai arī problēmas ir aktuālas joprojām, šajā jomā daudz kas ir darīts, proti, pastāvīgi tiek organizēti semināri projektu iesniedzējiem, arī apmācības tiesnešiem un prokuroriem saistībā ar ES fondu administrēšanu, lēmumu pieņemšanu, neatbilstību administrēšanu utml. ir rīkotas, kā arī VI ir sniegusi skaidrojumu tiesībsargājošajām iestādēm, kā arī TM par ES fondu administrēšanu.

Mērķu un rādītāju nesasniegšanas problēmas – aprakstītas ziņojuma sadaļās par publisko resursu ieguldījumu darbības programmās, regulāri tiek organizētas ES fondu uzraudzības sanāksmes starp VI un starpniekinstitūcijām, kurās tiek vērtēts sasniegto uzraudzības rādītāju progress, finanšu līdzekļu apguve, analizētas neatbilstības un neatbilstoši veikti izdevumi ES fondu līdzfinansētu projektu ietvaros, kā arī plānotie maksājumi finansējuma saņēmējiem 2013. – 2015.gadam.

EM pusgadā ziņojumā par ES fondu ieviešanu, kā vienu no problēmām ir minējusi iespējamo dubulto finansējumu tajos ES fondu līdzfinansētos projektos, kuros attiecināmajās izmaksās ir iekļauti pētījumi un jaunu produktu izstādes izmaksas. Ņemot vērā konstatēto problēmjautājumu, FM ar protokollēmumu rosinās IZM kā atbildīgai par zinātnes jomu Latvijā sadarbībā ar EM līdz š.g. 30.decembrim izstrādāt un iesniegt MK priekšlikumu centralizētas zinātnisko pētījumu datubāzes izveidei, kuras ietvaros tiktu fiksēta informācija par zinātnisko pētījumu pasūtītājiem, līdzfinansējuma avotiem un finansējuma apjomu, zinātniskā pētījuma ietvaros iesaistītajām personām un pētījuma periodu. Šāda datubāzes izveide palīdzētu novērst iespējamā dubultā finansējuma esamību, pirms plānotā zinātniskā pētījuma finansēšanas pārliecinoties, vai tāds pats vai kāda no pētījuma komponentēm iepriekš jau nav tikusi pētīta un analizēta.

10. Jaunais ES fondu 2014. – 2020.gada plānošanas periods⁶³

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.- 2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē:

- 1) 2.jūlijā informatīvais ziņojums „Informatīvais ziņojums „Par Kohēzijas politikas fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādes progresu” izskatīts MK;
- 2) 8. un 9.jūlijā plānošanas dokumentu projekti iesniegti EK starpdienestu komentēšanai (kopā ar Ex-ante izvērtējuma, Stratēģiskā ietekmes uz vidi izvērtējuma projektiem un nozaru stratēģiju, pamatnostādņu projektiem);
- 3) 24.-30.jūlijs organizētas sešas tikšanās ar NVO, sociālajiem un sadarbības partneriem par plānošanas dokumentu projektiem;
- 4) 1.augustā VSS tika pieteiktas plānošanas dokumentu 2.versijas (atzinumu sniegšana par projektiem notika līdz š.g. 30.septembrim);
- 5) 29.jūlija- 28.augustam noritēja plānošanas dokumentu otrā publiskā apspriede, sadarbībā ar nozaru ministrijām notika saņemto komentāru un priekšlikumu izvērtēšana;
- 6) No 23.jūlija līdz 1.septembrim notika DP „Izaugsme un nodarbinātība” Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”;
- 7) 29.augustā notika plānošanas dokumentu un Vides pārskata projektu publiskās apspriedes sanāksme;
- 8) 30.septembrī tika publicētas otrās publiskās apspriedes izziņas;
- 9) Attiecībā uz Vispārējo ES fondu regulas priekšlikuma attīstību 30.septembrī notika ES Vispārējo lietu padome, kurā apstiprināja panākto sākotnējo vienošanos ar Eiropas Parlamentu par Vispārējo ES fondu regulu un fondu specifiskām regulām, kas ļautu regulas apstiprināt pirmajā lasījumā. ES Padome, Eiropas Parlaments un EK turpina politiskās diskusijas par regulu priekšlikumiem dialogu procesu ietvaros.

Pārskata periodā notika aktīvs darbs pie 2014-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem. Darbs kopumā ir vērsts uz maksimāli uzlabotu ERAF, ESF un KF vadības un kontroles sistēmas efektivitāti, padarot to uz klientu orientētu un pēc iespējas samazinot administratīvo slogu gan projektu iesniedzējiem, gan finansējuma saņēmējiem, kā arī iespējamos neattiecināmo izdevumu rašanās riskus un sekmētu ātrāku un maksimāli vienkāršotāku jaunā plānošanas perioda uzsākšanu un īstenošanu. Š.g. 3.ceturksnī vadības un kontroles sistēmas izstrādes kontekstā:

- 1) Notika un turpinās aktīvs darbs pie šādu būtisku jautājumu risināšanas kā jaunā perioda ieviešanas institucionālā struktūra, funkciju sadalījums starp iestādēm,

⁶³ ES fondu interneta vietnes sadaļa „2014. – 2020.gads”: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=346>

galvenie sistēmas ieviešanas principi, procesi, administratīvā sloga mazināšanas pasākumi. Kopumā vadības un kontroles sistēma tiks būvēta uz principiem, kas tika paredzēti koncepcijā par 2014.-2020.gada plānošanas perioda ieviešanu, un virzīta uz administratīvā sloga mazināšanu finansējuma saņēmējiem, skaidru funkciju sadalījumu starp ES fondu vadībā esošajām iestādēm, uz rezultātu balstītu novērtēšanas sistēmu, skaidras risku pārvaldības stratēģijas esamību, t.sk. korupcijas un krāpšanas apkarošanas pasākumu ieviešanu. Redzējums par šīm lietām tiks ietverts informatīvajā ziņojumā MK par ES KP fondu vadības un kontroles sistēmu, kuru ņemot vērā Koalīcijas darba grupas 2013.gada 1.novembra sanāksmē lemto, jāiesniedz VKanc līdz š.g. 3.decembrim.

- 2) Strādājot pie vadības un kontroles sistēmas izstrādes tiek izvērtēti VKancvadītās darba grupas sniegtie priekšlikumi par ES fondu normatīvā regulējuma vienkāršošanu, lai mazinātu administratīvā sloga iestrādi normatīvajos aktos ES fondu vadībā 2014.–2020.gada plānošanas periodā, kā arī ņemta vērā 2007.-2013.gada plānošanas perioda pieredze, auditos izteiktie ieteikumi un citi avoti.
- 3) Tāpat š.g. 5.septembrī tika organizēta sanāksme par iespējamo ciešu sadarbību ar tiesībsargājošām institūcijām jaunajā 2014.-2020.gada plānošanas periodā, ņemot vērā, ka ES fondu regulu priekšlikumā 2014.–2020.gada plānošanas periodam kā viena no VI funkcijām ir ieviest efektīvus un samērīgus krāpšanas apkarošanas pasākumus, ņemot vērā apzinātos riskus.
- 4) Š.g. 13.septembrī notika tikšanās ar EK pārstāvjiem par EK izstrādāta instrumenta risku mazināšanai ARACHNE⁶⁴ piemērošanas iespējām ES fondu sistēmā. ARACHNE priekšrocības ir tādas, ka tas darbojās kā preventīvais mehānisms risku mazināšanai, kā arī kalpo kā mehānisms projektu atlasei pārbaudei. Tas tiek izmantots pārsvarā pārbaūžu uz vietas veikšanai, bet var arī tikt izmantot kā instruments projektu atlasei maksājumu pieprasījumu pārbaudēm, vai iespējamo krāpšanas risku identificēšanai.
- 5) Š.g. 27.septembrī VI ir iesniegts veiktā ES fondu ieviešanas sistēmas efektivizācijas iespēju izvērtējuma projekts, kura ietvaros tika sniegti priekšlikumi jaunā plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai, efektivizēšanai un vienkāršošanai, t.sk. funkciju sadalījumam, vienota audita principa ieviešanai, kontroļu kopuma modeļiem, jomām, kurās būtu efektīvi un lietderīgi piemērot vienkāršotās izmaksas (t.i., netiešo izmaksu nemainīgā likme, vienas vienības izmaksas un kopsummas maksājumi).

Nākamajā pārskata periodā plānotie būtiskākie pasākumi:

- 1) Oktobra sākumā oficiāli saņemti EK komentāri par plānošanas dokumentu projektiem, tie tiks izvērtēti sadarbībā un nozaru ministrijām un tiks strādāts pie nepieciešamajiem precizējumiem plānošanas dokumentos;

---

⁶⁴ ARACHNE ir EK izstrādātais risku mazināšanas instruments bez konkrēta atšifrējuma.

- 2) Novembra beigās nozaru ministrijām notiks tikšanās ar EK par plānotajām investīcijām 2014.-2020.gada plānošanas periodā;
- 3) Decembra sākumā plānota plānošanas dokumentu apstiprināšana pagaidu uzraudzības komitejā, attiecīgi decembrī plānota to iesniegšana MK;
- 4) 2014.gada janvārī plānota plānošanas dokumentu iesniegšana EK;
- 5) Paralēli norit darbs pie ES fondu vadības likumprojekta un horizontālo MK noteikumu projektu sagatavošanas, ES fondu vadības un kontroles sistēmas izveides, kā arī metodoloģiskā materiāla izstrādes. ES fondu vadības likumprojektu plānots izsludināt VSS 2014.gada janvāra sākumā un iesniegt MK līdz 2014.gada marta beigām. MK noteikumu projektu apstiprināšana plānota pakāpeniski līdz 2014.gada beigām. Vadības un kontroles sistēmas aprakstu ir plānots izstrādāt un iesniegt Revīzijas iestādei līdz 2014.gada augustam. Darbs pie metodoloģijas izstrādes jau ir uzsākts un notiek pakāpeniski paralēli MK noteikumu izstrādei.

11. Secinājumi un turpmākā rīcība

Nemot vērā risku, kas 2014.gadā varētu rasties saistībā ar $n+2/n+3$ principa nodrošināšanu, īpaši darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” un KF ietvaros, VI turpina pastiprināti uzraudzīt maksājumu pieprasījumu izpildes, lai nesasniegtu „sarkano līniju”, pēc kuras iestājas automātiskā saistību atcelšana. Tādēļ jau 2013.gadā nepieciešams apzināt aktuālo situāciju līdz 2013.gada beigām un noteikt precīzus maksājumu mērķus finansējuma saņēmējiem atlikušajiem gadiem iespējami ātri, VI līdz ar šo ziņojumu iesniedz apstiprināšanai MK maksājumu mērķus finansējuma saņēmējiem par 2014.gadu, ievērojot 2013.gada sagaidāmos rezultātus. Papildus tam, tiks izskatīti AI priekšlikumi iespējamai maksājumu paātrināšanai aktivitātēs, kā arī jau šobrīd ar protokollēmuma projektu tiek virzīti minimāli maksājumu finansējuma saņēmējiem apjomi darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros, lai mazinātu $n+2/n+3$ principa nosacījumu izpildi 2014.gada ietvaros.

Nemot vērā līdz šim konstatētās problēmas lielo projektu īstenošanā, VI sadarbībā ar AI iesaistās projektu īstenošanas laikā konstatēto problēmu risināšanā un uzrauga ES fondu finansējuma apguvi, vienlaikus izvērtējot finansējuma attiecināmības riskus, kā rezultātā ir būtiski viesta skaidrība vairāku riskantu projektu ieviešanā. Šobrīd problemātiskākais projekts, kurā turpinās iespējamo preventīvo pasākumu veikšana, ir „Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābie gudrona dīķi” sanācijas darbi”, projektam ir piešķirts papildus nepieciešamais finansējums 11,5 milj. latu apmērā. Lai gan joprojām zināmi riski pastāv, kas var apdraudēt veiksmīgu tā pabeigšanu, tomēr tiek darīts viss iespējamais, lai šos tos mazinātu. Joprojām gan jāsecina, ka AI nepieciešams nopietni stiprināt aktivitāšu un projektu sekmīgu vadības koordinēšanu, tai skaitā kapacitātes un atbildības stiprināšanu. Atkārtoti tika uzsākta saruna ar EK par projektam „Autoceļa E22 posma Ludza – Terehova būvniecība” papildus nepieciešamā finansējuma attiecināšanu no KF, kas tika izrunāta 30.09.2013. tikšanās ar EK pārstāvjiem, par ko EK izvērtējums gaidāms š.g. novembrī.

Joprojām aktualitāti saglabājis problēmjaudājums projektā „Valsts izglītības informācijas sistēmas 2.kārta”, kurā ir apturēta projekta izdevumu deklarēšana un maksājumu veikšana līdz ziņojuma par projektā esošo risku novēršanu izskatīšanai MK. Lai gan ziņojums MK nav iesniegts, saskaņā ar VARAM informāciju, tiklīdz no IZM būs saņemta atbilde par jaunas infrastruktūras iegādi par projekta līdzekļiem tiks veikta projekta funkcionalitātes pārbaude, pēc kuras rezultātu saņemšanas VI varēs lemt par izdevumu deklarēšanas un maksājumu veikšanas atjaunošanu projektam.

Neatbilstību pieaugums pārskata periodā vērtējams kā samērā straujš, kas skaidrojams ar atsevišķu finansiāli apjomīgu neatbilstību konstatēšanu. Kopējās tendences neatbilstību sadalījumā pa to veidiem un finansējuma saņēmēju tipiem saglabājoties kā iepriekšējos pārskata periodos. Kopumā var secināt, ka esošās kontroles un preventīvie pasākumi neatbilstību mazināšanā darbojas, bet ir iespēja arī uzlabojumiem. Tāpat AI un SI turpina veikt dažādas preventīvās darbības neatbilstību apjoma samazināšanā.

Saskaņā ar 2013.gada 13.augusta MK sēdes protokolā Nr.44⁶⁵ 152.§ 2.punktā minēto EM, IZM un VARAM trīs mēnešu laikā izstrādāt un normatīvajos aktos noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai MK informatīvo ziņojumu, kurā izvērtēti iemesli neatbilstoši veiktajiem izdevumiem ministrijas kompetences jomās, analizēta ministrijas kā AI veikto neatbilstoši veikto izdevumu mazināšanas pasākumu efektivitāte un lietderība, kā arī sniegti priekšlikumi konkrētiem pasākumiem, kādus atbildīgās iestādes veiks neatbilstoši veikto izdevumu samazināšanai nākotnē. Izvērtējumu rezultāti tiks apkopoti un analizēti turpmākajos pārskata periodos.

Papildus pārskata periodā veikti pasākumi sadarbības stiprināšanai ar tiesībsargājošo institūciju pārstāvjiem, organizējot diskusijas par dažādām ar ES fondu ieviešanu un neatbilstību administrēšanu saistītām problēmām, kā arī iespējamo sadarbību ES fondu finanšu interešu aizsardzībā un krāpšanas riska mazināšanā šajā un jaunajā 2014. – 2020.gada plānošanas periodā.

Lai nodrošinātu vienotu praksi starp iestādēm un mazinātu neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku, VI arī turpmāk aktualizēs metodiskos un skaidrojošos materiālus, kā arī normatīvos dokumentus.

Turpinās aktīvs darbs pie 2014. – 2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādes – pārskata periodā notikušas vairākas publiskās apspriedes, tāpat plānošanas dokumentu 2.versijas iesniegtas izskatīšanai VSS un komentāru sniegšanai EK starpdienestiem.

Ņemot vērā programmu ieviešanā konstatētos jautājumus, kam nepieciešams pievērst pastiprinātu uzmanību un veikt īpašus pasākumus finanšu disciplīnas stiprināšanā un projektu ieviešanas uzraudzībā, ziņojumā ir sniegti priekšlikumi saistībā ar:

---

⁶⁵ 2013.gada 27.jūlija MK sēdes protokols Nr.44 Par informatīvo ziņojumu „Par konstatētajiem neatbilstoši veiktajiem izdevumiem Eiropas Savienības politikas instrumentu, Eiropas Savienības iniciatīvu, Pirmsiestāšanās fondu un Pārejas perioda palīdzības ietvaros līdz 2012.gada 31.decembrim”

- 1) *Būvniecības nozares problēmjauditājumu sakārtošanu;*
Lai mazinātu ES fondu projektos konstatēto neatbilstoši veikto izdevumu apjomu, kas radušies nekvalitatīvas būvniecības dēļ, VI ierosina EM kā nozares atbildīgajai iestādei sadarbībā ar citām Eiropas Savienības fondu administrēšanā iesaistītām institūcijām, līdz 2014.gada 30.jūnijam noteiktā kārtībā MK iesniegt informatīvo ziņojumu, ietverot tajā izvērtējamu par konstatētajiem būvniecības kvalitātes trūkumiem, to rašanās iemesliem un sniegt priekšlikumus turpmākai rīcībai būvniecības nozares sakārtošanā un problēmjauditājumu risināšanā;
- 2) *Identificētajiem n+2/n+3 riskiem un pasākumiem, kas nepieciešami to mazināšanai;*
Ņemot vērā 2007.-2013.gada plānošanas perioda ieviešanas perioda beigu posmu, kā arī identificētos riskus n+2/n+3 principa nodrošināšanai, jau 2013.gadā nepieciešams apzināt aktuālo situāciju līdz 2013.gada beigām un noteikt precīzus maksājumu mērķus finansējuma saņēmējiem atlikušajiem gadiem iespējami ātri. VI līdz ar šo ziņojumu iesniedz apstiprināšanai MK maksājumu mērķus finansējuma saņēmējiem par 2014.gadu, ievērojot 2013.gada sagaidāmos rezultātus.
EM sadarbībā ar LIAA un IZM ar VIAA veikt pasākumus, lai paātrinātu attiecināmu izdevumu maksājumu veikšanu 2013.gadā darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitāšu ietvaros.
- 3) *Izmaiņām virssaistību līgumu plānos;*
Ņemot vērā izmaiņas sākotnēji noteiktajos virssaistību līgumu plānos, VI ir apkopojusi un izvērtējusi AI iesūtītās izmaiņas virssaistību līgumu plānu dalījumā (t.sk. arī dalījumā pa 2014.gada ceturkšņiem), un virza tos apstiprināšanai MK.
- 4) *Konstatētajiem pārkāpumiem Smiltenes novada domes īstenotajā projektā;*
VARAM atbilstoši 2013.gada 3.ceturksnī konstatētajiem būtiskākajiem pārkāpumiem Smiltenes novada domes īstenotajā projektā izvērtēt rīcību ar valsts budžeta un finanšu instrumentu līdzekļiem, nepieciešamības gadījumā pieprasot papildu informāciju no attiecīgās AI un SI.
- 5) *Atalgojuma attiecināšanu ES fondu vadībā iesaistītajās institūcijās no 2014.-2020.gada plānošanas perioda ES fondu TP līdzekļiem.*
- 6) *Izvērtējot AI ziņojumu ietvaros iesūtītos rīcības plānus, kuros EM identificē nepieciešamību centralizētas zinātnisko pētījumu datubāzes izveidei, ar protokollēmumu tiek iesniegts priekšlikums IZM sadarbībā ar EM līdz š.g. 30.decembrim izstrādāt un iesniegt MK priekšlikumu centralizētas zinātnisko pētījumu datubāzes izveidei, kuras ietvaros tiktu fiksēta informācija par zinātnisko pētījumu pasūtītājiem, līdzfinansējuma avotiem un finansējuma apjomu, zinātniskā pētījuma ietvaros iesaistītajām personām un pētījuma periodu.*
- 7) *Grozījumu veikšanu DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas”*

Ņemot vērā EK izteiktos apsvērumus un iebildumus par privātā līdzfinansējuma palielināšanu, kā arī nacionāli identificētos izaicinājumus attiecībā uz $n+2$ un $n+3$ principa nodrošināšanu, Finanšu ministrija pārskatīja iepriekš iesniegto DP grozījumu priekšlikumu un veica atkārtotus precizējumus. Līdz ar to divu nedēļu laikā pēc EK lēmuma pieņemšanas par grozījumu veikšanu FM nepieciešams iesniegt MK precizēto MK rīkojuma projektu par grozījumu veikšanu darbības programmā „Uzņēmējdarbība un inovācijas”

- 8) *Virssaistību izlietojuma plāna izpildes uzraudzību un mehānismu korekcijām neizpildes gadījumā.*

Ņemot vērā, ka virssaistību uzņemšanās rada papildus slogu valsts budžetam un pirms virssaistību apjoma apstiprināšanas valdībā tika veikti aprēķini iespējamai ietekmei uz valsts budžeta deficītu, virssaistību finansējuma novirzīšanai ES fondu projekta īstenotājiem strikti jānorit saskaņā ar ministriju iepriekš noteiktajiem apguves plāniem.

Finanšu ministra vietā –

satiksmes ministrs

A. Matīss

20.11.2013 10:10

19 071

Artūrs Šluburs

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta

Uzņēmējdarbības un inovāciju uzraudzības nodaļas vecākais eksperts

Tālr. 67083964, fakss 67095697

Arturs.Sluburs@fm.gov.lv